

อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

โดย
นางสาวกัญญภัทร ไตรทรัพย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE SCENARIO OF PRIVATE KINDERGARTEN SCHOOL
FOR URBAN COMMUNITIES

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Doctor of Philosophy EDUCATIONAL ADMINISTRATION

Department of Educational Administration

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2022

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง
โดย นางสาวกัญณภัทร โตทรัพย์
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วัฒนอมศักดิ์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายสุตา เตียเจริญ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาคุชฎีบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย (ผู้รักษาการแทน)
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต นีรัตย์)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุชนรา รัตนศิริระประภา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วัฒนอมศักดิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สายสุตา เตียเจริญ)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปัทมาวดี เล่ห์มงคล)

60252902 : การบริหารการศึกษา แบบ 2.1 ปรัชญาคุชฎีบัณฑิต

คำสำคัญ : อนาคตภาพ, โรงเรียนอนุบาลเอกชน

นางสาว กัญญภัทร โตทรัพย์: อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง อาจารย์ที่
ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ดร. มัทนา วังถนอมศักดิ์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง โดยใช้
เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคต แบบ EDFR ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือก
แบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้
ในการวิจัย ได้แก่ ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนของชุมชนเมือง ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้
1) ด้านบริหารจัดการโรงเรียน เน้นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการส่งเสริมและพัฒนา
ความคิดเพื่อให้ได้ความคิดใหม่ที่แตกต่างจากเดิม และเน้นให้ความสำคัญในเรื่องสุขภาพและ
ความปลอดภัย 2) ด้านหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ เน้นหลักสูตรที่อิงผลลัพธ์จุดมุ่งหมายของ
หลักสูตรจะต้องเน้นการพัฒนาทักษะพฤติกรรมส่งเสริมพัฒนาการครบองค์รวม 3) ด้านครูและ
บุคลากรของโรงเรียน เน้นบุคลิกภาพที่ดีและทักษะพื้นฐานที่ครูควรมีเพื่อให้เหมาะสมในการดูแลเด็ก
ในอนาคต 4) ด้านพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เน้นการออกแบบที่ส่งเสริมและ
เอื้อต่อการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้า มีความสะอาดและปลอดภัย 5) ด้านการ
ใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน เน้นผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบของการใช้งาน
เทคโนโลยีและสามารถเลือกใช้งานได้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็กและความแตกต่าง
ระหว่างบุคคล 6) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เน้นความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับ
ชุมชนด้วยการสื่อสารและสร้างความเข้าใจที่ดีกับนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อให้ความสัมพันธ์
อันดีต่อกัน

60252902 : Major EDUCATIONAL ADMINISTRATION

Keyword : SCENARIO, PRIVATE KINDERGARTEN SCHOOL

MISS KANNAPHAT TOSUP : THE SCENARIO OF PRIVATE KINDERGARTEN SCHOOL FOR URBAN COMMUNITIES THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR MATTANA WANGTHANOMSAK, Ph.D.

The purpose of this research was to discover the scenario of private kindergarten school for urban communities by applying the Ethnographic Delphi Future Research (EDFR) technique. The research used purposive sampling for selecting 19 experts. The instruments for collecting the data were semi-structured interviews and questionnaires. The statistics used for data analyzed were median, mode and interquartile range.

The results revealed that: The scenario of private kindergarten school for urban communities consisted of 6 aspects as follows: 1) School management emphasis on participative management processes to encourage developments of ideas to create new and different ideas and place importance on health and safety. 2) Curriculum and provision of experience emphasis on outcome-based curriculum: the aim of the curriculum must be to develop behavioral skills that encourage holistic development. 3) Teachers and school personnel emphasize a good personality and basic skills that teachers should have in order to be suitable for caring of children in the future. 4) Learning area and school environment emphasis is placed on designs that encourage and facilitate learning that is learning from the five senses. It is clean and safe. 5) Innovation media and technology for school emphasize both the positive and negative impacts of technology use and can be tailored to suit the child's age-related development and individual differences. 6) The relationship between the school and community emphasizes being united with the community through communication and good understanding so that students, parents and communities have a good relationship with each other.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.มัทนา วัฒนอมศักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้เมตตา สั่งสอน ให้ความรู้ พัฒนางานวิจัยและให้กำลังใจจนสำเร็จ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายสุดา เตียเจริญ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และแก้ปัญหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนรา รัตนศิริระประภา ประธาน กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาวดี เล่ห์มงคล ผู้ทรงคุณวุฒิ ใน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ส่งผลให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.อมร่า ปฐภิญโญบุรณ รศ.พ.ต.ท.ดร.ศิริพงษ์ เสาภายน ดร.กานต์ณารัตน์ ศรีวิชัย ดร.ปราณี พงษ์สุพรรณ ดร.ปรีชา หวังวิทยาคุณ ดร.จรวายพร แดงโชติ คุณวิภาวรรณ มาน้อย ดร.วาสนา วรรณฉวี คุณสมศักดิ์ ป่าไพร รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี รศ.อำนาจ ทองโปร่ง ดร.เจษฎา จันทน์ผา คุณนปภา นิลน้อย รศ.ดร.รุจิย์ ภูสาระ ผศ.ดร.อัญชลี ไสยวรรณ ผศ.ดร.บงกช จันท์เอี่ยม รศ.ดร.นันทิยา น้อยจันทร์ ผศ.ดร.นิภา แก้วศรีงาม และ ผศ.ดร.ชลธิป สมานิติโต รวมถึง รศ.ดร.วีระชาติ กิเลนทองและอาจารย์รองทอง บุญประคอง ที่สละ เวลาอันมีค่าให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี รวมถึงให้ความคิดเห็นที่มี คุณประโยชน์ต่องานวิจัย ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงได้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์สาขาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และประสบการณ์อันมีค่าแก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณเพื่อนพี่น้องปริญญาเอกรุ่น 15/1 และเพื่อนพี่น้องภาค วิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่พระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา

นางสาว กัญณภัทร โตทรัพย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
ปัญหาของการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ข้อคำถามของการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	20
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
โรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง.....	21
ประวัติและความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน.....	21
ประเภทของโรงเรียนเอกชน.....	22
บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนเอกชน.....	23
การจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย.....	24
แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย.....	26
พื้นที่การเรียนรู้และการจัดสภาพแวดล้อม.....	36

การจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียน	41
นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีสำหรับการศึกษาปฐมวัย.....	43
แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเมือง	45
เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR.....	47
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการทำวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR	47
แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR.....	49
ขั้นตอนของเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR.....	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
งานวิจัยภายในประเทศ.....	50
งานวิจัยต่างประเทศ.....	65
สรุป.....	70
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	71
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	71
ระเบียบวิธีวิจัย	74
ผู้เชี่ยวชาญ.....	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	75
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย.....	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	76
สรุป.....	78
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง การทำ EDFR รอบที่ 1	79
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง การทำ EDFR รอบที่ 2	83
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	105
สรุปผลการวิจัย.....	106

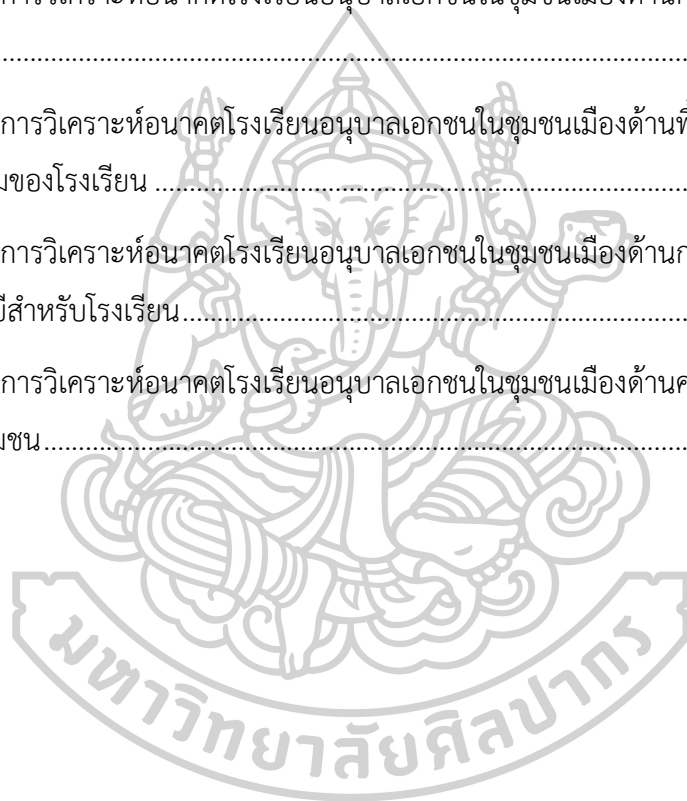
การอภิปรายผล	109
ข้อเสนอแนะการวิจัย.....	118
รายการอ้างอิง	120
ภาคผนวก.....	127
ภาคผนวก ก หนังสือเชิญสัมภาษณ์งานวิจัย รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	128
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์งานวิจัย (EDFR รอบที่ 1).....	132
ภาคผนวก ค แบบสอบถามการวิจัย (EDFR รอบที่ 2)	136
ประวัติผู้เขียน.....	149

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านบริหารจัดการ	83
ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านหลักสูตรและจัด ประสบการณ์การเรียนรู้.....	86
ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านครูและบุคลากรของ โรงเรียน.....	91
ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านพื้นที่การเรียนรู้และ สภาพแวดล้อมของโรงเรียน	95
ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านการใช้นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน.....	96
ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน.....	98

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

แผนภูมิที่ 1 การวิจัยเพื่อทราบอนาคตภาพของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองผู้วิจัยได้กำหนด กรอบแนวคิดของการวิจัย	17
แผนภูมิที่ 2 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	73
แผนภูมิที่ 3 อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง	101

บทที่ 1

บทนำ

การสร้างความเป็นพลเมืองและความเป็นพลโลกเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวางในระดับนานาชาติ องค์การสหประชาชาติโดยนายบัน คี มูน (Ban Ki-moon) เลขาธิการสหประชาชาติได้มีแถลงการณ์ในหัวข้อ “Global Education First Initiative; GEFI” ต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (United Nations General Assembly) ครั้งที่ 67 ประจำปี พ.ศ. 2555 ที่นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา วันที่ 26 กันยายน 2555 (ค.ศ. 2012) โดยให้ประเทศสมาชิกถือเป็นคำมั่นสัญญาว่า จะร่วมกันเสริมสร้างความเป็นพลเมืองโลก (Foster Global Citizenship) ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้เด็กทุกคนได้เข้าโรงเรียน (put every child in school) และการปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ (improve the quality of learning) โดยตั้งเป้าหมายให้ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 หรือ ค.ศ. 2015 เป็นต้นไป ซึ่งรัฐบาลไทยมีนโยบายปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนา กำลังคนให้เป็นที่ต้องการ เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างสันติสุขและความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน¹

หลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ยังได้กล่าวถึงการสร้างนักเรียน ให้เป็นพลโลก หรือพลเมืองโลก (Global Citizen) ไว้ในวิสัยทัศน์ของหลักสูตรที่ว่า “หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุล ทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียน

---

¹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship): ประสบการณ์นานาชาติ (กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก, 2561), 1.

เป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ”² อีกทั้งยังสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2560 – 2564 ได้กล่าวไว้ว่า “เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านเต็มตามศักยภาพเป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมืองคุณภาพ”³

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายต่อการพัฒนาประเทศแม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุข การศึกษา บริการสาธารณสุขโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศยังมีปัญหาการใช้อย่างสิ้นเปลืองและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว⁴ ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญในการยกระดับการพัฒนาประเทศในทุกมิติไปสู่เป้าหมายการเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วขับเคลื่อนโดยภูมิปัญญาและนวัตกรรมในอีก 20 ปีข้างหน้า

การวางรากฐานการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำอย่างเป็นระบบ โดยจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดี เก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็ม

² สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, “รายงานวิจัย ข้อเสนอตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal : SDG 4.7): กรณีสึกษาแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) ประสพการณ์นานาชาติ” 2561, 2.

³ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, “รายงานผลการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย (อนุบาล 1 – 3) สำนักงานศึกษาธิการภาค 1,” 2561, 9.

⁴ “ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2562 – 2580,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 135, ตอนที่ 84ก (13 ตุลาคม 2561): 3.

ศักยภาพซึ่ง “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่รอบด้าน และมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อุดมอม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้องมีทักษะที่จำเป็นใน ศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัย รักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผู้การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของ ตนเอง” ดังนั้นเพื่อให้ทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและในทุกช่วงวัยสามารถได้รับการพัฒนาและยกระดับ ได้เต็มศักยภาพและเหมาะสม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากร มนุษย์จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและการยกระดับการพัฒนาที่ให้ความสำคัญที่ครอบคลุมทั้งในส่วนของการพัฒนา ทุนมนุษย์ปัจจัยและสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากร มนุษย์อย่างครอบคลุม ประกอบด้วยการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ควบคู่กับการปฏิรูปที่ สำคัญทั้งในส่วนของการปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม เพื่อให้คนมีความดีอยู่ใน “วิถี” การดำเนิน ชีวิตและมีจิตสำนึกร่วมในการสร้างสังคมที่น่าอยู่ และมีการปฏิรูปการเรียนรู้แบบพลิกโฉม ในทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่ม ประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถกำกับการเรียนรู้เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว รวมถึงความตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย ตลอดจนพัฒนาและรักษากลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษของพหุปัญญาแต่ละประเภท⁵

กรอบแนวคิดแผนการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า คนไทยทุกคนได้รับการ ศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุขสอดคล้องกับหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21⁶ มาตรฐานการศึกษาของชาติ หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ ที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็น กรอบสำหรับสร้างคนไทย 4.0 ที่แม้แตกต่างตามบริบทของท้องถิ่นและของสถานศึกษา แต่มีจุดหมาย ร่วมคือ “ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก” สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งในมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติการเมืองต่อไปได้ มาตรฐานการศึกษาของชาติ

⁵ เรื่องเดียวกัน, 30.

⁶ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579** (กรุงเทพฯ : พรินทวานกราฟฟิค,2560), 136.

ซึ่งกำหนดผ่านกรอบ (framework) ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของการศึกษานี้จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 กฎหมาย ยุทธศาสตร์และแผนงานทั้งหลายเหล่านี้ ต่างมีอุดมการณ์เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เป็นคนดีมีวินัยภูมิใจในชาติสามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนเอง มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและความสามารถสูง พัฒนาตนอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งยังคาดหวังให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา สามารถเป็นผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อเป้าหมายของการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของไทย เป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองครอบครัว สังคมและประเทศชาติ⁷

การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนั้นถือเป็นกำลังสำคัญในการให้การศึกษาแก่เยาวชน ซึ่งลำพังการจัดการศึกษาของรัฐไม่เพียงพอและทั่วถึง เอกชนจึงได้เข้ามามีบทบาทและช่วยแบ่งเบาภาระจัดการศึกษาของภาครัฐ ทำให้รัฐประหยัดงบประมาณเป็นจำนวนมาก โดยรัฐบาลเชื่อว่าเอกชนสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้ดำเนินงานจัดการศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้าโดยตลอด เนื่องจากเอกชนมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการมากกว่าภาครัฐในหลายด้าน นอกจากนี้จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการแข่งขันการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสามารถผลิตนักเรียน นักศึกษาที่มีความเป็นเลิศทางวิชาการและวิชาชีพ มีวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีบทบาทและลงทุนด้านการศึกษาเอกชน⁸ และเมื่อพูดถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัย มิติแรกๆ ที่คนทั่วไปนึกถึงคงหนีไม่พ้นเรื่องการศึกษา ซึ่งเชื่อมโยงกับเรื่องพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ทว่ามิติที่กว้างกว่านั้น และอาจสำคัญไม่แพ้กัน

⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560**. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2560)

⁸ "การศึกษาเอกชนสร้างคนสร้างชาติ," เข้าถึงเมื่อ 10 ตุลาคม, 2562, เข้าถึงได้จาก https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=4_0_3_8_1_&Key=news_boontee.

คือมิติเชิงเศรษฐศาสตร์ ในฐานะที่เด็กทุกคนล้วนเป็นทรัพยากรสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศ ในอนาคตอีกทั้งการศึกษาปฐมวัยถือเป็นรากฐานที่สำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในระยะยาว การลงทุนด้านงบประมาณกับการศึกษาและสุขภาพของเด็กในวัยนี้ให้ผลตอบแทนกลับคืนต่อสังคม คิดเป็น 13.7 % (7.3)⁹ ดังนั้นการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลถึงถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญเพราะ เด็กทุกคนล้วนเป็นทรัพยากรสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศในอนาคต

การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างประชากรเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยเพราะปัจจัยประชากรวัยเด็กของประเทศมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว โดยมีอัตราการเจริญพันธุ์รวมลดลงในช่วง ปี 2548 - 2558 เป็น 1.62 คน จากอัตราการเจริญพันธุ์ในช่วงปี 2507 - 2506 ที่มีถึง 6.3 คน ปัจจัยประชากรวัยแรงงานมีแนวโน้มลดลง โดยกำลังแรงงานของไทยมีจำนวน 38.9 ล้านคนในช่วง ปี 2555 - 2557 และเริ่มลดลง ร้อยละ 0.1 และ 0.2 ในปี 2556 และปี 2557 ตามลำดับ และปัจจัยกลุ่มผู้สูงอายุจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จาก 10.3 ล้านคน ในปี 2558 เป็น 14 ล้านคน และ 20.5 ล้านคน ในปี 2568 และปี 2583 ตามลำดับ อีกทั้งรูปแบบครอบครัวไทยมีความเปลี่ยนแปลงหลากหลายรูปแบบ โดยครัวเรือนเดี่ยว ครัวเรือน 1 รุ่น และครัวเรือนแกว่งกลางมีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นมีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ส่งผลให้ความสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวและสังคมมีความเปราะบางจนนำไปสู่การเกิดปัญหามากขึ้น¹⁰ จากแนวโน้มที่ลดลงของประชากรส่งผลให้จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนลดลงจากข้อมูลสถิติการศึกษาเอกชนปี พ.ศ. 2558 มีนักเรียนเข้าศึกษาในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษาทุกประเภท จำนวนรวมทั้งสิ้น 197,445 คน ในปี พ.ศ. 2559 นักเรียนเข้าศึกษาในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษาทุกประเภท จำนวนรวมทั้งสิ้น 194,685 คน¹¹ และในปี พ.ศ. 2560 นักเรียนเข้าศึกษาในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนเอกชนในระบบ ประเภทสามัญศึกษาทุกประเภท จำนวนรวมทั้งสิ้น 180,189 คน จะเห็นได้ว่าจากปี พ.ศ. 2559 จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในระดับชั้นอนุบาล 1 ลดลง

⁹ Heckman James, **Quantifying the life-cycle benefits of a prototypical early childhood program**. Discussion paper series, IZA – Institute of Labor Economics (2008): 1.

¹⁰ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ, **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564)**. (2559)

¹¹ กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานปลัดสำนักงานการศึกษาเอกชน, **สถิติการศึกษาเอกชน ปี การศึกษา 2559**, เข้าถึงเมื่อ 1 พ.ศ. จิ กาย น 2562, เข้าถึงได้จาก <https://opec.go.th/web/index.php/2018/11/20/15075/>

จากปี พ.ศ. 2558 จำนวน 2,760 คน คิดเป็นร้อยละ 1.40 และในปี พ.ศ. 2560 จำนวนนักเรียนที่เข้าเรียนในระดับอนุบาล 1 ลดลงจากปี พ.ศ. 2559 จำนวน 14,496 คิดเป็นร้อยละ 7.45 ส่งผลให้โรงเรียนเอกชนปิดตัวจากเดิม ปี พ.ศ.2559 มีโรงเรียนในระบบประเภทสามัญศึกษาจำนวน 3,894 โรง ต่อมาในปี พ.ศ. 2560 เหลือโรงเรียนในระบบประเภทสามัญศึกษาจำนวน 3,828 โรง ลดลง 66 โรง คิดเป็นร้อยละ 1.69¹² ทำให้โรงเรียนเอกชนที่เปิดการเรียนการสอนในระดับอนุบาลจะต้องมีการพัฒนาเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะความเป็นจริงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ปัญหาของการวิจัย

จะเห็นได้ว่าการศึกษาเอกชนเป็นระบบการศึกษาที่มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยมาอย่างยาวนานแต่จากสภาพการณ์ปัจจุบันที่เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นอย่างรวดเร็วไม่ว่าจะเป็น การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างประชากรที่มีอัตราการเกิดในประเทศไทยน้อยลงทำให้ประชากรวัยเด็กและวัยเรียนลดลง ส่งผลให้โครงสร้างของประชากรเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมผู้สูงวัยอย่างสมบูรณ์และมีจำนวนแรงงานลดลง ทำให้มีอัตราการพึ่งพิงหรือวัยแรงงานต้องแบกรับภาระการดูแลผู้สูงวัยสูงขึ้น ส่งผลกระทบกับผลิตภาพทางเศรษฐกิจของประเทศทำให้โรงเรียนเอกชนจำเป็นต้องวางแผนในการรองรับผลกระทบจากประชากรวัยเรียนลดลงและวางรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะและสมรรถนะสูงเพื่อให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงลดอัตราการพึ่งพิง¹³ นอกจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านโครงสร้างประชากรแล้ว การปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) หรือความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดดที่ส่งผล การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้และการดำเนินชีวิตโดยฉับพลันจากความก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดดในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีที่นิยมเรียกรวมๆ ว่า เทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้การผลิตและการบริหารจัดการเปลี่ยนไปมีการใช้ระบบคอมพิวเตอร์ หุ่นยนต์ ระบบอัตโนมัติ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มากขึ้น เน้นการใช้แรงงานที่มีความรู้ ทักษะแบบคิดวิเคราะห์เป็น มีจินตนาการ และเรียนรู้อะไรใหม่ๆ ได้ดีปรับตัวได้เก่ง ทำให้โรงเรียนต้องพัฒนาเด็กให้มีความรู้และมีทักษะทำงานงานกับ

¹² กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานปลัดสำนักงานการศึกษาเอกชน, สถิติการศึกษาเอกชน ปี การศึกษา 2560, เข้าถึงเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2562, เข้าถึงได้จาก <https://opec.go.th/web/index.php/2018/11/20/15075/>

¹³ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางประชากรในประเทศไทย, เข้าถึงเมื่อ 18 มีนาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://thailand.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/demographic%20thai.pdf>

เทคโนโลยีดิจิทัลได้ รับผิดชอบ คติวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ใช้เป็นมีความสามารถในการทำงาน และแก้ไขปัญหา¹⁴ ทั้งนี้ในการนำเทคโนโลยีมาใช้กับเด็กปฐมวัยนั้นต้องพิจารณาในหลักของความสอดคล้องกับหลักการสนับสนุนพัฒนาการของเด็กสอดคล้องกับหลักสูตรตลอดจน การประเมินผลพัฒนาการที่ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบททางสังคมของเด็กด้วย และต้องช่วยพัฒนาการทั้งด้านสติปัญญาและทางสังคมควบคู่กันไปรวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ โดยบูรณาการกับเครื่องมืออื่นๆ ในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งแม้ว่าเทคโนโลยีจะเป็น เครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กแต่ยังไม่แสดงถึงคุณค่าที่มีต่อการพัฒนา เด็กเทียบเท่ากับกิจกรรมอื่นๆ เช่น การเล่นสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมบทบาทสมมติและ การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนที่จัดอยู่ตามปกติในชั้นเรียนของเด็กจึงทำให้มีข้อคิดเห็นว่าโอกาสที่จะนำ เทคโนโลยีไปใช้อย่างไม่เหมาะสมอาจให้ผลตรงข้ามกับที่คาดหวังไว้ ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ ในด้านการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ครูหรือผู้ปฏิบัติงานกับ เด็กที่จะต้องใช้ดุลยพินิจในการคัดเลือกเทคโนโลยีรวมถึงวิธีการใช้ที่เหมาะสมไปสู่การเรียนรู้¹⁵ นอกจากนี้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมและชุมชนเมืองส่งผลให้ ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมลง สร้างมลพิษ เกิดภาวะโลกร้อน และมีปัญหาฝุ่น ละอองขนาดเล็กไม่เกิน 2.5 ไมครอน (PM 2.5) ที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มเด็กเล็กที่ถือเป็นประชากรกลุ่ม เปราะบางที่มีความเสี่ยงต่อมลพิษทางอากาศมากกว่าผู้ใหญ่เนื่องจากเด็กส่วนมากมักใช้เวลาทำ กิจกรรมสนามเด็กเล่น สนามกีฬา ลานกิจกรรม มีกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย เช่น การวิ่งเล่น การกระโดด การปีนป่าย เป็นต้น¹⁶ อีกทั้งยังมีการเกิดโรคอุบัติใหม่โดยมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส โควิด-19 (COVID-19) นับเป็นวิกฤตการณ์ที่ทั่วโลกกำลังเผชิญอยู่ในขณะนี้ที่ส่งผลกระทบเป็นวงกว้างใน หลายมิติรวมทั้งผลกระทบต่อการศึกษาและพัฒนาการของนักเรียนในหลายแง่มุมไม่ว่าจะเป็นการปิด

¹⁴ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, **สถานะการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล**. (กรุงเทพฯ : บริษัทภาพพิมพ์จำกัด, 2563)

¹⁵ National Association for the Education of Young Children, **Technology and interactive media as tool in early childhood program Serving children from birth through age 8**, accessed August 30, 2020, available from https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally-shared/downloads/PDFs/resources/position-statements/ps_technology.pdf

¹⁶ ธรรมสิทธิ์ อิงวิยะ, **มลพิษทางอากาศกับสุขภาพของมนุษย์**, เข้าถึงเมื่อ 19 พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก https://meded.psu.ac.th/binla/class05/388_541_2/Air_pollution/index3.html

ตัวของโรงเรียน การปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์แต่ไม่มีประสิทธิภาพเท่ากับการเรียนในห้องเรียน การขาดการเรียนรู้เป็นเวลานานส่งผลต่อพื้นฐานของการพัฒนามนุษย์และอาจรวมไปถึงผลกระทบทางด้านสุขภาพกายและจิตใจ¹⁷ ดังนั้นจึงต้องให้ความสำคัญกับสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านที่มีผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อจะสามารถวิเคราะห์ทำความเข้าใจกระบวนการและรูปแบบพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยในอนาคต

จากข้อมูลของสภาวการณ์และบริบทที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษานั้นถือเป็นโจทย์สำคัญที่โรงเรียนอนุบาลเอกชนจะต้องรับมือและส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อให้มีทักษะที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองไปได้ตลอดชีวิตท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นวิธีการเรียนรู้ที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญ การดำเนินการจัดทำและบริหารหลักสูตรให้เหมาะสมกับชุมชนเมือง การรับมือกับปัญหาของสิ่งแวดล้อมและผลกระทบจากโรคอุบัติใหม่ รวมถึงการพัฒนาครูและบุคลากรโดยมุ่งเน้นให้ความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถจัดการกระบวนการการเรียนรู้ให้เด็กปฐมวัยได้ปฏิบัติ ได้ลงมือทำและเกิดกระบวนการเรียนรู้ขึ้นดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องศึกษาอนาคตภาพของโรงเรียนอนุบาลเพื่อให้สามารถขับเคลื่อนไปในทิศทางที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อทราบอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

ข้อคำถามของการวิจัย

อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองเป็นอย่างไร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยจากการศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ดังนี้

---

¹⁷ ภูมิศรัณย์ ทองเลี่ยมนาค, **สำรวจผลกระทบหลังโควิด-19 จุดเปลี่ยนสำคัญของการศึกษาโลก**, เข้าถึงเมื่อ 19 พฤษภาคม 2564, เข้าถึงได้จาก <https://thaipublica.org/2021/01/exploring-the-effects-of-covid-19-the-turning-point-of-world-education/>

1. **แนวคิดเกี่ยวข้องกับโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง** ประกอบด้วย 1) ประวัติและความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน¹⁸ 2) ประเภทของโรงเรียนเอกชน¹⁹ 3) บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนเอกชน²⁰ 4) การจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย²¹ 5) นโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย²² 6) แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย²³ และหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560²⁴ 7) พื้นที่การเรียนรู้²⁵ และการจัดสภาพแวดล้อม²⁶ 8) การจัดระบบความปลอดภัยใน

¹⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, **ความเป็นมาของเอกชน**, เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2562, เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/prachasampan56/khwam-pen-ma-khxng-kar-suksa-xekchn>

¹⁹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, **ประเภทของโรงเรียนเอกชน**, เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2562, เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/prachasampan56/prapheth-khxng-rongreiy-n-xekchn>

²⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, **บทบาทของโรงเรียนเอกชน**, เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2562, เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/prachasampan56/bthbath-khxng-rongreiy-n-xekchn>

²¹ พัชรี ผลโยธิน, “แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย” (เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่1 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป.), 6.

²² “พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 136, ตอนที่ 56ก (30 เมษายน 2562): 6-14.

²³ พัชรา พุ่มพชาติ, “แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย” (เอกสารประกอบการสอน ชุดวิชาการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป.), 42.

²⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560**. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2560)

²⁵ Jure Kotnik, **Architectural design guidelines for early childhood education centers and playgrounds**. the Council of Europe Development Bank (CEB). October 2017

โรงเรียน²⁷ 8) นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีสำหรับการศึกษาปฐมวัย²⁸ 9) แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเมือง²⁹

2. แนวคิดเกี่ยวกับการทำวิจัยอนาคตแบบ EDFR ประกอบด้วย 1) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการทำวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR 2) แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR³⁰ 3) ขั้นตอนของเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR³¹

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) งานวิจัยในประเทศ ได้แก่ สมนึก พงษ์สกุล ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยและรูปแบบยุทธวิธีการบริหารงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน³² วิศณี ไชยรักษ์ และขวัญจิต รัตนวรรณกุล ได้ศึกษาการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในห้องเรียนเด็ก

---

²⁶ EVERGREEN and Toronto District School Board, **Landscape and child development a design guide for early years-Kindergarten play-learning environment**, 2nd.ed. (2013)

²⁷ มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, **คู่มือการจัดการระบบความปลอดภัยในโรงเรียน**. (กรุงเทพฯ: ส.เสริมมิตรการพิมพ์, 2550)

²⁸ บัญชา แสนทวี, “สภาพและแนวโน้มการใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาปฐมวัย” (เอกสารการสอนชุดวิชา นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป.), 24 – 26.

²⁹ ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, **ความเป็นเมือง 2559**, เข้าถึงเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2562, เข้าถึงได้จาก <http://service.nic.go.th/strategy.php?file=strategy/policy-12>

³⁰ จุมพล พูลภัทรชีวิน, **เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ใน เทคนิควิธีการวิเคราะห์ นโยบาย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544)

³¹ Thomas T. Macmillan, “The Delphi Technique” (Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development, Monterey, Calif., May 3-5, 1971)

³² สมนึก พงษ์สกุล, “ปัจจัยและรูปแบบยุทธวิธีการบริหารงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน”. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556), บทคัดย่อ.

ปฐมวัยโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning)³³ พัชราภา ตันติชูเวช ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเจนเนอเรชั่นแอลฟาให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในอนาคต³⁴ พิไลพร นุ่นมา ได้ทำการวิจัยเรื่องการออกแบบพื้นที่เรียนรู้ธรรมชาติสำหรับโรงเรียนปฐมวัย³⁵ มานิตา ลีโทชวลิต อรรถนุพรรณ และอรกานต์ เพชรคุ้ม ได้ทำการวิจัยเรื่องเทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัยใช้อย่างไรให้พอดี³⁶ พิมลพรรณ ดุชียามี ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารโรงเรียนเอกชนที่เหมาะสมสำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน³⁷ ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์ ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนวัดวังเป็ดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาพิษณุโลกเขต1³⁸ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวโน้มภาพอนาคต

³³ วิศณี ไชยรักษ์และขวัญจิต รัตนววรรณกุล, “การศึกษาการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในห้องเรียนเด็กปฐมวัยโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นพื้นฐาน” วารสารทางวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. 18, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2557): 105.

³⁴ พัชราภา ตันติชูเวช, “แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเจนเนอเรชั่นแอลฟาให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในอนาคต”. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557), บทคัดย่อ.

³⁵ พิไลพร นุ่นมา, “การออกแบบพื้นที่เรียนรู้ธรรมชาติสำหรับโรงเรียนปฐมวัย” (วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557), บทคัดย่อ.

³⁶ มานิตา ลีโทชวลิต อรรถนุพรรณ และอรกานต์ เพชรคุ้ม, “เทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัยใช้อย่างไรให้พอดี” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 13,1 (มิถุนายน - ตุลาคม, 2558):

32

³⁷ พิมลพรรณ ดุชียามี, “การบริหารโรงเรียนเอกชนที่เหมาะสมสำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 7, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2558): 136.

³⁸ ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์, “การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนวัดวังเป็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาพิษณุโลกเขต1” (เอกสารการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัยใช้องค์ความรู้สู่ความยั่งยืน วิทยาลัยนครราชสีมา 17 มิถุนายน 2559), 320.

การศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573³⁹ วิไลลักษณ์ ลังกา ได้ทำการวิจัยเรื่องอนาคตภาพคุณลักษณะครูไทยในศตวรรษหน้า⁴⁰ ปิยนันท์ พูลโสภา ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาการเล่นเพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21⁴¹ ชูชาติ พ่วงสมจิต ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน⁴² พีรภาว บัญเพลิง ได้ทำการวิจัยเรื่องอนาคตภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามความต้องการของชุมชน⁴³ นัญฐิกา นวพันธ์ ได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมวิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ทางการออกแบบสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวการสอนแบบมอนเตสซอรี⁴⁴ ธัญพร พรหมการ ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนที่มีนักเรียนข้ามวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย⁴⁵ กมลพรรณ เอกณรงค์ ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนให้เป็นโรงเรียนแห่งความสุข⁴⁶

³⁹ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, “รายงานการวิจัยแนวโน้มภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573” (กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด, 2559): 195 – 196.

⁴⁰ วิไลลักษณ์ ลังกา, “อนาคตภาพคุณลักษณะครูไทยในศตวรรษหน้า” วารสารทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 11, 1 (สิงหาคม 2559 - มกราคม 2560): 36.

⁴¹ ปิยนันท์ พูลโสภา, “การพัฒนาการเล่น เพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21” วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ 32, 1 (มกราคม - เมษายน 2560): 20.

⁴² ชูชาติ พ่วงสมจิต, “การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน” วารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์เวริเดียน มหาวิทยาลัยศิลปากร 10, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2560): 1345.

⁴³ พีรภาว บัญเพลิง, “อนาคตภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามความต้องการของชุมชนเมือง” วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา 11, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2560): 1.

⁴⁴ นัญฐิกา นวพันธ์, “การออกแบบสถาปัตยกรรมและพื้นที่สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวการสอนแบบมอนเตสซอรี”. วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรม สจล 11, 24 (2560): 11.

⁴⁵ ธัญพร พรหมการ, “คุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนที่มีนักเรียนข้ามวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย” วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 11, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2560): 95

⁴⁶ กมลพรรณ เอกณรงค์, “แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนให้เป็นโรงเรียนแห่งความสุข” วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา 13, 1 (มกราคม - มีนาคม 2561): 285.

สัญญา พงษ์ศรีดา ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาทักษะการสอนของครูพันธุ์ใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0⁴⁷ พิชญาภา ยืนยาวและธีรวิธ ธาดาตันติโชค ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21⁴⁸ ประวีต เอราวรณณ์ ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องสิ่งคโปรผลิตและพัฒนาครูอย่างไร⁴⁹ เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเมือง⁵⁰ ธมล เกลียวกมลทัต, สมเจนต์ ภูศรีและกฤษณก ดวงชาตม ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนจังหวัดชัยภูมิ⁵¹ สันติชัย ใจชุ่มชื่น ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน⁵² พิมพาพัญ ทองกิ่ง ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องบทบาทครูกับการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในศตวรรษที่ 21⁵³ ตฤณ หงส์ใส, อัจฉรีย์ ไกรกิจราษฎร์และณัฐพร จักรวิเชียร ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริม

⁴⁷ สัญญา พงษ์ศรีดา, “การพัฒนาทักษะการสอนของครูพันธุ์ใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0” **วารสารมจร.ทริภูมัยปริทรรศน์** 2, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2561): 73.

⁴⁸ พิชญาภา ยืนยาวและธีรวิธ ธาดาตันติโชค “การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21” **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น** 16, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2561): 470.

⁴⁹ ประวีต เอราวรณณ์, “สิ่งคโปรผลิตและพัฒนาครูอย่างไร” **วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี** 5, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2561): 62.

⁵⁰ เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร, “การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเมือง” **วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร** 10, 2 (กรกฎาคม - สิงหาคม 2562): 887.

⁵¹ ธมล เกลียวกมลทัต, สมเจนต์ ภูศรีและกฤษณก ดวงชาตม, “รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนจังหวัดชัยภูมิ” **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์** 6, 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2562): 566 – 567.

⁵² สันติชัย ใจชุ่มชื่น, “รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน” **วารสารบริหารการศึกษา มศว** 16, 31 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562): 13 – 14.

⁵³ พิมพาพัญ ทองกิ่ง, “บทบาทครูกับการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในศตวรรษที่ 21” **ศึกษาศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่** 4, 1 (มกราคม - เมษายน 2563): 50.

ต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย⁵⁴ พนิดา ซาตยาภา ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการจัดชั้นเรียนเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21⁵⁵ กลิ่นแก้ว มาตา ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัยในสองทศวรรษหน้า⁵⁶ อมรรัตน์ เตชะนอก, รัชณี จรุงศิริวัฒน์และพระฮอนด้า วาทสทุโท ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21⁵⁷ วิชานา อับดุลเลาะและวุฒิชัย เนียมเทศ ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 “แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ”⁵⁸ 2) งานวิจัยต่างประเทศ ได้แก่ เอ็ดวาร์ดส์ (Edwards) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ดิจิทัลในช่วงปีแรก การตอบสนองเชิงบริบทต่อปัญหาของการบูรณาการเทคโนโลยีและการเรียนการสอนที่เน้นการเล่นในหลักสูตรปฐมวัย⁵⁹ แบล็คเวล และคณะ (Blackwell et al.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในการศึกษาปฐมวัย⁶⁰

⁵⁴ ตฤณ หงส์ใส, อัจฉรีย์ ไกรกิจราษฎร์และณัฐพร จักรวิเชียร, “การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย” **วารสารปัญญา** 27, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2563): 102.

⁵⁵ พนิดา ซาตยาภา, “การจัดชั้นเรียนเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21” **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์** 14, 3 (กันยายน - ธันวาคม 2563): 224 – 225.

⁵⁶ กลิ่นแก้ว มาตา, “การจัดการศึกษาปฐมวัยในสองทศวรรษหน้า” **วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา** 12, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2563): 99.

⁵⁷ อมรรัตน์ เตชะนอก, รัชณี จรุงศิริวัฒน์และพระฮอนด้า วาทสทุโท, “การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21” **วารสารมหาจุฬา นาคทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช** 7, 9 (กันยายน 2563): 1 – 2.

⁵⁸ วิชานา อับดุลเลาะและวุฒิชัย เนียมเทศ, “การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ” **วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์** 7, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2563): 227 – 228.

⁵⁹ Susan Edwards, Digital play in the early years: a contextual response to the problem of integrating technologies and play-based pedagogies in the early childhood curriculum, **An international research journal** 21, 2 (June 2013): 199.

⁶⁰ Courtney Blackwell and other, “ Factors influencing digital technology use in early childhood education,” **Computer and Education** 77 (August 2014): 82-90.

ไตรเกษ และ คอกโคเลีย (Drigas, and Kokkalia) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการล่าสุดในบทบาทของโรงเรียนอนุบาลในความก้าวหน้าของเด็กรวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICTs) ใอซีที⁶¹ มาเนสซิส (Manessis) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสำคัญของโรงเรียนอนุบาลในอนาคตความเชื่อของครูเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน⁶² อาร์นอทท์ (Arnott) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสำรวจระบบนิเวศน์ของการเล่นแบบดิจิทัลของเด็กเล็ก⁶³ ยิลมาซ (Yilmaz) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมกลางแจ้งและกิจกรรมกลางแจ้งในการศึกษาปฐมวัย⁶⁴ เมอร์เซีย และคณะ (Murcia et al.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มการศึกษาปฐมวัย ฝึกฝนและเรียนรู้อย่างมืออาชีพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล⁶⁵ ยิวดิซ และ ดุร์มุโซกลู (Yildiz and Durmuşoğlu) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครอบครัวในหลักสูตรและวิธีการต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยในโลก⁶⁶ พายเอล และ อลาเก้ (Pyle and Alaca) ได้ศึกษาเรื่องมุมมองของเด็กอนุบาลในการเล่นและเรียน⁶⁷ เอินส์ท และ เบอคาท (Ernst and Burcak) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของการเล่นตามธรรมชาติบนความอยากรู้ ทักษะการคิดเชิงบริหาร

---

⁶¹ Athanasios Drigas and Georgia Kokkalia, “ ICTs in Kindergarten,” *International Journal of Emerging Technologies in Learning* 9, 2 (2014): 52.

⁶² Dionissios Manessis, “The Importance of Future Kindergarten Teachers' Beliefs about the Usefulness of Games Based Learning,” *International Journal of Game-Based Learning* 4, 1 (January 2014): 4.

⁶³ Lorna Arnott, “An ecological exploration of young children’s digital play: framing children’s social experiences with technologies in early childhood,” *An international research journal* 36, 3 (May 2016): 305.

⁶⁴ Simge Yilmaz, “Outdoor Environment and Outdoor Activities in Early Childhood Education,” *Mersin University Journal of the Faculty of Education* 12, 1 (2016): 423.

⁶⁵ Karen Murcia, Coral Campbell and George Aranda, “Trends in Early Childhood Education Practice and Professional Learning with Digital Technologies,” *Pedagogika journal* 68, 3 (2018): 249.

⁶⁶ Cansu Yıldız and Mine Canan Durmuşoğlu, “The family involvement in different early childhood curricula and approaches in the world,” *International Journal of Curriculum and Instructional Studies* 8, 1 (2018): 23.

⁶⁷ Angela Pyle and Betül Alaca, “ Kindergarten children's perspectives on play and learning,” *Early child development and care* 188, 8 (2018): 163.

ความคิดสร้างสรรค์ และความยืดหยุ่น⁶⁸ มหาวิทยาลัยบริติชโคลัมเบีย (University of British Columbia) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเน้นการเล่นเพื่อเข้าสังคมในโรงเรียนอนุบาลช่วยปรับปรุงด้านวิชาการและลดความเหนื่อยล้าของครู⁶⁹ แอลเม (Alme) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพื้นที่สำหรับการมีส่วนร่วมของเด็ก⁷⁰

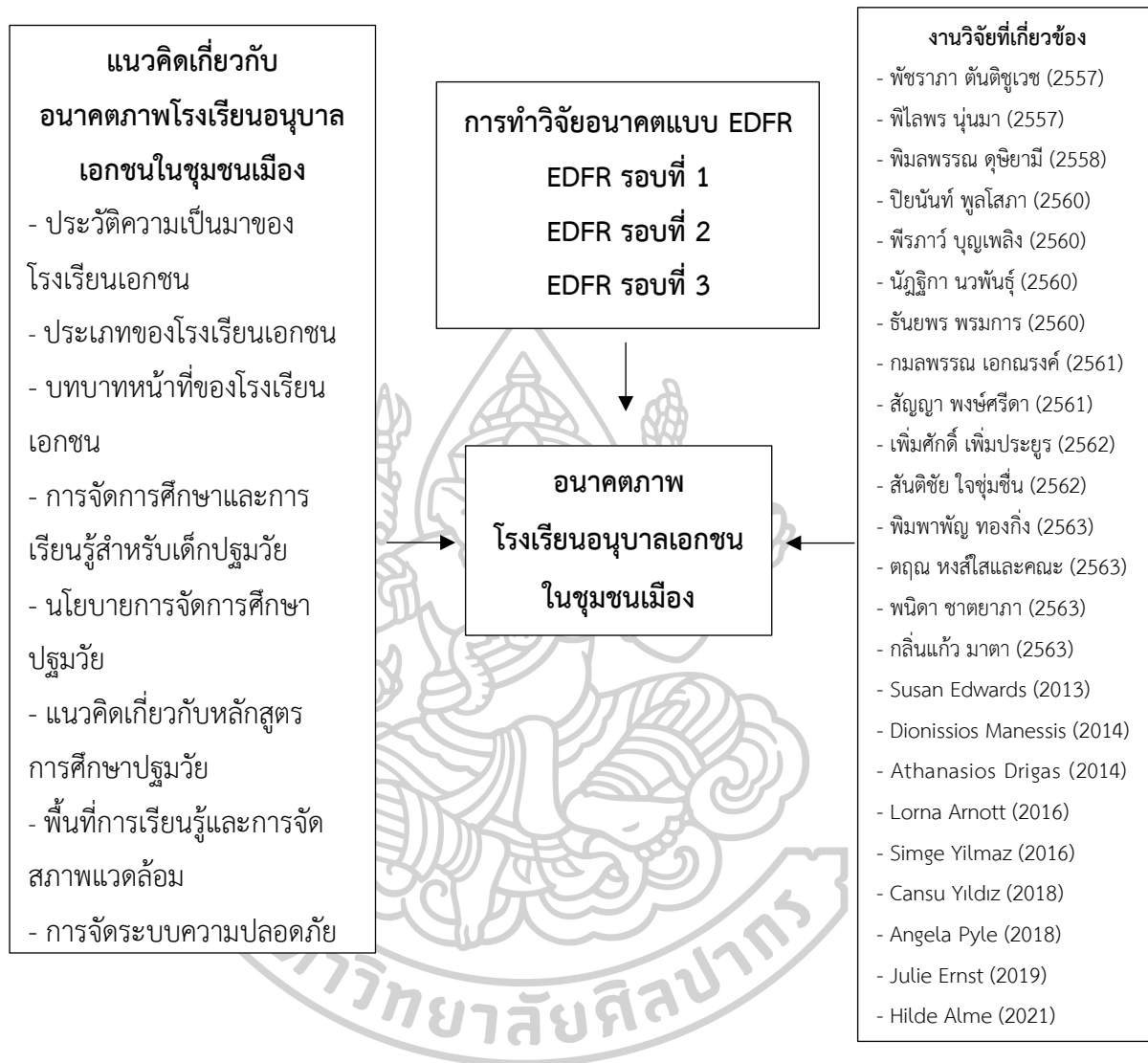
---

⁶⁸ Julie Ernst and Firdevs Burcak, “Young Children’s Contributions to Sustainability: The Influence of Nature Play on Curiosity, Executive Function Skills, Creative Thinking, and Resilience,” *Sustainability* 11, 15 (August 2019): 1.

⁶⁹ University of British Columbia, **Emphasizing social play in kindergarten improves academics, reduces teacher burnout.** *ScienceDaily* accessed November 23, 2019 available from www.sciencedaily.com/releases/2019/09/1909171_40317.htm

⁷⁰ Hilde Alme, “Nature kindergartens: a space for children’s participation,” *Journal of outdoor and environmental education* 24, 2 (May 2021): 113.

แผนภูมิที่ 1 การวิจัยเพื่อทราบอนาคตภาพของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง
ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย

ที่มา : “กฎกระทรวงการขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบการกำหนดรายการและ การขอเปลี่ยนแปลงรายการในตราสารจัดตั้งและการกำหนดขนาดที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งของโรงเรียนใน ระบบ พ.ศ. 2555,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 129 ตอนที่ 92ก (28 กันยายน 2555): 21-22.

: กลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ, นิยาม ความหมาย, เข้าถึงเมื่อ , 3 กันยายน 2562, เข้าถึงได้จาก [http://chm-thai.onep.go.th/chm/city/ definition .htm](http://chm-thai.onep.go.th/chm/city/definition.htm)

: จีระพันธ์ พูลพัฒน์ และนฤมล เนียนหอม, **เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ “ปลูกสมอง : Brain – Based Learning (BBL) สู่วัยเรียนปฐมวัย**. 16 – 18 ตุลาคม 2549 คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

: จุมพล พูลภัทรชีวิน, **เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ในเทคนิควิธีการวิเคราะห์นโยบาย**, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2544). 9 – 13.

: บัญชา แสนทวี, “สภาพและแนวโน้มการใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาปฐมวัย” (เอกสารการสอนชุดวิชา นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป.), 24 – 26.

: บุญนาค ตีวกุล, **เมืองและสิ่งแวดล้อม**, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548), 12-15.

: “พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 136, ตอนที่ 56ก (30 เมษายน 2562): 6-14.

: พัชรา พุ่มพชาติ, “แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย” (เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่2 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป.), 42.

: พัชรี ผลโยธิน, “แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย” (เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่1 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป.), 6.

: มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, **คู่มือครูการจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียน**. (กรุงเทพฯ: ส.เสริมมิตรการพิมพ์, 2550)

: วิล วงศ์สีบชาติ, **การจำแนกความแตกต่างระหว่างเมือง: การศึกษาเปรียบเทียบกรณีประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา**, (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2435), 36-42.

: ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, **ความเป็นเมือง 2559**, เข้าถึงเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2562, เข้าถึงได้จาก <http://service.nic.go.th/strategy.php?file=strategy/policy-12>

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560**. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2560)

: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง,” 29 ธันวาคม 2559.

นภเนตร ธรรมบวร, **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), 62 – 64.

: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, “แผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 – 2579,” มีนาคม 2560.

: Allan C. Ornstein and Francis P. Hunkins, **Curriculum: Foundation, Principles, and Issues**, 7th ed. (England: Pearson Education Limited, 2018), 139 – 140.

: Caron Gestwicki, **Developmentally appropriate practice: Curriculum and development in early education**, 2nd ed. (New York: Delmar, 1999), 53.

: EVERGREEN and Toronto District School Board, **Landscape and child development a design guide for early years-Kindergarten play-learning environment**, 2nd.ed. (2013)

: Jure Kotnik, **Architectural design guidelines for early childhood education centers and playgrounds**. the Council of Europe Development Bank (CEB). October 2017

: Thomas T. Macmillan, “The Delphi Technique” (Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development, Monterey, Calif., May 3-5, 1971)

นิยามศัพท์เฉพาะ

อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชน หมายถึง สถานการณ์ความเป็นไปได้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตของโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ดูแลเด็กตั้งแต่ช่วงอายุ 3 – 6 ปี โดยอาศัยการพยากรณ์ แนวโน้มและกระบวนการวิจัย เพื่อนำไปสู่การทราบถึงคุณลักษณะพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย รูปแบบการจัดการศึกษา สถาปัตยกรรมการออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ การจัดสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย และการใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยี ให้เหมาะสมกับผู้เรียนใน 10 ปีข้างหน้า

ชุมชนเมือง หมายถึง ชุมชนในเขตเมืองบริเวณพื้นที่มีการอาศัยอยู่โดยมีความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 400 คนต่อ ตารางกิโลเมตรขึ้นไป และมีความหนาแน่นของที่อยู่อาศัยตั้งแต่ 50 แห่งต่อตารางกิโลเมตรขึ้นไป มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสาธารณูปโภค อาชีพส่วนใหญ่ของประชากร คือ การค้า การบริการ การอุตสาหกรรม และอื่น ๆ ที่ไม่ใช่เกษตรกร

อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง หมายถึง การพยากรณ์แนวโน้มและกระบวนการวิจัยเพื่อนำไปสู่การทราบถึงรูปแบบการจัดการศึกษา การออกแบบพื้นที่การเรียนรู้และการใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยใน 10 ปีข้างหน้าของโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่ตั้งอยู่ในชุมชนในเขตเมืองที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภค มีความเจริญเป็นศูนย์กลางต่างๆ ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนมีการประกอบอาชีพแตกต่างกันไป

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหลักการแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลในชุมชนเมือง โดยมีรายละเอียดและสาระสำคัญดังนี้ 1) โรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง 2) แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยอนาคต 3) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

ประวัติและความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน

สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้มีการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาเอกชนขึ้นเป็นครั้งแรกในโครงการศึกษา ร.ศ. 117 หรือปีพุทธศักราช 2441 โดยมีคณะมิชชันนารีชาวอเมริกันจัดตั้งโรงเรียนเซนต์คีกิตีขึ้นแบ่งออกเป็นโรงเรียนเซนต์คีกิตีในบารุงและนอกบารุง หลังจากนั้นจึงเปลี่ยนจากโรงเรียนเซนต์คีกิตีเป็นโรงเรียนบุคคลตามระเบียบการศึกษาประเทศสยาม พุทธศักราช 2454 แบ่งออกเป็นโรงเรียนที่สอนวิชาสามัญกับโรงเรียนที่สอนเฉพาะทาง นับเนื่องจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์เป็นต้นมา การศึกษาเอกชนก็เป็นที่ยอมรับและเพิ่มจำนวนมากขึ้น ในช่วงนั้นมีโรงเรียนราษฎร์ที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับของรัฐและผู้ปกครองตัวอย่าง เช่น โรงเรียนวัฒนาวิทยาลัย, โรงเรียนอัสสัมชัญและ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียน การศึกษาเอกชนของประเทศขยายตัวมากขึ้นในปี พ.ศ. 2461 รัฐบาลจึงได้ประกาศพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนครั้งแรก โดยมีจุดประสงค์เพื่อตรวจนิเทศโรงเรียนเอกชนและเพื่อปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบโรงเรียนเอกชน และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2476 เป็นต้นมา การจัดการศึกษาเอกชนที่ดำเนินควบคู่มากับการจัดการศึกษาของรัฐบาล และอยู่ภายใต้การดูแลและช่วยเหลือของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนหลังจากนั้นได้มีการแก้ไข และปรับปรุงพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ให้สอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่เปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2479 พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ.2497 จนกระทั่งเป็นพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 และเปลี่ยนมาเป็นพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2552 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2554 ซึ่งช่วงเวลาที่ผ่านมาเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า การศึกษาเอกชนเป็นผู้บุกเบิกการศึกษาในระบบของ

เมืองไทยมีบทบาทในการจัดการศึกษาควบคู่กับการศึกษาภาครัฐช่วยสนองต่อความต้องการของผู้ปกครองและนักเรียนได้เป็นอย่างดี⁷¹

ประเภทของโรงเรียนเอกชน

โรงเรียนเอกชน หมายถึง สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในระบบหรือโรงเรียนนอกระบบ ที่มีชื่อเป็นสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชนจำแนกได้ ดังนี้ โรงเรียนในระบบ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษาการวัดและการประเมิน ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอนแบ่งเป็น 3 ประเภท 1. ประเภทสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา (เตรียมอนุบาล และอนุบาล) ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย) 2. ประเภทอาชีวศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งนี้ โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาและอาชีวศึกษา ให้รวมถึงโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในลักษณะโรงเรียนการกุศล โรงเรียนการศึกษาพิเศษ หรือโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ 3. ประเภทนานาชาติ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรต่างประเทศหรือหลักสูตรต่างประเทศที่ปรับรายละเอียดเนื้อหาวิชาใหม่หรือหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเองที่ไม่ใช่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และใช้ภาษาเป็นสื่อในการเรียนการสอนให้กับนักเรียน โดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และไม่ขัดต่อศีลธรรมและความมั่นคงของประเทศ⁷²

⁷¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, **ความเป็นมาของเอกชน**, เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2562, เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/prachasampan56/khwampen-ma-khxng-kar-suksa-xekchn>

⁷² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, **ประเภทของโรงเรียนเอกชน**, เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2562, เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/prachasampan56/prapheth-khxng-rongreiyin-xekchn>

บทบาทหน้าที่ของโรงเรียนเอกชน

โรงเรียนเอกชนสามารถแบ่งเบาภาระของรัฐในเรื่องการจัดการศึกษาให้เยาวชน ซึ่งมีทั้ง การศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทำให้รัฐสามารถประหยัดเงิน งบประมาณในกรลงทุนด้านการศึกษาได้เป็นจำนวนมาก โรงเรียนเอกชนส่วนมากเป็นโรงเรียนที่อยู่ใน แหล่งชุมชนเกือบทุกชุมชน ถือว่าเป็นโรงเรียนใกล้บ้าน และหรือมีการคมนาคมที่สะดวก จึงสามารถ ดึงดูดความสนใจของนักเรียนและผู้ปกครอง ในเรื่องความสะดวกสบายและการประหยัดเวลา รวมทั้ง ค่าพาหนะในการเดินทางไป-กลับ ของนักเรียน โรงเรียนเอกชนสามารถให้บริการที่มีลักษณะเด่นเป็น พิเศษสนองความต้องการของกลุ่มคนได้เป็นอย่างดี เช่น อาหารกลางวัน พาหนะรถรับ-ส่ง หอพัก และสามารถจัดหลักสูตรพิเศษทั้งในเรื่องการฝึกอบรม ด้านคุณธรรม ด้านคุณธรรม จรรยา มารยาท การฝึกทักษะทางภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ดนตรี กีฬา และอื่น ๆ โรงเรียนเอกชนสามารถ ส่งเสริมเสรีภาพทางการศึกษา คือ ช่วยให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีโอกาสในการเลือกสถานศึกษามาก แห่งขึ้น โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนที่ดี มีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสูงจะเป็นคู่แข่งกับโรงเรียน ของรัฐ จึงเป็นการกระตุ้นให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น และยังเป็นการขจัด หรือลดการผูกขาดในการจัดการศึกษา โรงเรียนเอกชนมีการบริหารจัดการที่มีอิสระ โดยบริหารอย่าง ระบบธุรกิจซึ่งคล่องตัวมากกว่าระบบราชการ จึงสามารถลดขั้นตอนและระเบียบวิธีการในการสั่งการ บังคับบัญชา สามารถตัดสินใจปรับปรุง เปลี่ยนแปลงการบริหารงานด้านต่าง ๆ ตลอดจนบุคลากรและ ทรัพยากรอื่นๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่ ทำให้ประหยัดเวลา งบประมาณ และกำลังคน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการบริหารที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีความคล่องตัวในการนำ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ดำเนินกิจการโดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านระเบียบข้อบังคับเหมือน โรงเรียนภาครัฐ ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนและเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัยและสอดคล้อง กับความต้องการของผู้เรียนได้อย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์ โรงเรียนเอกชนสามารถจัดการเรียน การสอนได้อย่างมีคุณภาพทัดเทียมกับโรงเรียนของรัฐโดยพิจารณาได้จากคะแนนผลการทดสอบ ระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา และจากคะแนนการทดสอบ มาตรฐานอาชีวศึกษา (V-NET) ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนประเภทอาชีวศึกษา⁷³

---

⁷³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, **บทบาทของโรงเรียนเอกชน**, เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2562, เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/prachasampan56/bthbath-khxng-rongreiyn-xekchn>

การจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดการศึกษาและการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนับว่าเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นรากฐานของชีวิต ซึ่งการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ประกอบไปด้วยองค์ประกอบในการจัดการศึกษาหลายประการ เช่น หลักสูตร ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับเด็ก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับผู้ปกครอง การบริหารงาน การพัฒนาบุคลากร การจัดสภาพแวดล้อม สุขอนามัยและความปลอดภัย อาหารและการบริการ การประเมินผล การเตรียมเด็กให้มีความพร้อมโดยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีการพัฒนาทักษะความรู้และความสามารถด้วยวิธีการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองที่เหมาะสม พัฒนาหลักสูตรการสอน ปรับปรุงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จัดกิจกรรมโดยเน้นพัฒนาทักษะที่สำคัญในแต่ละด้านควบคู่กับการยกระดับบุคลากรภายในสถานศึกษาให้มีทักษะความรู้และความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงาน⁷⁴ ดังนั้น เพื่อให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการได้เต็มตามศักยภาพผู้เกี่ยวข้องควรมีความเข้าใจในด้านต่างๆ ดังนี้

นโยบายการจัดการศึกษาปฐมวัย

พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ.2562 กล่าวถึงการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- ให้มารดาได้รับการดูแลในระหว่างตั้งครรภ์เพื่อให้บุตรที่อยู่ในครรภ์มีสุขภาพและพัฒนาการที่ดี
- ส่งเสริมสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมในครอบครัวและชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งให้เด็กปฐมวัยอยู่รอดปลอดภัยและได้รับความคุ้มครองให้พ้นจากการล่วงละเมิดไม่ว่าทางใด
- ให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่รอบด้านทั้งร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้สมกับวัย เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลและความต้องการจำเป็นพิเศษ
- สร้างคุณลักษณะให้เด็กปฐมวัยมีอุปนิสัยใฝ่ดี มีคุณธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถซึมซับสุนทรียะและวัฒนธรรมที่หลากหลายได้

⁷⁴ พชรี ผลโยธิน, “แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย” (เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่1 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป.), 6.

- บ่มเพาะเจตคติของเด็กปฐมวัยให้เคารพคุณค่าของบุคคลอื่น มีจิตวิญญาณของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเสมอภาคและมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลเมืองโลก
  - ให้ผู้ดูแลเด็กปฐมวัยได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีในการพัฒนาเด็กปฐมวัย
  - การบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการตามแผนพัฒนาเด็กปฐมวัย
  - การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานและมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย
  - การจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสามารถ ศักยภาพ และคุณธรรม
  - เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยงานของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน อาจดำเนินการบูรณาการโดยจัดให้มีบริการสาธารณสุข จัดการศึกษาหรือจัดสวัสดิการและให้บริการด้านการคุ้มครองสิทธิแก่เด็กปฐมวัยใดหน่วยงานเดียวกันได้⁷⁵
- ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 -2579 ได้มีนโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้
- การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาของนักเรียนปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น
  - เด็กแรกเกิด – 5 ปี มีพัฒนาการที่สมวัย
  - ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบบริหารงานบุคคล ครูและบุคลากรทางการศึกษามีประสิทธิภาพ
  - การได้รับการศึกษาการดูแลและการป้องกันภัยคุกคามในชีวิตของคนทุกช่วงวัย
  - การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
  - การพัฒนาผู้เรียนในทุกช่วงวัยให้มีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ตามศักยภาพ
  - สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน
  - สถานศึกษามีระบบและกลไกการวัด ติดตามและประเมินผลผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ
  - สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย

⁷⁵ “พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136, ตอนที่ 56ก (30 เมษายน 2562): 6-14.

- โครงการส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสื่อ ตำรา สิ่งพิมพ์ สื่อวีดิทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
ที่มีคุณภาพมาตรฐาน ผ่านการรับรองมาตรฐาน

- โครงการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามมาตรฐานของแหล่งเรียนรู้
แต่ละประเภท⁷⁶

ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564
ได้กำหนดยุทธศาสตร์ การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ โดยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย
มีการพัฒนาทักษะ ความรู้ และความสามารถให้มีพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ด้วยวิธีการให้ความรู้แก่
ผู้ปกครองในด้านวิธีการเลี้ยงดูที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรการสอนที่อิงตามผลการวิจัย
มีการปรับปรุงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพตามมาตรฐานโดยเน้นที่การพัฒนาทักษะที่สำคัญใน
แต่ละด้าน เช่น ทักษะทางสมอง ทักษะด้านความคิดความจำ ทักษะการควบคุมอารมณ์
ทักษะการวางแผนและการจัดระบบ ทักษะการรู้จักประเมินตนเองควบคู่กับการยกระดับคุณภาพของ
บุคลากรภายในสถานศึกษาให้มีทักษะความรู้ จริยธรรม และความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงาน⁷⁷

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย นับเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก
ปฐมวัย การเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นอย่างสมดุลและรอบด้านตาม
ศักยภาพของเด็กแต่ละคน ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย
จำเป็นต้องมีการจัดเตรียมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่สนับสนุนการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการ
ของเด็กให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ซึ่งการวางแผนเพื่อจัดเตรียมหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมี
ความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องทำการศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กให้เพียงพอเพื่อนำมาสร้างเป็น
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่ดีและเหมาะสม ดังที่มีการอธิบายเกี่ยวกับหลักสูตรที่เหมาะสมกับ
พัฒนาการของเด็กปฐมวัย ดังนี้ 1. ความเหมาะสมของอายุ (age appropriateness) สิ่งสำคัญ
ประการแรกที่ควรให้ความสำคัญคือ อายุของเด็กในชั้นเรียน ถ้าในชั้นเรียนมีเด็กที่อายุใกล้เคียงกัน
เรียนด้วยกัน ย่อมมีความต้องการแตกต่างจากชั้นเรียนที่มีเด็กต่างอายุเรียนร่วมกัน ด้วยเหตุนี้
การวางแผนหลักสูตรควรมีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของแต่ละช่วงอายุ และประกอบด้วย

⁷⁶ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, “แผนการศึกษาชาติ พ.ศ.
2560 – 2579,” มีนาคม 2560.

⁷⁷ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, “แผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง,” 29 ธันวาคม 2559.

กิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย 2. ความเหมาะสมของเด็กแต่ละคน (individual appropriateness) ถึงแม้ว่ารูปแบบการเจริญเติบโตของเด็กจะมีความคล้ายคลึงกัน แต่ช่วงเวลาในการพัฒนาของเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ดังนั้น ในการวางแผนหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับเด็ก ครูจำเป็นต้องศึกษาความสนใจความสามารถและภูมิหลังของเด็กครูควรกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์สำหรับเด็กแต่ละคน 3. ครอบครัวและวัฒนธรรม (family and culture) การวางแผนหลักสูตรการเรียนการสอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างครอบครัวและวัฒนธรรมของเด็ก ขณะเดียวกันก็ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการจัดการเรียนรู้ของเด็กให้มากที่สุด 4. ค่านิยมของครู (teacher values) หรือสิ่งที่ครูให้คุณค่าจะส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการวางแผนหลักสูตรการเรียนการสอน ดังนั้น ครูจึงควรตรวจสอบความสนใจ ความเชื่อ ค่านิยม และปรัชญาการศึกษาของตนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง⁷⁸

หลักสูตรปฐมวัยอยู่บนพื้นฐานว่าเด็กปฐมวัยอย่างไร เรียนรู้อย่างไร เรียนรู้อะไร รวมถึงวิธีการกลยุทธ์ และรูปแบบที่ครูใช้เพื่อช่วยให้เด็กพัฒนาและเกิดการเรียนรู้ หลักสูตรจะชี้แนะครูในการออกแบบและวางแผนการจัดประสบการณ์ที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร นอกจากนี้หลักสูตรยังรวมถึงตารางกิจกรรมประจำวัน การจัดกิจกรรมประจำวัน การใช้สื่อและอุปกรณ์ต่างๆ หลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยควรส่งเสริมให้เด็กมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และลงมือกระทำด้วยตัวของตัวเอง จากประสบการณ์ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก หลักสูตรควรสะท้อนให้เห็นถึงปรัชญา เป้าหมาย และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยครูจะต้องออกแบบการจัดประสบการณ์ ใช้เทคนิคการสอนที่เฉพาะเจาะจงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และครอบคลุมพัฒนาการรอบด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยวางแผนการจัดประสบการณ์บนพื้นฐานของสิ่งที่เด็กรู้แล้วและสามารถทำได้โดยคำนึงถึงวัย พัฒนาการ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและวัฒนธรรมของเด็ก รวมถึงคำนึงถึงประสบการณ์ ความสนใจ ทักษะและความรู้ของเด็ก จัดกิจกรรมที่สนับสนุนความสนใจ ความสามารถ และให้โอกาสเด็กทุกคนได้เรียนรู้มีความก้าวหน้า มีการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้โดยการลงมือกระทำการเล่น การสำรวจ การทดลองและการค้นพบด้วยตัวเอง โดยในแต่ละวันเด็กมีโอกาสมากิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กิจกรรมสงบและเคลื่อนไหว กิจกรรมรายบุคคล กลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและครูเป็นผู้ริเริ่ม เน้นการใช้สื่อและอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก สอดคล้องกับสภาพสังคมที่มีความแตกต่างของ

⁷⁸ นภเนตร ธรรมบวร, **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย**, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546), 62 – 64.

วัฒนธรรม ประเพณี สามารถสนองความหลากหลายของเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย⁷⁹

นอกจากนี้ สมาคมการศึกษาแห่งประเทศสหรัฐอเมริกา (National Association for the Education of Young Children: NAEYC) ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับหลักสูตรที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้ หลักสูตรที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ต้องจัดเตรียมทุกอย่างสำหรับพัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ ภาษา สุนทรียศาสตร์ และสติปัญญา หลักสูตรต้องครอบคลุมเนื้อหาที่หลากหลายเกี่ยวกับข้อเท็จจริงทางสังคม และสิ่งที่มีความหมายแก่เด็ก เหมาะกับความพร้อมและความสามารถที่เด็กจะปฏิบัติได้ ใช้การบูรณาการข้ามเนื้อหาวิชา เพื่อช่วยเหลือเด็กให้เข้าใจความสัมพันธ์อย่างมีความหมายของสิ่งต่าง ๆ และสร้างโอกาสสำหรับการพัฒนาแนวคิดให้มากขึ้นให้ความสำคัญกับความรู้และความเข้าใจกระบวนการและทักษะ รวมถึงแนวโน้มในการใช้และประยุกต์ใช้ทักษะเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้⁸⁰

จากข้อมูลดังกล่าว สามารถนำมาอธิบายลักษณะที่ดีของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่ต้องให้ความสำคัญกับเด็กปฐมวัย ในประเด็นต่อไปนี้

1. หลักสูตรที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมีหลักสำคัญของหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้เป็นไปตามวัยและศักยภาพที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละคน เด็กปฐมวัยยุคเจนเนอเรชัน อัลฟา (Generation Alpha) คือ เด็กที่เกิดในช่วงปี 2553 เป็นต้นไป จนถึงราว ๆ ปี พ.ศ. 2568 โดยประมาณ เด็กยุคนี้เกิดมาท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยี หรืออธิบายได้ว่าเป็นยุคของเทคโนโลยีดิจิทัล เด็กยุคเจนเนอเรชันอัลฟา จึงมีชีวิตอยู่ท่ามกลางเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้และการดำรงชีวิต เด็กจึงต้องได้รับการปูพื้นฐานความสามารถในการใช้และจัดการกับเทคโนโลยีได้อย่างชาญฉลาด ไม่ยึดติดกับความคิดเดิม ฟังพาดตนเองและชอบทดลองสิ่งต่าง ๆ ที่มีความท้าทาย การพึ่งพาเทคโนโลยีในการดำรงชีวิตและการเรียนรู้ของเด็ก ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อพัฒนาการของเด็ก เช่น เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ไม่ใส่ใจสังคมและบุคคลรอบข้าง ขาดวินัยและความรับผิดชอบ ขาดความอดทนและการรอคอย และมีปัญหาด้านสุขภาพ เนื่องจากบริโภคอาหารที่ต้องเน้นความรวดเร็ว จึงต้องพึ่งพาอาศัยอาหารสำเร็จรูปหรืออาหารที่ต้องผ่านกระบวนการทางเคมี เช่น การอบ การรมควัน การทอดด้วยความร้อนสูง

⁷⁹ พัชรี ผลโยธิน, “แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับปฐมวัย” 16 – 17.

⁸⁰ Caron Gestwicki, *Developmentally appropriate practice: Curriculum and development in early education*, 2nd ed. (New York: Delmar, 1999), 53.

การใช้สารเคมีในการถนอมอาหาร ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพและการเกิดโรคตามมา การส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กๆ จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับพัฒนาการ และการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และสังครอบด้านที่มีคามก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง หลักสูตรที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในยุคนี้ควรมี ลักษณะดังนี้

1.1 เป็นหลักสูตรที่มีการบูรณาการนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียน การสอน ได้แก่ รูปแบบการสอน เทคนิคการสอน สื่อและนวัตกรรม การจัดสภาพแวดล้อม และการ ประเมินผล ฯลฯ

1.2 หลักสูตรต้องเน้นการมีส่วนร่วมของบ้าน โรงเรียน ชุมชนและสังคมในการ พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเข้าใจด้วยการให้ความรักความอบอุ่น

1.3 หลักสูตรที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนได้รู้จักคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ปฏิบัติกิจสำนึก ความรับผิดชอบต่อสังคม รู้จักการให้และการมีจิตอาสา

1.4 หลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะการคิดและทักษะชีวิต เพื่อการ ปรับตัวและดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

1.5 หลักสูตรที่ให้อิสระแก่เด็กในการคิดและตัดสินใจในการเลือกที่จะเรียนรู้ตาม ความต้องการและความสนใจ

1.6 หลักสูตรต้องเปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เพื่อการเรียนรู้วิธีการ ปฏิบัติตนที่เหมาะสม และเป็นหลักสูตรที่สร้างความสนุกสนานในการเรียนรู้ให้แก่เด็ก⁸¹

2. หลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยเกิดขึ้นมาพร้อมกับ ความต้องการ เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ความรัก และความปลอดภัย ฯลฯ ความต้องการ พื้นฐานของมนุษย์เป็นสิ่งที่ต้องได้รับการตอบสนองเพื่อความสมบูรณ์ของชีวิต ดังทฤษฎีความต้องการ ของมาสโลว์ (Maslow) ที่กำหนดความต้องการของมนุษย์ไว้ 6 ประการดังนี้

1. ความต้องการในการดำรงชีวิตให้อยู่รอด
2. ความต้องการความปลอดภัย
3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ
4. ความต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือ
5. ความต้องการในการรับรู้และความเข้าใจ

---

⁸¹ พัชรา พุ่มพชาติ, “แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย” (เอกสารประกอบการ สอนวิชาการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่2 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป.), 42.

6. ความต้องการความสมบูรณ์ของชีวิต

หลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็กปฐมวัยพิจารณาจากความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ตามทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) ที่ให้การยอมรับว่าเป็นความต้องการของมนุษย์โดยทั่วไปที่เกิดขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้น ซึ่งความต้องการของเด็กปฐมวัยที่เริ่มต้นจากความต้องการอาหาร ที่อยู่ที่ปลอดภัย เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มและการดูแลสุขภาพอนามัยให้ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บจนสุดท้ายนำไปสู่ความต้องการสมบูรณ์ของชีวิตที่สามารถทำตนให้เป็นประโยชน์และได้แสดงออกทางศักยภาพของตนอย่างเต็มที่ ความต้องการในแต่ละขั้นดัง เด็กปฐมวัยควรได้รับการสนับสนุนให้ได้รับความต้องการอย่างเหมาะสมจากครอบครัว โรงเรียน ชุมชน และสังคม ที่ต้องเข้าใจธรรมชาติของเด็กปฐมวัยตามแนวคิดของนักมนุษยนิยมเห็นว่าเด็กมีความดี ความงามในตนเองอย่างเป็นธรรมชาติ เด็กต้องประพฤติปฏิบัติตนเพื่อสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามและความก้าวหน้าของตนเอง พฤติกรรมที่ดีงามจะเกิดขึ้น หากเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูและให้การแนะนำท่ามกลางสิ่งแวดล้อมที่สนองต่อความต้องการของเด็กก็ย่อมช่วยให้เด็กเป็นผู้ที่มีจิตใจที่ดีงามมีบุคลิกภาพมั่นคง ประสบผลสำเร็จและมีความสุขในชีวิต⁸² การวิเคราะห์ถึงความต้องการของเด็กปฐมวัยดังกล่าว นับเป็นแนวทางที่สามารถนำมาอธิบายลักษณะของหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็กปฐมวัย ดังนี้

2.1 เป้าหมายของหลักสูตรต้องให้เด็กได้รับประสบการณ์ในโรงเรียนที่ให้เด็กมีความเป็นอิสระและสนับสนุนให้เด็กได้มีความฝัน มีเป้าหมายและความต้องการประสบความสำเร็จด้วยตนเอง

2.2 หลักสูตรต้องส่งเสริมให้มีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งทางกายและสังคมให้เด็กเกิดแรงจูงใจและปรารถนาที่จะพัฒนาตนเอง

2.3 หลักสูตรต้องสนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตนเองสนใจและต้องการ โดยผู้สอนต้องสร้างแรงจูงใจแก่เด็กตามลักษณะและศักยภาพของเด็กแต่ละคน

2.4 เป็นหลักสูตรที่ลดความตึงเครียดที่ก่อขึ้นระหว่างเด็กและครู ท่ามกลางบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ความใส่ใจและความสนใจที่ดีต่อกัน

2.5 หลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กมากกว่า การให้ความสำคัญกับเนื้อหาในวิชา เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาไทย และวิทยาศาสตร์ โดยเป็นหลักสูตรที่เน้นประสบการณ์และความสนใจของเด็ก ดังสรุปหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการของเด็กปฐมวัย ดังนี้ จุดเน้นของหลักสูตร ต้องใส่ใจเด็กเป็นรายบุคคลและลักษณะเฉพาะของพัฒนาการและ

---

⁸² Allan C. Ornstein and Francis P. Hunkins, **Curriculum: Foundation, Principles, and Issues**, 7th ed. (England: Pearson Education Limited, 2018), 139 – 140.

การเจริญเติบโตของเด็กแต่ละคน ยึดความสนใจของเด็ก เน้นให้ความรัก เป็นต้น การสอนครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก การจัดหลักสูตรและสิ่งแวดล้อม การศึกษาที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์หรือเรียนรู้จากสิ่งอื่น ๆ ใส่ใจกับความคิดสร้างสรรค์กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจที่ต้องการความสำเร็จ มีบรรยากาศที่สนุกสนานและบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ เด็กมีอิสระในการเคลื่อนไหว การประเมินผล ประเมินตามสภาพจริงโดยยึดผู้เรียนและใส่ใจกับการเจริญเติบโต ไม่มีการแข่งขัน

3. หลักสูตรที่เหมาะสมกับการทำงานของสมองเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยอายุตั้งแต่แรกเกิด - 6 ปี เป็นระยะที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการสูงสุด โดยเฉพาะสมองและศีรษะของเด็กที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็วกว่าส่วนใดของร่างกาย สมองของเด็กวัยนี้มีการขยายตัวด้านจำนวนและขนาดของปลายประสาท (Dendrites) และมีการเพิ่มขึ้นของกระบวนการสร้างไมอีลิน (Myelination) เพื่อให้ข้อมูลภายนอกได้รับเข้าประสาทได้อย่างรวดเร็ว สมองของเด็กแบ่งออกเป็น 2 ซีก คือ สมองซีกซ้ายและสมองซีกขวา การเข้าใจการทำงานร่วมกันของสมองซีกซ้ายและซีกขวาจะส่งผลดีต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างรอบด้าน เช่น การมีเหตุผล การคิด การอ่าน การเขียน การนับ ดนตรี และศิลปะ ฯลฯ จากการศึกษาหลักสูตรของโรงเรียนหลายแห่งพบว่า มีการจำกัดอยู่กับการอ่าน การเขียน และคณิตศาสตร์ ซึ่งเป็นการสนับสนุนให้สมองซีกเดียวทำงานเป็นส่วนใหญ่ และละเลยการฝึกฝนและพัฒนาความสามารถของสมองทั้ง 2 ซีก จากการศึกษาที่นักประสาทวิทยาได้ศึกษาการทำงานของสมองมนุษย์ พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ให้ความใส่ใจกับสมองของเด็กจะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก การศึกษาเกี่ยวกับการทำงานของสมองและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนจะช่วยสร้างเด็กให้มีความพร้อมสำหรับการคิด การเรียนรู้ และการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงควรมีแนวทางในการกำหนดหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการทำงานของสมอง ด้วยการสนับสนุนและกระตุ้นให้ครูได้มีกลยุทธ์ในการพัฒนาเด็กอย่างหลากหลาย เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้หลายด้าน ด้วยแนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่ว่า เด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ดีเมื่อได้รับการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสม จากข้อมูลดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการทำงานสมองว่า เด็กปฐมวัยเป็นระยะที่สมองมีการเจริญเติบโตสูงสุดที่เรียกว่า หน้าต่างแห่งโอกาส (Windows of Opportunity) เป็นช่วงเวลาที่สมองเปิดกว้างสำหรับการเรียนรู้ที่เด็กจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา หากผ่านพ้นช่วงวัยนี้ไปแล้วการพัฒนาอาจเป็นไปได้ด้วยความยากลำบากหรืออาจไม่เกิดขึ้นเลย การทำความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานของสมองเด็กปฐมวัยที่ประกอบด้วยสมองซีกซ้ายและซีกขวา จะเป็นการสร้างโอกาสที่สำคัญของการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการคิด ทักษะการเรียนรู้อย่างรอบด้าน ทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม ดังนั้นหลักสูตรที่เหมาะสมกับการทำงานของสมองเด็กปฐมวัย มีดังนี้

3.1 หลักสูตรต้องส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กได้พัฒนาอย่างสมดุลทั้งสมองซีกซ้ายและซีกขวา

3.2 หลักสูตรต้องส่งเสริมการคิดที่มีความสำคัญต่อชีวิตและการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดอย่างเป็นระบบ ฯลฯ

3.3 หลักสูตรที่ใส่ใจกับสุขภาวะทางอารมณ์ให้เกิดขึ้นอย่างเหมาะสม ด้วยหลักการที่ว่าอารมณ์ที่เป็นสุขและสนุกสนาน ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้อย่างประสบผลสำเร็จ

3.4 หลักสูตรที่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้โดยองค์รวมของเด็ก

3.5 หลักสูตรที่สนับสนุนให้เด็กได้รับการกระตุ้นสมองเพื่อการเรียนรู้ ด้วยการให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สถานที่ และสิ่งแวดล้อม

หลักสูตรที่เหมาะสมกับการทำงานของสมองเด็กปฐมวัย จึงควรเป็นหลักสูตรที่ใส่ใจและเอื้อต่อการทำงานของสมอง ด้วยการสร้างสรรค์ให้สมองของเด็กได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมในสภาพแวดล้อมที่ผ่อนคลายและมีความสุข จะช่วยให้เด็กมีความสุข สนุกสนาน รักการเรียนรู้และมีแรงบันดาลใจต้องการประสบผลสำเร็จตามศักยภาพของตนเอง

4. หลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย
บริบททางสังคมและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มิอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา หลักสูตรจำเป็นต้องสร้างหรือพัฒนาขึ้นด้วยการคำนึงถึงบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ดังนี้

4.1 บริบททางสังคม จากรายงานสภาพแวดล้อมการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ในด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยพบว่า เด็กปฐมวัยยังมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าวัย เพราะครอบครัวไม่มีความรู้และขาดเวลาในการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม และยังมีปัญหาด้านสติปัญญาเพราะคุณภาพการศึกษาไทยอยู่ในระดับต่ำ ประกอบกับการดำรงชีวิตในสังคมยุคดิจิทัลของเด็กปฐมวัยที่มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิต เด็กสามารถเรียนรู้และเข้าถึงข้อมูลอย่างอิสระและมีทางเลือก ความเจริญก้าวหน้าเหล่านี้จะยังประโยชน์ให้แก่เด็กได้จำเป็นต้องมีการพัฒนาเด็กให้เป็นผู้ที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลต่อวิถีชีวิต ค่านิยม ทศนคติและพฤติกรรมในการดำเนินชีวิต

4.2 บริบททางวัฒนธรรม การดำรงชีวิตของเด็กปฐมวัยเกิดขึ้นได้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว ชุมชน และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ซึ่งทำหน้าที่หล่อหลอมให้เด็กโตขึ้นและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เด็กปฐมวัยนับเป็นส่วนหนึ่งของสังคมที่เติบโตท่ามกลางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปลี่ยนผ่านของสังคมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เด็กปฐมวัยจำเป็นต้องได้รับการวางรากฐานให้มีความเข้มแข็งและเผชิญกับบริบททางวัฒนธรรมที่หลากหลาย เด็กจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและทักษะ เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับชีวิตในปัจจุบันและอนาคต เช่นการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การเข้าใจวัฒนธรรมของตนเองและของผู้อื่น และการพัฒนาคุณลักษณะของการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ฯลฯ

การเชื่อมโยงเด็กปฐมวัยเข้าสู่ความหลากหลายทางวัฒนธรรม นับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่งที่ต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและสังคม เพื่อให้เด็กได้ตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการปฏิบัติตนท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลาย และมีความพร้อมที่จะอยู่ในสังคมอาเซียนอย่างภาคภูมิใจ

จากบริบททางสังคมและวัฒนธรรมดังกล่าว สามารถนำมาอธิบายถึงหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัย ดังนี้

- 1) หลักสูตรต้องมุ่งเน้นการปลูกฝังคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ด้วยการรับรู้อย่างเข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้
- 2) หลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การทำหน้าที่เป็นสมาชิกที่ดี และการสร้างสรรค์สังคมให้อยู่ร่วมกันอย่างผาสุก
- 3) หลักสูตรต้องพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองและวัฒนธรรมของตนเอง นับเป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้เด็กมีความมั่นใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมกับสังคม ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ด้วยการเคารพในสิทธิ และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีวิถีชีวิตที่แตกต่างจากตนเอง
- 4) หลักสูตรต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมในการอยู่ร่วมกัน และมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้และร่วมกิจกรรมที่หลากหลายทางสังคม
- 5) หลักสูตรต้องสร้างสรรค์เด็กให้เป็นบุคคลที่มีความสุขในการเรียนรู้ มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม ระเบียบวินัย และมีจิตอาสาต่อสังคม สิ่งเหล่านี้ถือเป็นการวางรากฐานให้เด็กมีความสามารถที่จะดำรงชีวิตและปรับตัวอย่างมีความสุข ท่ามกลางบริบททางวัฒนธรรมที่หลากหลายของสังคมประชาคมอาเซียน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กปฐมวัยต้องเน้นการปลูกฝังคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมที่ดีงาม ให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ให้ตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองและวัฒนธรรมของตนเอง มีความพร้อมในการอยู่ร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมถึงตลอดถึงสร้างสรรค์ให้เด็กเป็นบุคคลที่มีความสุขในการเรียนรู้⁸³

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงหลักการไว้ในหลักสูตรปฐมวัยปี 2560 ไว้ดังนี้ เด็กทุกคนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก

⁸³ พัชรา พุ่มพชาติ, “แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย” 44 – 47.

ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐาน คุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

วิสัยทัศน์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

หลักการ

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ตลอดจนได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้สอน เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนา และให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างเป็นองค์รวม มีคุณภาพ และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกคน
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. ยึดพัฒนาการและการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม ผ่านการเล่นอย่างมีความหมาย และมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้ลงมือกระทำในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เหมาะสมกับวัย และมีการพักผ่อนเพียงพอ
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีทักษะชีวิต และสามารถปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และมีความสุข

5. สร้างความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาเด็กระหว่างสถานศึกษากับพ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งเด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
2. สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
3. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย
มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน 12 มาตรฐาน ประกอบด้วย

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย 2 มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ 1	ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี
มาตรฐานที่ 2	กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
2. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย 3 มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ 3	มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
มาตรฐานที่ 4	ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว
มาตรฐานที่ 5	มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
3. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย 3 มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ 6	มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
มาตรฐานที่ 7	รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
มาตรฐานที่ 8	อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
4. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย 4 มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ 9	ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
มาตรฐานที่ 10	มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

- มาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
 มาตรฐานที่ 12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้
 ได้เหมาะสมกับวัย⁸⁴

พื้นที่การเรียนรู้และการจัดสภาพแวดล้อม

พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550 สถานที่และบริเวณที่จะใช้จัดตั้งโรงเรียนต้องไม่ขัดต่อสัญลักษณ์หรืออนามัยของนักเรียน มีการคมนาคมสะดวก ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี และไม่อยู่ใกล้โรงงานที่อาจเกิดอันตรายหรืออยู่ใกล้สถานที่ที่ไม่เหมาะสมแก่กิจการโรงเรียนในระบบ โรงเรียนต้องมีที่ว่างเพื่อใช้พักผ่อนและสนามไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของพื้นที่ทั้งหมด ระดับก่อนประถม ต้องมีขนาดที่ดินไม่น้อยกว่า 90 ตารางวา การใช้อาคารเรียน ให้คำนึงถึงความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียน โดยระดับก่อนประถมศึกษา ให้ใช้ได้ไม่เกินชั้นที่สอง ห้องเรียนต้องเป็นห้องโล่งไม่มีเสาหรือสิ่งกีดขวาง มีทางเข้าออกเพียงทางเดียว ต้องกว้างไม่น้อยกว่า 1.60 เมตร และต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 35 ตารางเมตร ในกรณีที่ห้องเรียนเป็นรูปสี่เหลี่ยม ความกว้างของห้องต้องไม่น้อยกว่า 5 เมตร ในกรณีที่ห้องเรียนเป็นรูปอื่นๆ ส่วนที่แคบที่สุดของห้องต้องไม่น้อยกว่า 4 เมตร ภายในบริเวณโรงเรียนต้องจัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้ ห้องส้วมจัดแยกส่วนสำหรับชายและหญิง และที่รับประทานอาหารให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน การคำนวณความจุนักเรียนต่อห้องเรียนให้คำนวณความจุนักเรียน 1 คน ต่อพื้นที่ 1 ตารางเมตร และจำนวนรวมของนักเรียนแต่ละห้องต้องไม่เกิน 40 คน⁸⁵

สภาการพัฒนารูปให้เห็นแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมสำหรับศูนย์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยและสนามเด็กเล่นว่า เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล ส่งเสริมความยืดหยุ่นของการออกแบบตกแต่งภายในเพื่อประโยชน์ของความคิดสร้างสรรค์ของเด็กและกระบวนการพัฒนาจิตสังคม พื้นที่ภายนอกต้องมีส่วนของพื้นที่การเรียนรู้ที่เพียงพอ จัดสิ่งแวดล้อมให้น่าสนใจและเข้าใจ

⁸⁴ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560**. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2560)

⁸⁵ “กฎกระทรวงการขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบการกำหนดรายการและการขอเปลี่ยนแปลงรายการในตราสารจัดตั้งและการกำหนดขนาดที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งของโรงเรียนในระบบ พ.ศ. 2555,” **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 129 ตอนที่ 92ก (28 กันยายน 2555): 21-22.

ส่งเสริมนวัตกรรมการและประสิทธิภาพในการออกแบบและการก่อสร้าง ขณะเดียวกันส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีและพัฒนาการของเด็ก นวัตกรรมได้รับการส่งเสริมโดยการสร้างพื้นที่ใหม่และมีความหลากหลายในการเล่นและเรียนรู้ การใช้พื้นที่ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นช่วยให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างและค่าบำรุงรักษาจึงช่วยให้ประหยัดในการลงทุน ควรมีการแบ่งพื้นที่อย่างเหมาะสม หน้าต่างควรอยู่ในระดับที่让孩子สามารถมองเห็นทิวทัศน์ที่เชื่อมต่อกับสภาพแวดล้อมภายนอก (ธรรมชาติ, สนามเด็กเล่น) วัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้างที่ใช้ต้องคำนึงถึงคุณภาพและส่วนประกอบที่ช่วยลดการใช้พลังงาน การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกจะต้องคำนึงถึงเด็กพิการ ในส่วนของห้องน้ำต้องเป็นสัดส่วนถูกหลักอนามัย หน้าต่างที่ใช้ควรเป็นกระจกเพื่อรับแสงสว่างจากธรรมชาติ การเลือกวัสดุสำหรับตกแต่งควรมีสีและรูปทรงที่แตกต่าง การออกแบบภายในพื้นที่ควรออกแบบมาเพื่อสนับสนุนกิจกรรมประเภทต่างๆ พื้นที่ใช้งานควรมีแสงสว่างเพียงพอและสัมผัสถึงแสงจากธรรมชาติและมีสีสดใส การเลือกเฟอร์นิเจอร์เป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมความยืดหยุ่นและการใช้งานที่หลากหลาย ควรเลือกใช้ให้เหมาะกับกลุ่มอายุหรือกิจกรรมเฉพาะเช่นเดียวกับวิธีการเรียนรู้ ลักษณะของเฟอร์นิเจอร์ที่มีคุณภาพ คือ ปรับให้พอดีกับอายุและขนาดของเด็ก มีความทนทาน ปลอดภัยไม่มีขอบคม ทำความสะอาดง่าย ช่วยในการสร้างสภาพแวดล้อมที่แตกต่างในห้องเล่น ต่อซื่อนได้/แขวนได้ มีโทนสีที่สงบและผ่อนคลาย การใช้วัสดุธรรมชาติเป็นไปอย่างเหมาะสม แนวทางเกี่ยวกับสนามเด็กเล่น สิ่งที่เราควรนำมาพิจารณาเพื่อการออกแบบสนามเด็กที่มีคุณภาพเพื่อเด็กก่อนวัยเรียน ส่งเสริมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา จิตนาการและการเรียนรู้ อุปกรณ์เหมาะสมกับอายุ ความหลากหลายของอุปกรณ์เครื่องเล่น ใช้วัสดุจากธรรมชาติ มีร่มเงาที่เหมาะสม มุ่งเน้นไปที่เครื่องเล่นที่ไม่มีความขัดแย้งและใช้งานได้หลากหลาย มีพื้นที่บางส่วนเป็นหญ้าสำหรับกิจกรรมสนาม เช่น ฟุตบอลหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่แตกต่างกัน ส่งเสริมความปลอดภัยโดยไม่จำกัดประสบการณ์ และควรคำนึงถึงเด็กพิการ⁸⁶ อีกทั้งคู่มือการออกแบบภูมิทัศน์และพัฒนาการเด็กปฐมวัย อนุบาล มองว่าหลักการสำหรับการวางแผนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ผ่านการเล่น เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงเหตุผลด้านความปลอดภัยเด็กอนุบาลที่มีอายุน้อยมักจะถูกแยกออกจากนักเรียนที่เหลือในพื้นที่รั้วรอบนอกโรงเรียน การจำกัดประสบการณ์ภาคปฏิบัติของพวกเขาไปยังพื้นที่ขนาดเล็กสำหรับเล่น ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่พื้นที่เหล่านี้ได้รับการออกแบบในรูปแบบที่สามารถเข้าถึงธรรมชาติทุกวัน สนับสนุนธรรมชาติความอยากรู้ของเด็ก สร้างแรงบันดาลใจ ความคิดสร้างสรรค์ และโอกาสใน

⁸⁶ Jure Kotnik, **Architectural design guidelines for early childhood education centers and playgrounds**. the Council of Europe Development Bank (CEB). October 2017

การพัฒนาสุขภาพและการเรียนรู้ผ่านการเล่น เมื่อวางแผนสร้างพื้นที่เล่นใหม่ พื้นที่จะต้องเป็นประโยชน์ทำให้เกิดทักษะของนักสำรวจและการสร้างภูมิทัศน์ที่มีประโยชน์อย่างยั่งยืนและสามารถนำไปใช้ได้จริง โดยเอเวกรีนและคณะกรรมการโรงเรียนเมืองโตรอนโตได้แนะนำ ดังนี้ ต้องตอบสนองความต้องการการพัฒนาของเด็กทั้งด้านร่างกาย ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และด้านอารมณ์เปิดโอกาสให้คนที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ดึงดูดความรู้สึกของเด็กให้เกิดสุนทรียศาสตร์ ทำพื้นที่ให้ปลอดภัยและสามารถใช้งานได้ทุกส่วน สนับสนุนการสืบค้นและการเรียนรู้ผ่านการเล่น พื้นที่อำนวยความสะดวกให้พนักงานในการการวางแผนซ่อมบำรุง⁸⁷

นวัตกรรมทางการจัดการศึกษาปฐมวัยต่างให้ความสำคัญต่อการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งสิ้น ซึ่งแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมของนวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัยที่น่าสนใจมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมของการจัดการศึกษาอนุบาลหรือการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในห้องเรียน อาคารเรียน และบริเวณโรงเรียนเป็นองค์ประกอบสำหรับการจัดการศึกษาอนุบาลหรือความงามของธรรมชาติจะปรากฏอยู่ทั้งบริเวณกลางแจ้งและภายในอาคาร มีการนำภาพศิลปะงานประติมากรรม กลิ่นหอมของธรรมชาติเข้ามาตกแต่งทำให้บรรยากาศของโรงเรียนสงบ และอ่อนโยน ภายใต้แนวคิดที่ว่า เด็กวัย 0 – 7 ปี เป็นวัยที่เรียนรู้จากการเลียนแบบ สิ่งที่เด็กเลียนแบบในช่วงนี้จะฝังลึกลงไปในตัว หล่อหลอมเด็กทั้งกายและจิตวิญญาณและฝังแน่นไปจนโตบริเวณภายในห้อง มีแสงสว่างเพียงพอและหลีกเลี่ยงการใช้แสงที่ไม่ใช่แสงธรรมชาติในเวลากลางวัน ใช้เฟอร์นิเจอร์ไม้สีธรรมชาติ สีสันบนผนังห้องเรียนทาสีอ่อนเพื่อสร้างบรรยากาศที่น่าอยู่บริเวณกลางแจ้งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นสนามเด็กเล่นอยู่ติดกับตัวอาคาร โดยจัดให้ใช้ได้ทั้งสภาพภูมิอากาศที่หลากหลาย พื้นผิวควรแข็งเพื่อให้แห้งเร็วเมื่อฝนตก ควรตั้งอยู่ทางด้านที่แดดส่องถึงบ่อทรายควรอยู่บริเวณนี้ ไม้เลื้อยบนกำแพง ต้นไม้และแปลงดอกไม้ช่วยให้บริเวณนี้เป็นสถานที่ที่น่าสบายสำหรับเด็กๆ ส่วนที่สองอยู่ห่างจากตัวอาคารใช้เป็นที่เล่นและออกกำลังกายควรจัดเป็นอาณาจักรสำหรับเด็กทำทางสำหรับรถเข็นและทางสำหรับเดิน โดยออกแบบทางเดินให้โค้งไปมา น่าเดินและผ่านจุดที่น่าสนใจ เนินเขาเป็นจุดเสริมที่มีคุณค่ามากในสนามเด็กจะได้วิ่งขึ้นและลงเป็นการใช้กล้ามเนื้อหลายส่วนอย่างเป็นอิสระและเป็นธรรมชาติ ส่วนหนึ่งของพื้นที่เป็นที่ตั้งของชิงช้า ไม้สั่น ต้นไม้พุ่มเตี้ยๆ และปลูกไม้ดอกหรือพืชผักสวนครัว อุปกรณ์ภายในห้องเรียน ควรมีอ่างล้างมือขนาดใหญ่ที่อยู่ใน

⁸⁷ EVERGREEN and Toronto District School Board, **Landscape and child development a design guide for early years-Kindergarten play-learning environment**, 2nd.ed. (2013)

ระดับต่ำพอที่เด็กๆ จะเอื้อมมือถึงระดับน้ำได้ง่าย ลอยเรือลำเล็กๆ หรือแข่งกระดาษวาดเขียนได้ มีช่องเก็บของส่วนตัวของเด็กแต่ละคน มีตู้ขนาดใหญ่สำหรับเก็บวัสดุที่ครูต้องใช้ มีชั้นสำหรับวางอุปกรณ์และของเล่น อาจมีมุมตุ๊กตา มุมงานช่าง มีโต๊ะสำหรับทำกิจกรรมที่มีน้ำหนักเบาที่เคลื่อนย้ายได้ของเล่นที่จัดไว้เป็นของเล่นที่มีความสมบูรณ์น้อยแต่ชี้ช่องทางในการเล่นได้มาก เช่น ตุ๊กตาที่ไม่ได้วาดหน้าไว้อย่างตายตัว นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญต่อการเลือกใช้สีน้ำ ฟูกัน กระดาษ สีเทียน ชอล์ก ที่มีคุณสมบัติพิเศษเฉพาะอีกด้วย อุปกรณ์กลางแจ้ง อุปกรณ์ชิ้นสำคัญคือ บ่อทรายที่บรรจุทรายพูนเหนือระดับดินเล็กน้อย มีม้านั่งยาวตัวเตี้ยล้อมรอบ สิ่งที่ทำให้ความเพลิดเพลินแก่เด็กคือ บ้านเด็กเล่นที่ไม่ประณีตหรือเสร็จสมบูรณ์จนเกินไป โดยจัดเตรียมโครงไม้และหลังคาไว้เพื่อให้เด็กทำส่วนที่เหลือมีลังไม้สำหรับใส่อุปกรณ์กลางแจ้ง อุปกรณ์อื่นๆ ได้แก่ รถเข็น ชิงช้า ไม้ลื่น ราวสำหรับห้อยโหนตาข่ายป็น มีอุปกรณ์ก่อสร้างเช่น กระดาน นั่งร้าน บันได อิฐ พลั่ว ถัง เครื่องมือทำสวน เป็นต้น

แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมตามแนวคิดของมอนเตสซอรี ลักษณะของสิ่งแวดล้อมในอุดมคติของมอนเตสซอรีเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยดังนี้ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทุกอย่างจัดไว้ในห้องเรียนมีขนาดเล็ก เฟอร์นิเจอร์ที่ใช้ โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุอุปกรณ์อยู่ในสภาพที่เด็กหยิบออกมาใช้ได้เอง โดยไม่ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ ถือหลักของความจริง (Reality Principle) นำของจริงมาให้เด็กใช้ เนื่องจากเมื่อเด็กต้องช่วยเหลือตนเอง หรือช่วยเหลือสิ่งแวดล้อม สิ่งที่เด็กต้องเข้าไปทำเป็นของจริง จึงนำของจริงมาใช้ในห้องเรียน เช่น แก้วจริง มีดสำหรับทำอาหาร และทำความสะอาดเฟอร์นิเจอร์ของจริง ทั้งนี้ควรให้เด็กสัมผัสกับธรรมชาติรอบตัวเพื่อช่วยพัฒนาทั้งกายและจิต ให้เด็กมีความสุขสนุกสนานในการสำรวจและจัดการกับสิ่งต่างๆ ในธรรมชาติ มีสิ่งช่วยกระตุ้นเด็กในห้องเรียน อาจเป็นภาพติดผนัง โต๊ะสำรวจธรรมชาติ สัตว์เลี้ยง เป็นต้น การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อความสุนทรีย์ยะ คำว่า สุนทรีย์ยะ หมายถึง สภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ควรมีความสวยงาม การตกแต่งที่เจริญหู เจริญตา มีสีสันไม่ร้อนแรง เพื่อให้เด็กซึมซับความงามของสิ่งต่างๆ รอบตัวความสวยงามดังกล่าวเชื่อมต่อกับความมีระเบียบ เด็กได้รับการกระตุ้นที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมทางสุนทรีย์ยะมีคุณภาพและมีระเบียบ เด็กได้รับการกระตุ้นที่จะทำให้สิ่งแวดล้อมทางสุนทรีย์ยะมีคุณภาพและมีระเบียบด้วย ของทุกอย่างในห้องเรียนจะมีที่อยู่และกำหนดไว้อยู่แล้ว ของเหล่านี้จะวางในสภาพที่เด็กหยิบจับได้เอง ดังนั้น ความมีระเบียบและความงามจะปรากฏให้เห็น วัสดุที่ใช้ในห้องเรียนควรทำความสะอาดได้ง่าย หรือล้างได้เพื่อฝึกให้เด็กมีนิสัยรักความสะอาด ซึ่งเป็นนิสัยที่สามารถสร้างให้เกิดขึ้นในช่วงเวลาหลักของชีวิต (Sensitive Periods) และสิ่งเหล่านี้จะติดตัวไปจนโต ทั้งนี้สภาพแวดล้อมทั้งมวลที่กล่าวมาแล้วจะช่วยสร้างให้เกิดบรรยากาศของความสงบและสันติการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อการใช้ปัญญา จุดแรกที่ต้องคำนึงถึงเกี่ยวกับอุปกรณ์เพื่อการสอนที่จัดไว้ในสิ่งแวดล้อม จะต้องช่วยพัฒนาการใช้ปัญญาของเด็กผ่านกิจกรรมการสำรวจ เพราะเป็นวิถีทางที่เด็กเรียนรู้ตามขั้นตอนของพัฒนาการ จุดที่สองเกี่ยวกับอุปกรณ์ คือ ในห้องเรียนจะมีอุปกรณ์แต่ละชนิด

เพียงชุดเดียว เพื่อให้เด็กเรียนรู้การแบ่งปัน การให้ความเคารพ และเห็นคุณค่าของวัสดุอุปกรณ์ ลักษณะเด่นเฉพาะของห้องเรียนมอนเตสซอรี คือ สถานการณ์ควบคุมความอิสระโดยการจับอุปกรณ์ เด็กมีอิสระในการทดลองกับชุดอุปกรณ์ ได้เรียนรู้ที่จะใช้อุปกรณ์ตามจุดมุ่งหมายของอุปกรณ์แต่ละชิ้น ใช้ด้วยความระมัดระวัง และเคารพในอุปกรณ์ที่ใช้ รู้จักหมุนเวียนในการใช้อุปกรณ์ คืนอุปกรณ์สู่ที่เดิม ในรูปแบบเดิมที่พร้อมสำหรับคนอื่น การจัดสภาพแวดล้อมทางสังคมและอารมณ์ เด็กได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมที่จัดเอาไว้เพื่อสนองความต้องการของตนเอง เด็กได้เรียนรู้ที่จะให้ความเคารพผู้ใหญ่ เพื่อน และได้รับความเคารพจากผู้อื่น ภายใต้สภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีลักษณะพิเศษ คือ การจัดกลุ่มในแนวตั้ง เป็นการจัดกลุ่มคละอายุเพื่อให้เด็กมีโอกาสดูแลคนอื่นและได้รับการดูแลจากคนอื่น จุดเด่นอีกหนึ่งเรื่อง คือ บรรยากาศที่มีระเบียบทำให้เด็กเคารพข้อตกลงภายใน (Inner rules) เด็กมีอิสระในการเลือกงาน เลือกที่นั่งทำงานและเพื่อน เด็กจะซึมซับสภาพที่เงียบ มีระเบียบ สงบ ในบรรยากาศของความร่วมมือ ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะอาดและผู้ประสานงาน สังเกตเด็กในขณะที่ดูแลกลุ่มเด็ก และดูแลเด็กแต่ละวัยด้วยในเวลาเดียวกัน สาธิตการใช้ อุปกรณ์ สังเกตและบันทึกการทำงานของเด็กกับอุปกรณ์และพฤติกรรมอื่นๆ⁸⁸

จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมและสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีความสำคัญต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การจัดสภาพแวดล้อมและสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องทำอย่างรอบคอบ คำนึงถึงพัฒนาการของเด็ก จุดมุ่งหมายของหลักสูตร และวิธีการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อม และสื่อวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กเท่านั้น ยังทำให้เกิดบรรยากาศที่อบอุ่นและทำให้เด็กมีความสุขขณะเรียนรู้อีกด้วย ทั้งนี้ พฤติกรรมที่เด็กแสดงออกสามารถช่วยครูประเมินความเหมาะสมของการจัดสภาพแวดล้อมและสื่ออุปกรณ์ได้ เช่น เด็กวิ่งในห้อง ไม่แบ่งของเล่นเพื่อน คลานไต่โต๊ะหรือบนชั้นวางของ เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวเป็นสัญญาณเตือนว่าสภาพแวดล้อม และสื่อวัสดุอุปกรณ์จึงมีความสำคัญต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของการจัดสภาพแวดล้อมและสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

1. จัดสภาพแวดล้อมทั้งในและนอกห้องเรียนที่ปลอดภัย สะอาด และถูกอนามัย การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนของเด็กปฐมวัยจะต้องคำนึงถึงสุขอนามัย การถ่ายเทอากาศ แสงสว่าง และอุณหภูมิโดยเฉพาะความปลอดภัยที่ครูต้องสามารถมองเห็นและได้ยินทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะอยู่ในบริเวณใดของห้องเรียนหรือเมื่อพาเด็กออกไปนอกห้อง นอกจากนี้ ควรมีพื้นที่กว้างขวางเพียงพอสำหรับการเคลื่อนไหวอย่างอิสระทั้งภายในห้องเรียนและพื้นที่เล่นกลางแจ้ง

⁸⁸ จีระพันธ์ พูลพัฒน์ และนฤมล เนียนหอม, เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ “ปลุกสมอง : Brain – Based Learning (BBL) สู่อะบบห้องเรียนปฐมวัย. 16 – 18 ตุลาคม 2549 คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. จัดพื้นที่เป็นมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์หรือศูนย์ต่าง ๆ พื้นที่เล่นต่าง ๆ ช่วยให้เกิดชนิดของกิจกรรมที่ต่างกัน ทั้งยังช่วยส่งเสริมการตัดสินใจของเด็กสำรวจพื้นที่เล่นและเลือกว่าจะเล่นที่ไหน กับอะไรและเล่นกับใคร สำหรับพื้นที่ในห้องเรียน เช่น มุมหนังสือ มุมบล็อก มุมบ้าน มุมศิลปะ มุมวิทยาศาสตร์ มุมเล่นน้ำหรือเล่นทราย ฯลฯ พื้นที่เล่นดังกล่าวต้องจัดให้สพตวกสำหรับเด็กเข้าไปทำกิจกรรม

3. พื้นที่กลางแจ้งหรือพื้นที่นอกรอาคาร ควรมีพื้นผิวหลายประเภท เช่น ดิน ทราย หญ้า เนิน ที่ราบ และพื้นที่สำหรับเล่นเครื่องเล่นที่มีล้อ พื้นนอกรอาคารนี้ควรมีทั้งที่ร่วม ที่โล่งแจ้ง ที่สำหรับซุ่มบ่อทราย และเครื่องเล่นสนามโดยบริเวณนี้จะต้องไปติดถนนหรือบริเวณที่มีอันตราย ต้องมีรั้วหรือต้นไม้กั้นจากถนนหรือมีที่อันตราย

4. จัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอและหลากหลาย ควรจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ประเภท ปลายเปิด คือสื่อที่เปิดกว้างความคิดของเด็ก สามารถปรับเปลี่ยนใช้ได้หลากหลายแบบ สื่อวัสดุอุปกรณ์ที่นำมาให้เด็กปฐมวัยใช้นั้นไม่เพียงแต่ดึงดูดสายตาเด็กแต่ต้องมีผิวสัมผัส กลิ่น เสียง และรสชาติที่แตกต่างกัน และสามารถถือจับต้องสัมผัสได้ เป็นสื่อที่เด็กสามารถสำรวจโดยใช้ประสาทสัมผัสต่าง ๆ ปรับเปลี่ยนรูปร่างและผสมผสานโดยรวมเข้าด้วยกันหรือแยกออกจากกัน

5. จัดพื้นที่สำหรับแสดงผลงานที่สร้างสรรค์และมาจากความสนใจของเด็ก การที่เด็กเห็นผลงานของตนเองและผลงานที่ทำกับเพื่อนนั้นเพื่อสะท้อนสิ่งที่ตนเองและเพื่อนๆ ได้ทำ ทั้งยังช่วยขยายความคิดและสิ่งที่สนใจที่จะทำในวันต่อไป การแสดงผลงานควรเน้นผลงานที่เกิดจากการทำกิจกรรมต่างๆ ของเด็ก เป็นผลงานและความสนใจของเด็กไม่ใช่ผู้ใหญ่ ส่วนข้อมูลสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูควรจัดแสดงที่อื่นมากกว่าในห้องเรียน⁸⁹

การจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียน

ประเด็นความปลอดภัยที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบกับพัฒนาการตามวัยของเด็กมีด้วยกันทั้งหมด 3 เรื่อง คือ การจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย หมายถึง การวิเคราะห์อันตรายที่อาจเกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางอาคาร สถานที่ เครื่องใช้ เครื่องกีฬา วัตถุอันตราย แล้วจัดสภาพแวดล้อมเหล่านั้นให้เหมาะสมเกิดความปลอดภัย เช่น ติดตั้งอุปกรณ์เครื่องใช้ เครื่องป้องกันอันตราย ได้แก่ เซฟตี้คัท เครื่องดับเพลิง อุปกรณ์ผาครอบปลั๊กไฟฟ้า หรือที่เก็บกล่องใส่ยา ที่เก็บสารเคมีและของมีคมให้พ้นมือเด็ก ตรวจสอบสิ่งชำรุด จัดหาของเล่นที่

⁸⁹ พัชรี ผลโยธิน, “แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับปฐมวัย” 17 - 18.

ปลอดภัยทำด้วยวัสดุและสีที่ไม่เป็นอันตราย ติดตั้งระเบียงลูกกรงที่มีความถี่ มีระดับสูงจนเด็กไม่สามารถปีนป่ายเล่น ประตูปิดกั้นไม่ให้ตกจากที่สูง หรือจัดที่พักให้มีการระบายถ่ายเทอากาศได้สะดวก หากไม่ได้คาดการณ์ความเสี่ยงไว้หรือประเมินสถานการณ์ผิดพลาดอาจทำให้เด็กได้รับอันตรายถึงขั้นเสียชีวิตได้ การกำหนดบริเวณที่ปลอดภัย หมายถึง การที่ผู้ใหญ่จะต้องกำหนดการจัดให้เด็กไปอยู่ในบริเวณที่มีความปลอดภัย เช่น บริเวณที่เด็กไปอยู่ต้องไม่ลับตาคน ไม่มีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายอยู่ไม่ไกลเกินกว่าที่จะได้ยินเสียง มีการกำหนดบริเวณที่จะไป กำหนดเป็นบริเวณสำหรับเด็กเท่านั้นไม่ว่าจะเป็นห้องพัก ทำกิจกรรม การเล่น ห้องน้ำห้องส้วมเป็นสัดส่วนแยกจากผู้ใหญ่ การกำหนดวิธีการเดินทางที่ปลอดภัย หากมีการนัดหมายให้เด็กไปทำกิจกรรมนอกโรงเรียน ผู้ใหญ่ควรจะไปที่ไหน ด้วยวิธีการอย่างไรและตรวจสอบได้เป็นระยะ ทั้งนี้จะต้องให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละช่วงวัย กฎเกณฑ์แห่งความปลอดภัย หมายถึง กฎเกณฑ์ที่ผู้ใหญ่จะต้องกำหนดและให้เด็กได้เรียนรู้ถึงกฎเกณฑ์ของความปลอดภัย เพื่อป้องกันความเสี่ยงและอันตรายที่จะเกิดขึ้น เช่น กฎจราจร กฎระเบียบข้อบังคับความปลอดภัยของสถานต่างๆ การเดินทางทางน้ำ เครื่องเล่นตามสวนสนุก กฎและระเบียบปฏิบัติความปลอดภัยในโรงเรียน ในบ้าน กรอบแนวคิดเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน ประกอบไปด้วย 4 ด้านคือ

ด้านการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็ก หมายถึง ระบบและการดำเนินงานในการดูแลตรวจตรา/เฝ้าระวัง ช่วยเหลือ และคุ้มครองเด็กให้ปลอดภัยจากอันตรายด้านบุคคล โดยเด็กที่ควรได้รับการช่วยเหลือและคุ้มครอง ได้แก่ เด็กที่เสี่ยงจะได้รับอันตราย เด็กที่มีปัญหาด้านสติปัญญา เด็กที่มีปัญหาพฤติกรรมไม่เหมาะสม เด็กที่มีโรคทางสมอง (สมาธิสั้น มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ออทิสติก) เด็กที่มีความพิการทางร่างกาย เด็กที่มีปัญหาด้านอารมณ์จิตใจ เด็กที่ขาดทักษะสังคม เด็กที่มีปัญหาครอบครัว รวมถึงเด็กที่ถูกทำร้ายรังแกจากผู้ใหญ่และจากเด็กด้วยกัน

ด้านการป้องกันภัยจากสิ่งแวดล้อม/อุบัติเหตุ/ภัยพิบัติ/โรคร้ายไข้เจ็บ/สื่อ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมและการวางกฎเกณฑ์ให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บที่คาดไม่ถึง รวมไปถึงโรคร้ายไข้เจ็บและภัยจากสื่อต่างๆ เช่น การสร้างและจัดวางสนามเด็กเล่นที่ปลอดภัย การวางระบบไฟฟ้าและมาตรการตรวจตราระบบไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอ การติดตั้งระบบความปลอดภัยจากการใช้อินเตอร์เน็ต ฯลฯ นอกจากนี้ยังหมายความรวมถึงเรื่องกิจกรรมการดำเนินงานที่จะส่งเสริมความปลอดภัย เช่น กิจกรรมเดินสำรวจจุดเสี่ยง กิจกรรมซ่อมหนีไฟ น้ำท่วม แผ่นดินไหว ฯลฯ

ด้านการป้องกันอันตรายด้านบุคคล หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมและวางกฎเกณฑ์ให้ปลอดภัยจากบุคคลโดยคำนึงถึงสวัสดิภาพของเด็กตั้งแต่เริ่มเดินเข้าสู่ประตูโรงเรียนจนกระทั่งออกจากโรงเรียนถึงบ้าน รวมทั้งการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการดูแลป้องกันภัยตัวเองให้ปลอดภัย ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดกรณีผู้ใหญ่ทำร้ายเด็กและเด็กทำร้ายกันเอง

ด้านการสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในโรงเรียน หมายถึง การสร้างบรรยากาศ ความสัมพันธ์ที่ดีในโรงเรียนทั้งระยะห่างเด็กกับเด็ก และครูกับเด็ก โดยเน้นให้เด็กมีความรู้สึกดี ในการใช้ชีวิตอยู่ที่โรงเรียน เช่น ได้รู้สึกถึงการได้รับการยอมรับทั้งจากครูและจากเพื่อนด้วยกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงการทำให้โรงเรียนกับครอบครัวได้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกันในอันที่จะร่วมกัน พัฒนาเด็กให้มีคุณภาพต่อไป⁹⁰

นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีสำหรับการศึกษาปฐมวัย

ทักษะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งที่เด็กต้องเรียนรู้และได้รับการเสริมสร้าง และพัฒนา ตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงมหาวิทยาลัยและเรียนรู้ตลอดชีวิต ทักษะต่างๆ ต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ทักษะทุกคนสามารถเป็นภูมิคุ้มกันให้เด็กปฐมวัยดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง และปลอดภัย รวมทั้งเด็กปฐมวัยสามารถเสริมสร้างทักษะดังกล่าวได้ โดยผ่านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาปฐมวัย

ดังนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยจึงจำเป็นต้องรู้จักคุณลักษณะของ นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาปฐมวัยในอนาคต เพื่อให้สามารถนำนวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีมาใช้ได้ อย่างรู้เท่าทันและเป็นเครื่องมือส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีมีความสำคัญและความจำเป็นต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ การศึกษาในอุดมคติเป็นจริงได้ เพราะสามารถแสดงอักษรภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว รวมถึง ภาพเสมือนจริง (Virtual situation) ได้เช่นเดียวกับที่หนังสือ หนังสือภาพ เทปเสียง วิทยุทัศน์ หรือสื่อ ต่างๆ รวมทั้งเพิ่มการปฏิสัมพันธ์กับผู้ใช้ได้ และสร้างเครือข่ายให้สามารถติดต่อสื่อสารได้อย่างไร้ ขอบเขต

คุณลักษณะของนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาปฐมวัยในอนาคต ที่ช่วยเสริมสร้างทักษะสำคัญที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะเฉพาะดังนี้

1. เป็นของจริงหรือของจำลอง ของจริง ได้แก่ ผลไม้ต่างๆ ผัก ใบไม้ ก้อยหิน กรวดทราย

⁹⁰ มุลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, คู่มือครูการจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียน. (กรุงเทพฯ: ส.เสริมมิตรการพิมพ์, 2550)

2. เป็นสื่อมัลติมีเดีย ที่เป็นการใช้คอมพิวเตอร์ร่วมกับโปรแกรมซอฟต์แวร์ในการสื่อความหมาย โดยการผสมผสานสื่อหลายชนิด เช่น ข้อความ กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เสียง และวีดิทัศน์

3. เป็นสื่อที่เคลื่อนไหวให้เห็นได้หลายมิติ เช่น การตูนอนิเมชัน ที่สร้างจากกระบวนการทำภาพให้เกิดการเคลื่อนไหวหรือการสร้างเชื่อมโยงภาพที่มีท่าทางแตกต่างกันเล็กน้อยแต่ขยับอย่างต่อเนื่องเรียงต่อกันจนทำให้เกิดการเคลื่อนไหวขึ้น

4. เป็นสื่อที่สามารถสื่อสารได้ 2 ทาง ระหว่างผู้ใช้อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งสามารถเชื่อมต่อไปยังแหล่งเรียนรู้อื่นๆ ได้

5. ใช้ทักษะที่ต้องการให้เกิดในศตวรรษที่ 21 เป็นเกณฑ์ในการสร้างและพัฒนานวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาปฐมวัย เช่น นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีที่ช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านอย่างเข้าใจ ทักษะความสามารถด้านการเขียนอย่างมีคุณภาพ และทักษะความสามารถด้านการใช้ตัวเลข การคิดคำนวณ ทักษะการชั่ง ตวง วัด รวมทั้งการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

นอกจากนี้คุณลักษณะของนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาปฐมวัยในอนาคตจะต้องช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กปฐมวัย ตลอดจนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้การจัดการประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัย รวมทั้งการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาปฐมวัย

สภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบันที่ต้องอาศัยการเชื่อมโยงข้อมูลทั่วโลกเข้ามาเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนการสอนที่มีอยู่เดิมไม่เว้นแม้แต่ในโรงเรียนอนุบาล จึงต้องมีการเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้มีความสมบูรณ์ครบทุกด้าน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21 ถือเป็นความท้าทายที่สุดต่อการเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมโลกที่เต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสารแบบไร้ขีดจำกัด และช่องทางการติดต่อสื่อสารที่ทำให้คนเข้าถึงข้อมูลได้ทุกที่ทุกเวลาที่ต้องการ ดังนั้น ในการเตรียมความพร้อมเด็กปฐมวัยให้รู้เท่าทันต่อสิ่งเหล่านี้ จึงเป็นหน้าที่สำคัญของพ่อแม่ ผู้ปกครองและครู ที่ต้องปูพื้นฐานให้เด็กปฐมวัยสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในโลกยุคดิจิทัลและใช้เทคโนโลยีอย่างชาญฉลาดโดยเข้าใจธรรมชาติการใช้งานทั้งประโยชน์และพิษภัยเพื่อให้มีภูมิคุ้มกัน รู้จักป้องกันตนเอง รู้จักคิด

วิเคราะห์และตั้งคำถามต่อสิ่งต่างๆ ทำให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมสามารถใช้สื่อนวัตกรรมให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตทั้งของตนเอง ครอบครัวและสังคมต่อไปในอนาคต⁹¹

แนวคิดเกี่ยวกับชุมชนเมือง

“เมือง” คือ พื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ให้รองรับและเพียงพอต่อการดูแลประชากรในพื้นที่ ทั้งทางด้านการศึกษา สาธารณสุข การทำงาน สาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชากร จากนโยบายการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำของรัฐบาล อาจส่งผลให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากจังหวัดที่มีค่าแรงต่ำสู่จังหวัดที่มีค่าแรงสูง ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวมากขึ้นส่งผลให้แต่ละจังหวัดมีการขยายของพื้นที่เศรษฐกิจ จึงทำให้ความเป็นเมืองขยายเพิ่มขึ้นด้วย โดยความเป็นเมืองนั้นพิจารณาจากจำนวนประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลต่อประชากรทั้งหมดของแต่ละจังหวัด จากข้อมูลจะพบว่าจังหวัดที่มีความเป็นเมืองมากกว่าร้อยละ 50 ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร ชลบุรี ภูเก็ต ชัยนาท ลำพูน นนทบุรี สมุทรปราการ ปทุมธานี เชียงใหม่ ระยอง สงขลา สมุทรสาคร พะเยา กาฬสินธุ์ พัทลุง มุกดาหาร จันทบุรี และลำปาง ทั้งนี้ การที่มีความเป็นเมืองสูงจะต้องมีการบริหารจัดการด้านต่างๆ ทั้งด้านสาธารณสุข การศึกษา และด้านสาธารณูปโภค เพื่อให้สามารถรองรับประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม เช่น ด้านการสาธารณสุข สัดส่วนแพทย์ต่อประชากรตามท้องที่การอนามัยโลกกำหนดคือ แพทย์ 1 คนต่อประชากร 5,000 คน และสัดส่วนของพยาบาลต่อประชากรอยู่ที่ 1:500 คน ดังนั้นจะเห็นได้ว่ามีบางจังหวัดที่มีความเป็นเมืองสูง แต่มีสัดส่วนของแพทย์และพยาบาลต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังต้องเตรียมการจัดการกับปริมาณขยะที่ต้องเกิดขึ้นในแต่ละวัน ซึ่งหากไม่มีการจัดการที่ดีแล้วจะเป็นแหล่งแพร่เชื้อโรค ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาพของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ได้ ดังนั้น การนำเสนอข้อมูลต่างๆ ของแต่ละจังหวัดในครั้งนี้ จึงต้องการแสดงข้อมูลที่เกี่ยวข้องของประชากรในแต่ละพื้นที่สำหรับประกอบการวางแผนบริหารจัดการต่างๆ ของแต่ละจังหวัด เพื่อให้

---

⁹¹ บัญชา แสนทวี, “สภาพและแนวโน้มการใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาปฐมวัย” (เอก สารการสอนชุดวิชา นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป.), 24 – 26.

ความเป็นเมืองที่ขยายตัวนั้นนำมาสู่การพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจของจังหวัดและด้านชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน มิใช่การสร้างปัญหาให้กับแต่ละพื้นที่⁹²

ชุมชนเมือง : "อาณาบริเวณที่มีประชากรอยู่ร่วมกันจำนวนหนึ่งและต้องมีความหนาแน่นมากพอสมควร เป็นบริเวณที่มีอาคารบ้านเรือนหนาแน่นในเขตปกครองแบบใดแบบหนึ่ง ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนมีการประกอบอาชีพแตกต่างกันไป มีความเจริญเป็นศูนย์กลางต่างๆ และรวมทั้งความเสื่อมโทรมต่างๆ อยู่ด้วย"

ชุมชนเมือง คือ "การตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรขนาดใหญ่ของมนุษย์ มีสิ่งปลูกสร้างถาวร สิ่งอำนวยความสะดวกเพียบพร้อม มีพลเมืองจำนวนมาก มีอาชีพที่ไม่ใช่เกษตรกรรมเป็นหลักและมีองค์กรทางสังคมมากมาย"⁹³

ชุมชนเมือง หมายถึง พื้นที่ที่ประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น นักวิชาการสาขาต่างๆ ได้ให้รายละเอียดความหมายของ ชุมชนเมือง เพิ่มเติมแตกต่างกันดังต่อไปนี้

ชุมชนเมือง ตามความหมายของนักวิชาการด้านผังเมือง คือ พื้นที่และลักษณะการตั้งถิ่นฐานของประชากรที่อยู่รวมกันหนาแน่นเป็นชุมชน อาชีพส่วนใหญ่ของประชากร คือ การค้า การบริการ การอุตสาหกรรม และอื่นๆ ที่มีใช้เป็นลักษณะของการประกอบอาชีพเกษตรกรรม สถานที่ทำงานและสถานที่พักอาศัยจะอยู่ในชุมชนนั้นๆ เพื่อความสะดวกสบายในการติดต่อและการใช้บริการด้านต่างๆ

ชุมชนเมือง ตามความหมายของ นักปกครองและการบริหารประเทศ หมายถึง เขตเทศบาลซึ่งเป็นชุมชนที่มีประชากรหนาแน่น สามารถมีการปกครองท้องถิ่นสนองตามความต้องการของประชาชน เทศบาลแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ เทศบาลนคร เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล การกำหนดเทศบาลเป็นประเภทใดนั้น ขึ้นอยู่กับจำนวนประชากร ความหนาแน่นของประชากร และรายได้เทศบาล⁹⁴

⁹² ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ความเป็นเมือง 2559, เข้าถึงเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2562, เข้าถึงได้จาก <http://service.nic.go.th/strategy.php?file=strategy/policy-12>

⁹³ กลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ, นิยาม ความหมาย, เข้าถึงเมื่อ, 3 กันยายน 2562, เข้าถึงได้จาก <http://chm-thai.onep.go.th/chm/city/definition.htm>

⁹⁴ บุญนาค ตีวกุล, **เมืองและสิ่งแวดล้อม**, (กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548), 12-15.

ชุมชนเมือง คือ การตั้งถิ่นฐานขนาดใหญ่ที่ประกอบด้วยสิ่งปลูกสร้างถาวร อันได้แก่ อาคารบ้านเรือน มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการสาธารณูปโภค เช่น ไฟฟ้า ประปา บำบัดน้ำเสีย โทรศัพท์ และถนน ทางเท้า เป็นต้น ชุมชนเมืองจึงเสมือนเป็นที่อยู่อาศัยของพลเมืองจำนวนมาก มีความหนาแน่นของประชากรอยู่ในระดับสูง ประชากรของแต่ละชุมชนเมืองประกอบด้วยคนต่างเพศ ต่างวัย ต่างสถานภาพ อาชีพพื้นฐานของประชากรมิใช่เกษตรกรรม ชุมชนเมืองจะมีระบบบริหารและปกครองเป็นของตนเอง โดยมีลักษณะเด่นที่เห็นได้ชัดอีกประการหนึ่ง คือ ชุมชนเมืองจะประกอบด้วยองค์ประกอบทางสังคมต่างๆ มากมายและยังเป็นศูนย์รวมของขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมต่างๆ อีกด้วย⁹⁵

เทคนิคการวิจัยขนาดแบบ EDFR

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการทำวิจัยเชิงขนาดแบบ EDFR

ประวัติและความเป็นมา ในปี พ.ศ. 2495 กองทัพอากาศอเมริกัน ประยุกต์เทคนิคการทำวิจัยชนิดหนึ่งที่มีรูปแบบ การดำเนินการโดยเชิญกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ยอมรับ ในแขนงวิชา และการปฏิบัติมาร่วมระดมความคิดเห็น หลีกเลียงไม่ให้ ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนมาเผชิญหน้าพร้อมกัน กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญเขียนสิ่งที่ ต้องการแสดงความเห็นลงในแบบสอบถามหรือ แบบสำรวจ แล้วนำความคิดเห็นที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ ทุกคนมาสรุปและกลับไปถามซ้ำกับผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมในลักษณะเดียวกันอีก เพื่อให้ได้ข้อมูลการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique)

ความหมายของเทคนิคเดลฟาย (Delphi Technique) “เดลฟาย” (Delphi) เป็นชื่อวิหารอันศักดิ์สิทธิ์ของกรีกที่มีประวัติสร้างขึ้นเพื่อสักการะ เทพีอะธีนาเทพีแห่งความรู้ตามความเชื่อของเทพ ปกรณัมของชาวกรีก และดูแลรักษาโดยคณะชีพรหมจรรย์ ผู้ทรงความรู้ และให้การพยากรณ์ ปัญหาสำคัญของชาวกรีก โดยการให้ผู้ที่ต้องการ รับคำทำนายขึ้นมาเขียนปัญหาทิ้งไว้บนแท่นบูชา และจะทำการทำนายเป็นหนังสือวางไว้บนแท่นบูชาภายในกำหนดเวลา ซึ่งการทำนายอนาคต สามารถนำไปประกอบการตัดสินใจและการวางแผนที่สำคัญหลายครั้งทำให้มีการใช้ “เดลฟาย” เป็นชื่อของเทคนิคการรวบรวมความคิดเห็นหรือ การตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งเกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตโดยอาศัยความ เทคนิคเดลฟายได้รับการพัฒนาอย่างมีระบบ โดยการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การทหารโดย Helmer และ Dalkey นักวิจัยของบริษัท Rand Corporation ในช่วงปี ค.ศ. 1950 ในรัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา (SEMEO VOLTECH, 2002) กระบวนการเดลฟายได้รับการออกแบบโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บ

⁹⁵ วิไล วงศ์สืบชาติ, การจำแนกความแตกต่างระหว่างเมือง : การศึกษาเปรียบเทียบกรณีประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา, (กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535), 36-42.

ข้อมูลในช่วงแรกเทคนิคนี้ได้รับความสนใจอย่างมากในกลุ่มนักอนาคตวิทยาการทหาร และนักเทคโนโลยีต่างๆ ต่อมาภายหลังมีการใช้เทคนิคนี้ในสาขา สังคมศาสตร์และทางธุรกิจมากขึ้น⁹⁶

Delphi เป็นกระบวนการกลุ่มที่ไม่มีการเผชิญหน้าระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับเชิญ มาร่วมในโครงการเนื่องจากใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ทำให้ขจัดปัญหาในเรื่องการที่ ผู้ทรงคุณวุฒิบางท่านมีอิทธิพลทางด้านความคิดต่อกลุ่มอันทำให้บุคคลอื่นไม่สะดวกใจในการแสดง ความคิดเห็นที่ ขัดแย้งกันวิธีนี้จึงเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้ให้ข้อมูล สามารถเปลี่ยนแปลง ความคิดเห็นได้ในลักษณะที่ไม่ทำให้เกิดการเสียหน้า เพราะไม่มีการเปิดเผยตัว

เทคนิคเดลฟายสามารถใช้ประเมินความต้องการจำเป็นโดยกำหนดและจัดลำดับ ความสำคัญของปัญหา การกำหนดเป้าหมาย การออกแบบ ยุทธวิธีการประเมินความต้องการจำเป็น การวางแผนการประเมินแผนการพัฒนาชุมชน

การใช้เทคนิคเดลฟายมีข้อตกลง เบื้องต้น 2 ประการ ได้แก่

1. การตัดสินใจเดี่ยว บุคคลจะมีความตรงมากกว่าการตัดสินใจโดยคน คนเดียว และการตัดสินใจจะมีความตรงมากขึ้นหาก ผู้เชี่ยวชาญในกลุ่มประกอบด้วยผู้ที่มีความรู้ความ ชำนาญ ในประเด็นนั้น ๆ

2. การตัดสินใจกลุ่ม บุคคลจะมีความเที่ยงมากขึ้น และหากไม่มีการ เผชิญหน้าระหว่าง สมาชิกในกลุ่มจะสามารถลดผลกระทบจากอิทธิพลจากอคติและความคิดของกลุ่มได้

กระบวนการเก็บข้อมูลโดยใช้เทคนิคเดลฟาย มีกระบวนการเดลฟาย มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ การไม่เปิดเผยชื่อของผู้ให้ข้อมูล การเก็บข้อมูลซ้ำ การให้ข้อมูลย้อนกลับที่ได้รับการ ควบคุมจากผู้ดำเนินการ และการสรุปคำตอบของกลุ่มด้วยวิธีการทางสถิติเข้าขยายความว่าการไม่ เปิดเผยชื่อกระทำได้โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และกระทำซ้ำโดยการ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลหลายรอบ สำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับนั้นเกิดขึ้น ระหว่างรอบของการเก็บข้อมูล ซึ่งมีการวิเคราะห์คำตอบ ที่ได้จากแต่ละรอบโดยผู้ดำเนินการเดลฟาย กระบวนการนี้ทำให้ผู้ให้ข้อมูลมีโอกาสตรวจสอบเดลฟายเป็นเทคนิคการทำนายที่พัฒนาขึ้นโดยนักคิด นักวิจัยของ Rand Corporation คือ Helmer, Dalkey และ Rescher เป็นเทคนิคการสื่อสาร ระหว่างกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนได้รับข่าวสารและแลกเปลี่ยนความเชี่ยวชาญ ระหว่างกันโดยไม่มีการเผชิญหน้ากันโดยตรงเช่นเดียวกับการระดมสมอง (Brainstorming)

⁹⁶ จุมพล พูลภัทรชีวิน, เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ใน เทคนิควิธีการ วิเคราะห์ นโยบาย, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2544)

แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR

เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) เป็นการวิจัยอนาคต (Futures Research) พัฒนาขึ้นในปีพ.ศ. 2522 โดยจุมพล พูลภัทรชีวิน อาจารย์ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเป็นการผสมผสานระหว่างเทคนิคการวิจัยแบบ EFR (Ethnographic Futures Research) และเดลฟาย (Delphi) เข้ากัน โดยมีความเชื่อพื้นฐานของอนาคตนิยม (Futurism) จุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคต (Futures Research) เทคนิคเดลฟายและ EFR จุดมุ่งหมายของการวิจัยอนาคตมีจุดมุ่งหมายหลักมิใช่อยู่ที่การทำนายที่ถูกต้อง แต่อยู่ที่การสำรวจและศึกษาแนวโน้มที่เป็นไปได้หรือน่าจะเป็นเรื่องที่ศึกษาใหม่มากที่สุด ทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ให้หมดไป หรือหาทางที่จะเผชิญกับแนวโน้มที่ไม่พึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ⁹⁷

ขั้นตอนของเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR

1. กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Panel Experts) ผู้วิจัยจะต้องหาวิธีและคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้ความสามารถและความชำนาญในเรื่องที่จะศึกษา โดยปกติจะมีประมาณตั้งแต่สิบกว่าคนขึ้นไปอาจถึงร้อย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายการวิจัย ความซับซ้อนของเรื่องที่ศึกษา เวลาและงบประมาณ
2. กำหนดประเด็นแนวโน้มและสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย โดยทั่วไปมักจะอยู่ในรูปของแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
3. ทำวิจัยแบบ EDFR รอบที่หนึ่ง โดยการส่งแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญหรือสัมภาษณ์
4. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในรอบที่หนึ่ง
5. ทำวิจัยแบบ EDFR รอบที่สอง โดยรอบนี้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะได้รับข้อมูลป้อนกลับเชิงสถิติ (Statistical Feedbacks) ที่เป็นของกลุ่มโดยรวม เช่น ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของกลุ่ม ผนวกด้วยคำตอบเดิมของตนเองแล้วขอให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนพิจารณาตอบใหม่
6. ทำวิจัยแบบ EDFR รอบที่สาม สี่

---

⁹⁷ จุมพล พูลภัทรชีวิน. “ปฏิบัติการวิจัยอนาคตด้วย EDFR เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาวิชาการ เรื่องการวิจัยอนาคต” การวิจัยอนาคต วารสารสมาคมการวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น 13, 2 (2552): 9-13.

7. สรุปและอภิปรายผลโดยการเสนอแนวโน้มน้อมที่มีฉันทามติตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้ว อภิปรายเสนอแนะจากผลการวิจัย⁹⁸

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

สมนึก พงษ์สกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยและรูปแบบยุทธวิธีการบริหารงาน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยยุทธวิธีการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนประกอบด้วย 4 ปัจจัยได้แก่ 1.การมีส่วนร่วม 2.การสร้างภาคีเครือข่าย 3.การประชาสัมพันธ์ 4.การบริการชุมชน ปัจจัยการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนทุกตัวมีความสัมพันธ์ต่อปัจจัยการมีส่วนร่วม (F1) โดยที่การสร้างภาคีเครือข่าย (F2) และการประชาสัมพันธ์ (F3) มีความสัมพันธ์โดยอ้อมต่อการมีส่วนร่วม (F1) โดยส่งผ่านประชาสัมพันธ์ (F3) ซึ่งรูปแบบที่ปรากฏมีความเหมาะสมเป็นไปได้และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และมีความถูกต้อง⁹⁹

วิศณี ไชยรักษ์ และขวัญจิต รัตนวรรณกุล ได้ศึกษาการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน ห้องเรียนเด็กปฐมวัยโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning) วัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ผลต่อการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในห้องเรียนเด็กปฐมวัยโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้สมองเป็นพื้นฐาน 2) ออกแบบสถาปัตยกรรมภายในห้องเรียนเด็กปฐมวัยโดยใช้การเรียนรู้แบบสมองเป็นพื้นฐาน วิธีการดำเนินการวิจัย ศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องการสร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ได้กรรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม สังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample random sampling) จำนวน 20 แห่ง ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในห้องเรียนเด็กปฐมวัยโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้สมอง

⁹⁸ Thomas T. Macmillan, “The Delphi Technique” (Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development, Monterey, Calif., May 3-5, 1971).

⁹⁹ สมนึก พงษ์สกุล, “ปัจจัยและรูปแบบยุทธวิธีการบริหารงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน”. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2556), บทคัดย่อ.

เป็นฐาน (Brain Based Learning) คือ 1) ความสัมพันธ์ของการใช้พื้นที่ว่างภายในห้องรองรับกิจกรรมที่ใช้ร่วมและกิจกรรมมุมประสบการณ์ 2) รูปแบบเครื่องเรือนสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก มีขนาดเหมาะสม น้ำหนักเบาและปลอดภัย เช่น ชั้นวาง โต๊ะเรียน กระดาน 3) สี ใช้สีโทนสีอ่อน (พาสเทล) และสีธรรมชาติ เน้นสีเขียว สีเหลือง 4) ใช้วัสดุธรรมชาติ ปลอดภัยต่อเด็กและมีในท้องถิ่น เช่น ไม้ไผ่ ผ้าไหม กะติบข้าว เป็นต้น 5) มุมกิจกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ มุมบล็อคมุมบ้านสมมติ มุมหนังสือ มุมดนตรี เป็นต้น สรุปแนวทางการออกแบบห้องเรียนเด็กปฐมวัยที่มีความเหมาะสม มี 2 ขนาดห้อง ได้แก่ ห้องเรียนขนาด กว้าง 6.00 เมตร ยาว 9.00 เมตร และห้องเรียนขนาดกว้าง 10.50 เมตร ยาว 12.00 เมตร ห้องสูง 3.00 เมตร ส่วนประกอบของห้องตามที่เสนอไว้ การออกแบบภายในเน้นให้สภาพแวดล้อมของห้องเรียนคือ ผนัง พื้น เครื่องเรือนเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้โดยครูและเด็กมีปฏิสัมพันธ์ ร่วมกันในการปรับและสร้างสภาพแวดล้อม สีสนั้ใช้โทนธรรมชาติ เขียว เหลือง โทนอุ่นและสีสนั้ของพาสเทล บวกกับความสดใสของสีสนั้ชั้นเด็กสื่ออุปกรณ์ และเน้นพื้นที่ว่างเพื่อรองรับกับกิจกรรมที่ใช้ร่วม และกิจกรรมส่วนตัวของมุมประสบการณ์ต่างๆ โดยออกแบบให้ชั้นวางสื่อ อุปกรณ์ โต๊ะเรียนและผนังสามารถที่จะเลื่อนปรับเปลี่ยนตำแหน่งได้สะดวก เพื่อเพิ่มบรรยากาศที่หลากหลายสอดคล้องกิจกรรมการเรียนรู้¹⁰⁰

พัชรภา ตันดิชเวช ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเจนเนอเรชั่นแอลฟาให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเจนเนอเรชั่นแอลฟาให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในอนาคตแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบคือ 1) การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น หลักสูตรมีความทันสมัย เน้นการสอนด้วยการลงมือปฏิบัติ มีการวัดและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลายมากขึ้น 2) การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เช่น หลักสูตรมีความหลากหลาย เน้นทักษะวิชาชีพเพื่อใช้ในการทำงาน 3) การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น การมีส่วนร่วมและมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน และชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเจนเนอเรชั่นแอลฟา เน้นการส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยครอบครัวที่ต้องการจัดการศึกษาด้วยตนเอง ทั้งนี้บริบทของสังคมไทยทั้งระบบนิเวศวิทยาต้องมีความเข้มแข็งและมั่นคง¹⁰¹

¹⁰⁰ วิศณี ไชยรักษ์และขวัญจิต รัตนวรรณกุล, “การศึกษาการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในห้องเรียนเด็กปฐมวัยโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้สองเป็นพื้นฐาน” วารสารทางวิชาการคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สจล. 18, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2557): 105.

¹⁰¹ พัชรภา ตันดิชเวช, “แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเจนเนอเรชั่นแอลฟาให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในอนาคต”. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557), บทคัดย่อ.

พิไลพร นุ่นมา ได้ทำการวิจัยเรื่อง การออกแบบพื้นที่เรียนรู้ธรรมชาติสำหรับโรงเรียนปฐมวัย งานวิจัยนี้มุ่งจัดทำโครงการออกแบบโรงเรียนปฐมวัย โดยการใช้ธรรมชาติเป็นสื่อในการส่งเสริมให้เด็กพัฒนาการเรียนรู้ เกิดความรักในธรรมชาติ รักชุมชนและเพิ่มพูนทักษะในกระบวนการทางความคิด เนื่องจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาตินั้นมีผลโดยตรงต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กแต่ในบริบทของประเทศไทยนั้นยังไม่มีการศึกษาความสัมพันธ์ดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้นจึงเป็นที่มาของการวิจัยนี้ งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการหลัก ได้แก่

- 1) ศึกษาแนวคิดด้านการเรียนรู้จากพื้นที่ธรรมชาติของเด็กปฐมวัย โดยรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยและกรณีศึกษา เพื่อกำหนดเกณฑ์การเลือกที่ตั้งโครงการ รูปแบบพื้นที่ และกิจกรรมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ธรรมชาติของเด็กปฐมวัย
- 2) เลือกที่ตั้งโครงการและดำเนินการออกแบบพื้นที่เรียนรู้ธรรมชาติในโรงเรียนปฐมวัย
- 3) ตรวจสอบแนวทางและรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไข
- 4) นำเสนอการออกแบบพื้นที่เรียนรู้ธรรมชาติโรงเรียนปฐมวัย โดยจากการศึกษาลักษณะทางกายภาพของโรงเรียนปฐมวัยในต่างประเทศเป็นกรณีศึกษา ตัวอย่างพร้อมไปกับการเก็บข้อมูลโรงเรียนปฐมวัยในประเทศไทย ได้นำไปสู่ผลการวิจัยเบื้องต้นว่า หลักการเลือกที่ตั้งที่เหมาะสมสำหรับโครงการนั้น ควรตั้งอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นนอกหรือชานเมือง ลักษณะชุมชนโดยรอบเป็นย่านชุมชนที่น่าอยู่อาศัย ขนาดที่ดินไม่น้อยกว่า 3 ไร่ รูปแบบแปลงที่ดินควรมีลักษณะเหมาะสมและการเข้าถึงที่ตั้งควรอยู่ในถนนย่อยที่มีระยะห่างจากถนนหลักไม่เกิน 0.5 กิโลเมตร จากการศึกษาจึงกำหนดที่ตั้งโครงการอยู่ที่ ซอยพหลโยธิน 87 อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ส่วนการออกแบบพื้นที่ภายในโรงเรียนนั้น กำหนดให้อาคารมีเนื้อที่ใช้สอย 1,440 ตารางเมตร ตามแนวคิดอาคารเขียว โดยมีสัดส่วนของพื้นที่สีเขียวต่อพื้นที่อาคารเรียนประมาณร้อยละ 70 แนวคิดการออกแบบอาคารมุ่งเน้นให้เกิดพื้นที่เชื่อมต่อภายในห้องเรียนกับธรรมชาติภายนอก โดยการจัดผังอาคารรูปแบบลาดพื้นที่สีเขียว และทางเดินยาวโอบล้อมพื้นที่ทำกิจกรรมเรียนรู้ธรรมชาติภายนอก ซึ่งประกอบด้วยพื้นที่การเกษตร ได้แก่ แปลงปลูกผักและที่เลี้ยงสัตว์ พื้นที่หลากหลายพืชล้มลุก ได้แก่ ลานหญ้า ลานทราย และแอ่งน้ำ พื้นที่ส่งเสริมการเคลื่อนไหวร่างกาย ได้แก่ เนินดิน ต้นไม้ใหญ่ และขอนไม้ ผู้บริหารโรงเรียน สถาปนิก และผู้ที่สนใจจะได้รับประโยชน์ในการนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการเลือกที่ตั้งโครงการและการออกแบบสภาพแวดล้อมกายภาพของโรงเรียนปฐมวัย โดยใช้ธรรมชาติเป็นสื่อในการส่งเสริมให้เด็กพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ¹⁰²

¹⁰² พิไลพร นุ่นมา, “การออกแบบพื้นที่เรียนรู้ธรรมชาติสำหรับโรงเรียนปฐมวัย” (วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557), บทคัดย่อ.

มานิตา ลีโทชลิตและอรกานต์ เพชรคุ้ม ได้ศึกษาเรื่องเทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัยใช้
อย่างไรให้พอดี สรุปว่า ในอนาคตเทคโนโลยีจะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน
ปฐมวัยส่วนใหญ่การใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องมั่นใจว่าครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับ
การฝึกฝนอย่างเต็มที่และได้รับการสนับสนุนอย่างดีรวมถึงโปรแกรมและเว็บไซต์ ที่ใช้จะต้อง
เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก ไม่มี เรื่องราวที่ไม่เหมาะสม เช่น ความรุนแรง การเหยียดเพศ
เหยียดผิว แบ่งชนชั้น ความลำเอียง การต่อต้าน ผู้ที่มีความต้องการพิเศษและเคารพในความแตกต่าง
ทางศาสนา นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับเป้าหมายและวัตถุประสงค์
ทางการศึกษาของโรงเรียน โดยไม่ละทิ้งหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยคือการพัฒนาเด็ก
อย่างเป็นองค์รวมตามความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคนเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นได้ใช้ชีวิต
ในลักษณะอื่นอย่างสมดุลและใช้เทคโนโลยีในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กเป็นรายบุคคล
โดยคำนึงถึงความต้องการที่แตกต่างและรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย¹⁰³

พิมลพรรณ ดุชียามี ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโรงเรียนเอกชนที่เหมาะสมสำหรับ
การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนเอกชนที่เหมาะสม
สำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การบริหารงาน
วิชาการ 3) การบริหารงานบุคลากร 4) การบริหารงานทั่วไป 5) การบริหารงบประมาณ และ
6) คุณภาพของผู้เรียน 2. ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อการบริหารโรงเรียนเอกชนที่เหมาะสมสำหรับ
การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสอดคล้องกัน โดยมีค่ามัธยฐานอยู่ระหว่าง 3.50 – 4.94
มีค่าฐานนิยมอยู่ระหว่าง 3.00 – 5.00 และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์อยู่ระหว่าง 0.63 – 1.40
3. ผลการยืนยันองค์ประกอบการบริหารโรงเรียนเอกชนที่เหมาะสมสำหรับการเข้าสู่ประชาคม
อาเซียนมีความสัมพันธ์กัน มีความเหมาะสมเชิงทฤษฎี มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ ถูกต้อง
ครอบคลุม และสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์¹⁰⁴

ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียน
วัดวังเป็ด ผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนต่อการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน
ในด้านวิชาการ, กีฬาและกิจกรรม มีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน ผู้บริหาร

¹⁰³ มานิตา ลีโทชลิต อรรณพพรรณ และอรกานต์ เพชรคุ้ม, “เทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัย
ใช้อย่างไรให้พอดี” วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 13,1 (มิถุนายน – ตุลาคม, 2558):
32

¹⁰⁴ พิมลพรรณ ดุชียามี, “การบริหารโรงเรียนเอกชนที่เหมาะสมสำหรับการเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน” วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร 7, 2 (กรกฎาคม –
ธันวาคม 2558): 136.

โรงเรียนให้ความสำคัญและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและทุกระดับชั้นเรียน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์และทัศนคติจากผู้ปกครองสู่นักเรียนและโรงเรียน และโรงเรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่างๆ อันก่อให้เกิดความรู้คุณธรรมและเสริมประสบการณ์ที่ดีแก่นักเรียนอยู่เสมอ ทำให้การสร้างความสัมพันธ์ของโรงเรียนตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี¹⁰⁵

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวโน้มสภาพอนาคตการศึกษา และการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573 ผลการวิจัยโดยสรุปตามวัตถุประสงค์ทั้งสามประการ มีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสำเร็จของการศึกษาและการเรียนรู้ของกลุ่มประเทศที่มีแบบปฏิบัติเป็นเลิศที่มีคุณภาพการศึกษาอยู่ใน 20 ลำดับแรกของโลก 3 ประเทศ ได้แก่ ฟินแลนด์ สิงคโปร์ และเกาหลีใต้ ให้บทเรียนเกี่ยวกับนโยบายและวิธีการทำงาน โดยจุดหมายของการปฏิบัติอยู่ที่การตอบสนองกระแสโลกในเรื่องของทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 วาระการศึกษาหลัง ค.ศ. 2030 ร่วมกับปฏิญญาอินซอน
2. ผลการเปรียบเทียบความสำเร็จของการศึกษาและการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มประเทศที่มีแบบปฏิบัติเป็นเลิศกับประเทศไทย พบว่า แม้คุณภาพของผลลัพธ์และผลผลิตของระบบการศึกษา ทั้งสามประเทศจัดอยู่ในระดับเดียวกันของโลก สามารถเทียบเคียงกันได้ แต่นโยบายและวิธีปฏิบัติแตกต่างกัน โดยจำแนกได้เป็น 2 ช่วง ช่วงแรก มีลักษณะยืดหยุ่น ให้อิสระในการทำงาน และการตัดสินใจไม่มีการประเมินเชิงตัดสินและไม่มุ่งการแข่งขัน ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของฟินแลนด์ ส่วนอีกขั้นหนึ่งมีลักษณะรวมอำนาจ ควบคุมและกำกับดูแลอย่างจริงจัง ขับเคลื่อนเป้าหมายด้วยการประเมิน และเน้นการแข่งขัน ซึ่งพบว่าในสิงคโปร์และเกาหลีใต้ บทเรียนสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์การทำงานของทั้งสามประเทศ พบว่า ลักษณะร่วมได้แก่ การให้ความสำคัญกับคุณภาพ การศึกษาที่เป็นเลิศ การสร้างความทั่วถึงและความเท่าเทียม เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ปรับใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้และใช้ภาษามากกว่าหนึ่งภาษาในการเรียนการสอน กระจายลักษณะร่วมนี้ลงสู่การปฏิบัติในการศึกษาทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพร้อมร่วมมือกับกลุ่มต่างๆ ที่เป็นภาคีเครือข่ายเพื่อการขับเคลื่อนและปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา โดยยึดคุณภาพและความโปร่งใสเป็นสำคัญ ยิ่งกว่านั้นทุกประเทศให้ความสำคัญกับคุณภาพครูในระดับสูง เห็นได้ชัดจากการคัดเลือกนักศึกษาครู กระบวนการผลิต การรับเข้าทำงาน การพัฒนา การวางเส้นทางวิชาชีพ และการประเมิน เป็นที่น่าสังเกตว่าในเรื่องการวางเส้นทางวิชาชีพ

¹⁰⁵ ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์, “การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนวัดวังเปิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาพิษณุโลกเขต1” (เอกสารการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่3 ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัยใช้องค์ความรู้สู่ความยั่งยืน วิทยาลัยนครราชสีมา 17 มิถุนายน 2559), 320.

ครูและการประเมินครูมิใช่จุดเน้นของฟินแลนด์ เนื่องจากมีความเชื่อเบื้องต้นว่าครูฟินแลนด์มีสมรรถนะสูง รับผิดชอบสูง และสามารถกำกับตนเองได้ 3. ภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573 จากการวิเคราะห์แบบปฏิบัติที่เป็นเลิศของ 3 ประเทศร่วมกับแนวคิดทางการศึกษาของโลกและของประเทศไทย คณะผู้วิจัยได้ฉายภาพอนาคตของประเทศไทยไว้ 5 ภาพ คือ ภาพอนาคตที่ 1 ระบบบริหารการศึกษาชัดเจนและคล่องตัว ภาพอนาคตที่ 2 หลักการพื้นฐานของการจัดการศึกษาแข็งแกร่ง มีคุณภาพ และมีพลวัต โดยคุณภาพแข่งขันได้ในระดับสากล เน้นความเท่าเทียมและความทั่วถึง เรียนรู้ได้ตลอดชีวิตและใช้นวัตกรรมขับเคลื่อนการศึกษา ภาพอนาคตที่ 3 ปฐมวัยเป็นพื้นฐานที่แข็งแกร่งของการพัฒนาประเทศ ภาพอนาคตที่ 4 การศึกษาขั้นพื้นฐานมีคุณภาพในระดับโลก และภาพอนาคตที่ 5 วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ดึงดูดใจคนเก่งชั้นยอดของประเทศ โดยสังคมยอมรับและเชื่อถือครู ผลิตครูชั้นยอด และครูเป็นวิชาชีพที่มั่นคงและยั่งยืน¹⁰⁶

วิไลลักษณ์ ลังกา ได้ทำการวิจัยเรื่อง อนาคตภาพคุณลักษณะครูไทยในศตวรรษหน้า พบว่าครูต้องมีหลักการดำเนินชีวิตบนฐานหลักไตรสิกขา คือ ศีล ปสมาธิ ปัญญา โดยยึดถือแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน บนเงื่อนไข ความรู้และคุณธรรม ในด้านการครุคิด ครูจะต้องมีความรู้ รอบรู้ รู้ลึก มีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเป็นพื้นฐาน บวกกับการมีปัญญา มีการรู้เท่าทัน มีความสามารถในการคิดขั้นสูงและมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและการตัดสินใจ ในส่วนด้านจิตใจนอกจากจะมีคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณความเป็นครู จิตวิญญาณความเป็นครูเป็นพื้นฐานแล้ว ครูจะต้องมีจิตสาธารณะ จิตอาสา มีความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม และมีความรับผิดชอบต่อผู้เรียน ชุมชน และสังคม ในส่วนของทักษะครูจะต้องมีทักษะการสอน ทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการเป็นผู้ช่วยเหลือ และทักษะการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้และสังคม¹⁰⁷

ปิยนันท์ พูลโสภณ ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการพัฒนาการเล่น เพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ในศตวรรษที่ 21 พบว่าในศตวรรษที่ 21 เป็นช่วงเวลาที่โลกมีความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็วความก้าวหน้าของวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้โลกแห่งการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เป็นการศึกษาเพื่อสร้างความรู้ความสามารถ

¹⁰⁶ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, “รายงานการวิจัยแนวโน้มภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573” (กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด, 2559): 195 – 196.

¹⁰⁷ วิไลลักษณ์ ลังกา, “อนาคตภาพคุณลักษณะครูไทยในศตวรรษหน้า” วารสารทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 11, 1 (สิงหาคม 2559 - มกราคม 2560): 36.

และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนตามความสนใจโดยไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่การพัฒนาในช่วงปฐมวัยเป็นช่วงแรกของการเริ่มต้นการเรียนรู้การเล่น จึงเป็นวิธีการเรียนรู้ของเด็กทำให้เด็กได้พาตัวเองไปรู้จักโลกที่แท้จริงและการเล่นยังเป็นการกระตุ้นทำให้เด็กได้ทำในสิ่งที่ตนเองพอใจ การเล่นในสิ่งที่เด็กพอใจมีความสนุกสนานเป็นการสนองความกระตือรือร้นความใฝ่รู้ของเด็กโดยไม่ต้องมีใครสอนบทความนี้มุ่งนำเสนอวิธีการเล่นอย่างเหมาะสมจะส่งผลต่อการเรียนรู้ในเชิงบวกของเด็กให้ดีขึ้นในทุกๆด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเพื่อเป็นการเตรียมประสบการณ์ให้เด็กได้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและมีทักษะในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข¹⁰⁸

ชูชาติ พ่วงสมจิต ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน พบว่าการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนช่วยให้โรงเรียนและชุมชนเกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งและช่วยให้เกิดความร่วมมืออันดีต่อกัน ทั้งนี้ทั้งสองฝ่ายจะต้องปฏิบัติตามบทบาทของตนด้วยวิธีการที่เหมาะสมจึงจะสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นได้ บทบาทหน้าที่สำคัญของชุมชนคือบทบาทในการให้การศึกษาอบรมแก่บุคลากรในชุมชนส่วนบทบาทสำคัญของชุมชนต่อโรงเรียนคือบทบาทในการมีส่วนร่วมกำหนดทิศทางการจัดการศึกษา การให้ความร่วมมือและสนับสนุนการจัดการศึกษาและบทบาทในการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีแนวทางในการดำเนินการสองแนวทาง คือ 1) การสร้างความสัมพันธ์ทางตรง ประกอบด้วย 2 ประการได้แก่ การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชนและการนำชุมชนเข้าสู่โรงเรียน และ 2) การสร้างความสัมพันธ์ทางอ้อม โดยการพัฒนาบุคลากรมีมนุษยสัมพันธ์อันดีสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนให้สะอาด ปลอดภัย ร่มรื่น สวยงามเป็นที่ประทับใจแก่ผู้มาเยี่ยมชม¹⁰⁹

พีรภาว์ บุญเพลิง ได้ทำการวิจัยเรื่องอนาคตภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามความต้องการของชุมชนที่ได้จากการศึกษาโดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDNR มีทั้งสิ้น 10 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการบริหารงานวิชาการ 3) ด้านการบริหารงานงบประมาณ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร 5) ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม 6) ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน 7) ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและผู้ปกครอง

¹⁰⁸ ปิยนันท์ พูลโสภา, “การพัฒนาการเล่น เพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21”วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ 32, 1 (มกราคม - เมษายน 2560): 20.

¹⁰⁹ ชูชาติ พ่วงสมจิต, “การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน”วารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์เวริเดียน มหาวิทยาลัยศิลปากร 10, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2560): 1345.

- 8) ด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนา 9) ด้านการตรวจสอบและประเมินผล และ
10) ด้านเด็กปฐมวัยในอนาคต¹¹⁰

นักวิจัย นวพันธ์ ได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ ทางด้านการออกแบบสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวการสอนแบบ มอนเตสซอรี โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การประมวลองค์ความรู้และสร้างฐานข้อมูลด้านการ ออกแบบสถาปัตยกรรมและพื้นที่สำหรับเด็กปฐมวัย ตามแนวการสอนแบบมอนเตสซอรี สารและ กรรมวิธีการศึกษาของงานชิ้นนี้ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) โดยมีกระบวนการการศึกษา 3 ขั้นตอน คือ 1) การระบุเป้าหมายทางการศึกษาที่ชัดเจน 2) การศึกษา ถึงความเป็นไปได้ที่สภาพแวดล้อมทางกายจะช่วยพัฒนาไปสู่เป้าหมายทางการศึกษา และ 3) การแปลงเป้าหมายในลักษณะของแนวคิดการจัดไปสู่การออกแบบทางกายภาพ ผลการศึกษา แสดงให้เห็นถึงประเด็นสำคัญของการออกแบบพื้นที่ตามแนวทางมอนเตสซอรี นั่นคือ สภาพแวดล้อมมีความสำคัญต่อการเรียนรู้แบบมอนเตสซอรี โดยสภาพแวดล้อมถือเป็นองค์ประกอบ สำคัญที่ช่วยให้การเรียนรู้บรรลุเป้าหมายแนวทางของมอนเตสซอรีต้องการ รูปแบบสภาพแวดล้อมที่ ถูกจัดเตรียมอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Prepared Environment) ที่สัมพันธ์กับกิจกรรมของเด็กซึ่งจะ เกิดขึ้นอย่างอิสระและเป็นธรรมชาติภายในสภาพแวดล้อมนั้น ทั้งนี้ เพื่อให้เด็กมีอิสระในการเลือก มีอิสระในตนเอง และเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ ค้นพบ เกิดความตระหนัก และพัฒนาได้ด้วยตนเอง¹¹¹

ธัญพร พรหมการ ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนที่มี นักเรียนข้ามวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบเชิงสำรวจ และองค์ประกอบเชิงยืนยันของคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนที่มีนักเรียนข้ามวัฒนธรรม จังหวัดเชียงราย ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีนักเรียนข้ามวัฒนธรรม อำเภอเชียงของ เชียงแสน และแม่สาย จังหวัดเชียงราย จำนวน 1,000 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบ หลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามคุณลักษณะ โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.978 ผลการศึกษาพบว่าประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ สำคัญคือ องค์ประกอบด้านการ เป็นนักประเมินที่ดีด้านความรู้ความสามารถและการปรับตัว ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการ สอนและการจัดการเรียนรู้อย่างเชี่ยวชาญ ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรม ด้านความสามารถในการใช้ เทคโนโลยีและการสื่อสาร ด้านจิตวิญญาณความเป็นครูด้านการเป็นแบบอย่างที่ดี ด้านทักษะทาง

¹¹⁰ พีรภาว์ บุญเพลิง, “อนาคตภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามความต้องการ ของชุมชนเมือง” วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา 11, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2560): 1.

¹¹¹ นักวิจัย นวพันธ์, “การออกแบบสถาปัตยกรรมและพื้นที่สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนว การสอนแบบมอนเตสซอรี”. วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรม สจล 11, 24 (2560): 11.

วัฒนธรรม และด้านการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์¹¹²

กมลพรรณ เอกณรงค์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนให้เป็นโรงเรียนแห่งความสุข มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนให้เป็นโรงเรียนแห่งความสุข โรงเรียนแห่งความสุข หมายถึง โรงเรียนที่ส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยเคารพในความหลากหลาย การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม โดยมีหลักเกณฑ์ ได้แก่ 1. คน ในด้านมนุษยสัมพันธ์และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน 2. กระบวนการสอนและการเรียนรู้ที่มีความสนุกสนานและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เกิดการพัฒนาทักษะและสมรรถนะที่นอกเหนือจากวิชาการ 3. สถานที่ภายในโรงเรียนและแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน ซึ่งการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารโรงเรียนแห่งความสุขอยู่ในระดับมีการปฏิบัติมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านกระบวนการสอนและการเรียนรู้ ด้านที่มีการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาคือ ด้านคน และในด้านการปฏิบัติที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ด้านสถานที่¹¹³

สัญญา พงษ์ศรีตา ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาทักษะการสอนของครูพันธุ์ใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0 จากการศึกษาพบว่า ปัญหาการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากไม่น้อยมีปัญหาทักษะการสอนและการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียนจนกลายเป็นวิกฤติปัญหาทางการศึกษาของประเทศไทยทำให้เกิดกระแสการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาซึ่งหนึ่งในนั้นก็คือการพัฒนาทักษะการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มองว่าควรมีการพัฒนาทักษะการผลิตและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ การพัฒนาทักษะจิตวิทยาการสื่อสาร การพัฒนาทักษะชีวิต การพัฒนาทักษะการ กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง และการพัฒนาทักษะการวิจัยและพัฒนาผู้เรียนไปพร้อมๆกัน¹¹⁴

พิชญาภา ยืนยาวและธีรวัชร ธาดาทันติโชค ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของคุณลักษณะของครู

¹¹² ธีรวัชร พรมการ, “คุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนที่มีนักเรียนข้ามวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย” วารสารการวิจัยการศึกษาลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 11, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2560): 95

¹¹³ กมลพรรณ เอกณรงค์, “แนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนให้เป็นโรงเรียนแห่งความสุข” วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา 13, 1 (มกราคม - มีนาคม 2561): 285.

¹¹⁴ สัญญา พงษ์ศรีตา, “การพัฒนาทักษะการสอนของครูพันธุ์ใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0” วารสารมจร.ทริภูมัยปริทรรศน์ 2, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2561): 73.

มีอาชีพในศตวรรษที่ 21 มี 12 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการ 2) ผู้นำวิชาการ 3) บุคคลแห่งการเรียนรู้ 4) ผู้สอน 5) ที่ปรึกษา 6) ผู้สร้างนวัตกรรม หรือ นักประดิษฐ์ 7) นักทฤษฎี 8) นักกิจกรรม 9) นักเทคโนโลยี 10) ผู้สร้างการเปลี่ยนในองค์กร 11) นักวิจัย และ 12) นักเรียนหรือนักศึกษา โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.55 – 0.84 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกองค์ประกอบสามารถร่วมกันอธิบายคุณลักษณะของครุมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 ได้ร้อยละ 69.57¹¹⁵

ประวัติ เอรารวรรณ์ ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง สิงคโปร์ผลิตและพัฒนาครูอย่างไร พบว่าประเทศที่มีผลการประเมิน PISA อยู่ในกลุ่มสูงสุดมาโดยตลอดคือ สิงคโปร์ ซึ่งผลการประเมินแตกต่างกับไทยเป็นอย่างมาก แต่เมื่อเทียบรายได้และค่าใช้จ่ายทางการศึกษาของสิงคโปร์กับไทยแล้วก็ห่างกันมากเช่นกัน สิงคโปร์มีค่า GDP สูงกว่าไทยประมาณ สิบเท่า เมื่อคำนวณเปรียบเทียบเป็นค่าอำนาจการซื้อ (Purchasing Power Parity : PPP) แล้ว GDP per capita ของสิงคโปร์ยังสูงกว่าไทยมากกว่าห้าเท่าจะเห็นว่าสิงคโปร์ เป็นประเทศที่มีการทุ่มเททั้งการลงทุนทางการเงินและความคิดเพื่อการศึกษา ซึ่งงานวิจัย ของ Sir. Michael Barber ก็ชี้ว่าประเทศที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูงจะมีนโยบายคล้ายกับสิงคโปร์ในการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้และพัฒนาครู โดยเน้นการผลิตครูที่มีคุณภาพในวงกว้าง มีการเรียนรู้และทำงานร่วมกันระหว่างผู้เชี่ยวชาญครูและผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนทั้งระบบดีขึ้น และไม่เพียงแต่ส่งเสริมนวัตกรรมขึ้นในโรงเรียนเท่านั้นแต่จะช่วยให้นวัตกรรมนั้นเผยแพร่ออกไปสู่โรงเรียนต่างๆ ในวงกว้าง ดังนั้น สิงคโปร์จึงเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ประสบผลสำเร็จในการผลิตและพัฒนาครูที่ควรศึกษาเพื่อประยุกต์ใช้กับไทย¹¹⁶

เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเมือง โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบของการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเมืองและ 2) เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเมืองตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มตัวอย่าง คือ เทศบาลเมืองในประเทศไทยจำนวน 45 เทศบาล ผู้ให้ข้อมูลในแต่ละเทศบาล คือ นายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาล ผู้อำนวยการกองการศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษาผู้นำชุมชนและประชาชนชาวบ้าน รวมจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 270 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบสอบถาม สถิติที่ได้ในการ

¹¹⁵ พิชญภา ยืนยาวและธีรวัชร ธาดาตันติโชค “การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของครุมืออาชีพในศตวรรษที่ 21” วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น 16, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2561): 470.

¹¹⁶ ประวัติ เอรารวรรณ์, “สิงคโปร์ผลิตและพัฒนาครูอย่างไร” วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี 5, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2561): 62.

วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเมืองมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การบริหารอย่างมีส่วนร่วม การจัดแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและการจัดการศึกษาสำหรับทุกคน 2) ผลการยืนยันองค์ประกอบของการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเมือง เป็นองค์ประกอบซึ่งมีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์¹¹⁷

ธมล เกลียวกมลทัต, สมเจนต์ ภูศรีและกฤษณก ดวงชาทม ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนจังหวัดชัยภูมิ พบว่า คุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วย 8 ด้าน คือด้านการพัฒนาตนเองเพื่อเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ด้านการมีทักษะการสอนและการจัดการเรียนรู้อย่างเชี่ยวชาญ ด้านการมีด้านความรักและศรัทธาที่จะเป็นครู ด้านการมีบุคลิกภาพดี ด้านการเป็นนักประเมินที่ดี ด้านการใช้เทคโนโลยีได้หลากหลาย ด้านการมีทักษะในการสื่อสารที่ดี ด้านมีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนโดย ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง¹¹⁸

สันติชัย ใจชุ่มชื่น ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและตรวจสอบรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนมีองค์ประกอบ 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาผู้เรียนโดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ มี 50 ประเด็น 2) ด้านการพัฒนาภาวะผู้นำและธรรมาภิบาลของผู้บริหาร มี 45 ประเด็น 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร มี 45 ประเด็น 4) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 45 ประเด็น 5) ด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการของโรงเรียนมี 45 ประเด็น 6) ด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการเรียนรู้และนวัตกรรม มี 45 ประเด็น และ 7) ด้านการพัฒนาร่วมมือกับเครือข่ายในการจัดการศึกษา มี 45 ประเด็น โดยในองค์ประกอบแต่ละด้านมีกระบวนการบริหารจัดการตามหลักวงจรคุณภาพ 4 ขั้นตอน และ 15 ขั้นตอน

¹¹⁷ เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร, “การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเมือง” วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 10, 2 (กรกฎาคม – สิงหาคม 2562): 887.

¹¹⁸ ธมล เกลียวกมลทัต, สมเจนต์ ภูศรีและกฤษณก ดวงชาทม, “รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนจังหวัดชัยภูมิ” วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์ 6, 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2562): 566 – 567.

ประกอบด้วย 1) การวางแผน มี 6 ชั้นย่อย 2) การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ มี 4 ชั้นย่อย 3) การตรวจสอบผลการดำเนินงาน มี 2 ชั้นย่อย และ 4) การแก้ไขพัฒนาระบบ มี 3 ชั้นย่อย รวมทั้งหมด 320 ประเด็น ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารนวัตกรรมการศึกษาความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า รูปแบบที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ¹¹⁹

พิมพาพัญ ทองกิ่ง ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่อง บทบาทครูกับการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ บทบาทครูและแนวทางการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น “ครู” ต้องปรับบทบาทมาเป็น “โค้ช” หรือ “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้” เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้แนวทางการเรียนการสอนแบบ Teach Less, Learn More และยึดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยมีครูช่วยแนะนำและช่วยออกแบบกิจกรรมการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในทางกายภาพ ได้แก่ ลักษณะของห้องเรียน วัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน และบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในทางจิตวิทยา ได้แก่ 1) บรรยากาศที่อบอุ่น (Warmth) 2) บรรยากาศที่เป็นอิสระ (Freedom) 3) บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) 4) บรรยากาศแห่งการยอมรับนับถือ (Respect) 5) บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) และ 6) บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) ทั้งหมดล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและเติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณภาพต่อไป¹²⁰

ตฤณ หงส์ใส, อัจฉริย์ ไกรกิจราษฎร์และณัฐพร จักรวิเชียร ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่าช่วงชีวิตในวัยปฐมวัยแรกเกิดถึง 6 ปี เป็นช่วงชีวิตที่มีความสำคัญมาก เด็กจะพัฒนาและเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้มากที่สุดในช่วงนี้ เด็กจะได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาจากการปฏิบัติกิจกรรมซึ่งครูเป็นผู้จัดให้นอกจากกิจกรรมและประสบการณ์แล้วอีกสิ่งหนึ่งซึ่งครูและสถานศึกษาเป็นผู้จัดให้แก่เด็กคือ สภาพแวดล้อมการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและมีคุณค่าทำให้เด็กได้ประสบการณ์ตรงเกิดการเรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น จากสภาพแวดล้อมทางภายในและภายนอกห้องเรียนเด็กสามารถ

¹¹⁹ สันติชัย ใจชุ่มชื่น, “รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการศึกษาความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน” วารสารบริหารการศึกษามศว 16, 31 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562): 13 – 14.

¹²⁰ พิมพาพัญ ทองกิ่ง, “บทบาทครูกับการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในศตวรรษที่ 21” ศึกษาศาสตรสาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 4, 1 (มกราคม - เมษายน 2563): 50.

ค้นคว้า ทดลอง สังเกต หาเหตุผลและขยายประสบการณ์ได้อย่างกว้างขวางซึ่งประสบการณ์เหล่านี้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กปฐมวัยส่วนหนึ่ง อนึ่งการที่เด็กปฐมวัยจะเจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีใน สังคมประเทศชาตินั้นขึ้นอยู่กับ การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับในวัยปฐมวัย การจัดสภาพแวดล้อมมีผลต่อการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กอย่างมาก เริ่มต้นตั้งแต่สภาพแวดล้อมทางบ้านซึ่งมีพ่อแม่ ญาติ และผู้ใกล้ชิดคอยดูแลลำดับต่อมาเป็นสภาพแวดล้อมนอกร้านสภาพแวดล้อมนอกร้านที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยมากคือสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา¹²¹

พนิดา ซาตยาภา ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการจัดชั้นเรียนเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21 พบว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยมีความแตกต่างจากการศึกษาในระดับอื่น ๆ โดยเฉพาะการจัดการในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เนื่องจากการจัดการชั้นเรียนเป็นกระบวนการในการจัดเตรียมสภาพห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์และกิจกรรม รวมทั้งวิธีการในการปรับพฤติกรรมของผู้เรียนเพื่อรักษาบรรยากาศในชั้นเรียนช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่นทำให้ผู้เรียนเกิดความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้การจัดการชั้นเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยจึงมีความหมายกว้าง นับตั้งแต่การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนทางด้านกายภาพและจิตภาพ ด้านกายภาพได้แก่ การจัดห้องเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลายการแบ่งพื้นที่ในห้องเรียนให้มีมุมประสบการณ์ มีพื้นที่ส่วนตัวของเด็กพื้นที่ในการทำกิจกรรมทั้งกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อยมีโต๊ะเก้าอี้ขนาดเหมาะสมกับวัยของเด็กสำหรับการทำกิจกรรมกลุ่มหรือกิจกรรมที่ไม่ควรให้เด็กนั่งกับพื้นผนังห้องเรียนควรมีป้ายนิเทศเพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับช่วยเสริมสร้างการเรียนรู้ให้กับเด็กในส่วนด้านจิตภาพเป็นการสร้างบรรยากาศทางด้านจิตใจให้เด็กรู้สึกสบายใจมีความอบอุ่นเป็นกันเองมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ตลอดจนมีอิสระในการกล้าแสดงออกอย่างมีระเบียบวินัย สร้างความรู้สึกรักให้เกิดความสบายใจ ปราศจากความกลัวมีบรรยากาศของการสร้างสรรค์กระตุ้นความสนใจให้เด็กร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสุขชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยจึงเปรียบเสมือนบ้านหลังที่สองของเด็ก เด็กทุกคนจะใช้เวลาอยู่ในห้องเรียนเป็นเวลานานอิทธิพลของชั้นเรียนจึงมีมากพอที่จะปลูกฝังลักษณะของเด็กให้เป็นแบบที่ต้องการได้ เช่น มีความเชื่อมั่นในตนเองสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ชอบแสวงหาความรู้อยู่เสมอ มีความรับผิดชอบมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ที่ตั้งนั้นครูปฐมวัยจึงควรใช้เทคนิคและวิธีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศทั้งด้านกายภาพและจิตภาพให้มีความเหมาะสมมีบรรยากาศการเรียนรู้ให้เกิดความสุขแก่ผู้เรียนซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างลักษณะนิสัยการใฝ่รู้นิสัยการรักการเรียนรู้การเป็นคนดีและมีสุขภาพจิตที่ดีสามารถ

¹²¹ ตฤณ หงส์ใส, อัจฉริย์ ไกรกิจราษฎร์และณัฐพร จักรวิเชียร, “การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย” วารสารปัญญา 27, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2563): 102.

ปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันและการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อย่างมีความสุข¹²²

กลั่นแก้ว มาตา ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการศึกษาปฐมวัยในสองทศวรรษหน้า พบว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยในสองทศวรรษหน้ามี 9 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยที่มีระดับผลกระทบจากมากไปหาน้อยที่จะเป็นไปได้ในสองทศวรรษหน้าได้แก่ ด้านปฏิสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้องเด็กปฐมวัย 5 ข้อ ด้านผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย 5 ข้อ ด้านสุขภาพและความปลอดภัยเด็กปฐมวัย 5 ข้อ ด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 8 ข้อ ด้านการจัดหลักสูตรปฐมวัย 5 ข้อ ด้านคุณภาพครูปฐมวัย 5 ข้อ ด้านสถาบันผลิตครูปฐมวัย 5 ข้อ ด้านสภาพแวดล้อม 5 ข้อ และด้านองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย 5 ข้อ เมื่อนำมาสร้างภาพวงล้ออนาคตภาพ และภาพตัดอนาคตแล้วมีแนวโน้มที่จะเป็นไปได้ในระดับมากที่สุดสำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยในสองทศวรรษหน้า¹²³

อมรรัตน์ เตชะนอก, รัชณี จรุงศิริวัฒน์และพระฮอนต้า วาทสพโท ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 พบว่าการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องพัฒนาทักษะเพิ่มเติมและจำเป็นต้องมีทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ซึ่งมีองค์ประกอบคือ 3R4C คือ 3R ได้แก่ การอ่าน (Reading) การเขียน (Writing) และคณิตศาสตร์ (Arithmetic) และ 4C ได้แก่ Critical Thinking (การคิดวิเคราะห์) Communication (การสื่อสาร) Collaboration (การร่วมมือ) และ Creativity (ความคิดสร้างสรรค์) รวมถึงทักษะชีวิตและอาชีพ และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และการบริหารจัดการด้านการศึกษาแบบใหม่ ตลอดถึงการคำนึงถึงการสนใจของผู้เรียนเป็นหลัก โดยการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาในปัจจุบันต้องอาศัยการใช้เทคโนโลยีที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึง และมีอุปกรณ์ในการเข้าถึงได้ง่าย ด้วยวิธีการถ่ายคลิปลิขิตวีดิโอการเรียนการสอนและอัปโหลดเข้าในระบบ นักศึกษาสามารถที่จะเข้าไปเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทั้งนี้การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ต้องเป็นผู้นำทางวิชาการและต้องมีคุณลักษณะ 1) นักสร้างสรรค์ (Creative) 2) นักการสื่อสาร (Communicator) 3) นักคิดวิเคราะห์ (Critical Thinking) 4) สร้างชุมชน (Builds Community) 5) การมีวิสัยทัศน์ (Visionary) 6) การสร้างความร่วมมือและการติดต่อ (Collaboration and Connection) 7) สร้างพลังเชิงบวก (Positive Energy) 8) ความเชื่อมั่น (Confidence) 9) ความมุ่งมั่นและความพากเพียร (Commitment and

¹²² พนิดา ซาตยาภา, “การจัดชั้นเรียนเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21” วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ 14, 3 (กันยายน - ธันวาคม 2563): 224 – 225.

¹²³ กลั่นแก้ว มาตา, “การจัดการศึกษาปฐมวัยในสองทศวรรษหน้า” วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 12, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2563): 99.

Persistence) 10) ความเต็มใจที่จะเรียนรู้ (Willingness to Learn) 11) ต้องเป็นนักประกอบการ คิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Entrepreneurial Creative and Innovative) 12) นักริเริ่มงาน (Intuitive) 13) ความสามารถในการสร้างแรงบันดาลใจ (Ability to Inspire) 14) การเจียมเนื้อเจียมตัว (Be Humble) 15) ตัวแบบที่ดี (Good Model) จึงจะสามารถจัดการศึกษาให้ได้ผลผลิตที่ดีเลิศได้¹²⁴

วิชาณา อับดุลเลาะและวุฒิชัย เนียมเทศ ได้ศึกษาค้นคว้า เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 “แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ” พบว่า ยุคศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านเทคโนโลยี สังคม และวัฒนธรรม การเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะที่จำเป็นในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้จะทำให้ผู้เรียนสามารถเติบโตไปพร้อม ๆ กับความรู้ที่จะสามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพทั้งนี้องค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน คือ การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมให้กับผู้เรียนเนื่องด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 นั้น บทบาทของครูได้ปรับเปลี่ยนบทบาทตนเองจากผู้สอนไปเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ ฉะนั้นการสนับสนุนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทางด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้จึงเป็นปัจจัยสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สามารถเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แบ่งออกได้เป็น 2 องค์ประกอบด้วยกัน คือ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางด้านกายภาพและทางด้านจิตวิทยา กล่าวคือ ด้านกายภาพทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ควรจัดให้มีความเหมาะสมเอื้อต่อการเรียนรู้ ส่วนด้านจิตวิทยานั้นควรสร้างสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีแรงบันดาลใจและมีความรู้สึกที่ดี จนนำไปสู่การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากแนวปฏิบัติดังกล่าวผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการจัดการศึกษาสามารถนำไปเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ได้กับบริบทสถานศึกษาของตนเองเพื่อร่วมกันส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และมีประสิทธิภาพเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป¹²⁵

¹²⁴ อมรรรัตน์ เตชะนอก, รัชณี จรุงศิริวัฒน์และพระฮอนด้า วาทสทุโท, “การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21” วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช 7, 9 (กันยายน 2563): 1 – 2.

¹²⁵ วิชาณา อับดุลเลาะและวุฒิชัย เนียมเทศ, “การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ” วารสารมหาวิทยาลัย

งานวิจัยต่างประเทศ

เอ็ดวาร์ดส์ (Edwards) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ดิจิทัลในช่วงปีแรก : การตอบสนองเชิงบริบทต่อปัญหาของการบูรณาการเทคโนโลยีและการเรียนการสอนที่เน้นการเล่นในหลักสูตรปฐมวัย พบว่าในหลายประเทศเทคโนโลยียังไม่ได้รวมเข้ากับมุมมองการเรียนรู้ด้วยการเล่นอย่างเต็มที่ในการศึกษาปฐมวัย นี่คือหลักฐานในเอกสารหลักสูตรนานาชาติที่ยังคงแยกคำอธิบายของการเล่นเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้จากการใช้เทคโนโลยีเป็นผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับเด็ก ในขณะที่เทคโนโลยียังคงเชื่อมต่อกับสื่อดิจิทัลอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นเวทีสำหรับการบริโภควัฒนธรรมสมัยนิยมของเด็กเล็ก การทำความเข้าใจการเล่นของเด็กเป็นบริบทที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่นี้ให้วิธีคิดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับวิธีที่ดีที่สุดในการเชื่อมช่องว่างระหว่างความเข้าใจในการสอนและประสบการณ์ของเด็กเล็กด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและการบริโภควัฒนธรรมสมัยนิยม บทความนี้จะตรวจสอบบริบทที่เกิดขึ้นใหม่โดยใช้ความคิดที่ดึงมาจากทฤษฎีประวัติศาสตร์วัฒนธรรมสังคมวิทยาการบริโภคและสังคมวิทยาในวัยเด็กเพื่อสำรวจประสบการณ์การเล่นร่วมสมัยของเด็ก ๆ ขอแนะนำว่าบริบทเกี่ยวกับปัญหาของการเล่นดิจิทัลในช่วงปีแรก ๆ อาจช่วยให้ครูมีส่วนร่วมกับเด็ก ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพในช่วงของทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหว “การเรียนรู้ใหม่” และ “การรู้หนังสือใหม่” เพื่อส่งต่อไปในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา¹²⁶

แบล็คเวลล์ และคณะ (Blackwell et al.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลในการศึกษาปฐมวัยโดยใช้การสร้างแบบจำลองเส้นทางเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในที่มีผลต่อการใช้เทคโนโลยี ดิจิทัลของนักการศึกษาปฐมวัย ระบุว่าทัศนคติต่อคุณค่าของเทคโนโลยีเพื่อช่วยให้การเรียนรู้ของเด็ก ๆ มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีมากที่สุดรองลงมาคือความมั่นใจและการสนับสนุนในการใช้เทคโนโลยี นอกจากนี้นักเรียนมีผลต่อทัศนคติมากที่สุด ในขณะที่นโยบายสนับสนุนและเทคโนโลยีที่มีผลต่อความเชื่อมั่นของครูซึ่งส่งผลต่อทัศนคติในทางกลับกันครูที่มีประสบการณ์มากกว่ามีทัศนคติเชิงลบมากกว่า โดยรวมแล้วการศึกษารังนี้นี้เป็น

นราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 7, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2563): 227 – 228.

¹²⁶ Susan Edwards, Digital play in the early years: a contextual response to the problem of integrating technologies and play-based pedagogies in the early childhood curriculum, *An international research journal* 21, 2 (June 2013): 199.

รูปแบบเส้นทางแรกที่ตรวจสอบการใช้เทคโนโลยีของนักการศึกษาปฐมวัยและมีการพิจารณาในทางปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือการใช้เทคโนโลยีของครูในห้องเรียน¹²⁷

ไตรแกซ และ คอกโคเลีย (Drigas, and Kokkalia) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการล่าสุดในบทบาทของโรงเรียนอนุบาลในความก้าวหน้าของเด็กรวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICTs) ไอซีทีในปัจจุบันได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถส่งเสริมความรู้และประสบการณ์สำหรับในช่วงอายุที่สำคัญนี้และการสนับสนุนพื้นที่เฉพาะในโรงเรียนอนุบาลตามมุมมองการศึกษาเป็นสำคัญ ในบทความนี้ได้นำเสนอภาพรวมสั้นๆ ของการศึกษาตัวแทนมากที่สุดของทศวรรษที่ผ่านมา (2003-2013) ซึ่งมุ่งเน้นไปที่ทักษะที่มีการประเมินผลในโรงเรียนอนุบาล (ความรู้คณิตศาสตร์เบื้องต้น ความรู้ความเข้าใจสังคม, การเคลื่อนไหว, ความคิดสร้างสรรค์) และได้รับการส่งเสริมโดยไอซีที ประสิทธิภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศในการศึกษาพิเศษและเด็กที่มีพรสวรรค์ตรวจสอบในโรงเรียนปกติ¹²⁸

มานเนสซิส (Manessis) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสำคัญของโรงเรียนอนุบาลในอนาคต ความเชื่อของครูเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานผลการศึกษพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเชื่อเชิงบวกเกี่ยวกับการใช้เกมเป็นฐานในการศึกษาก่อนวัยเรียน ส่วนใหญ่นักเรียนเห็นว่าเกมดิจิทัลเพื่อการศึกษาเป็นวิธีที่มีประโยชน์ในการส่งเสริมเด็กเล็กการเรียนรู้ความเชื่อได้รับผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญจาก: ปีที่ศึกษาความถี่ในการใช้คอมพิวเตอร์ประสบการณ์ในห้องเรียนก่อนวัยเรียนประสบการณ์ในการเล่นคอมพิวเตอร์มาก่อนและหลักสูตรก่อนหน้าเกี่ยวกับการใช้/บูรณาการเทคโนโลยีทางการศึกษาในห้องเรียนอนุบาล¹²⁹

อาร์นอทท์ (Amott) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การสำรวจระบบนิเวศของการเล่นแบบดิจิทัลของเด็กเล็ก: ผลการวิจัยพบว่าเด็ก ๆ เล่นเป็นกลุ่มแสดงพฤติกรรมทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์มากมายและระดับการมีส่วนร่วมทางสังคมที่แตกต่างกันและสันนิษฐานว่าบทบาททางสังคมและ

---

¹²⁷ Courtney Blackwell and other, “ Factors influencing digital technology use in early childhood education,” **Computer and Education** 77 (August 2014): 82-90.

¹²⁸ Athanasios Drigas and Georgia Kokkalia, “ ICTs in Kindergarten,” **International Journal of Emerging Technologies in Learning** 9, 2 (2014): 52.

¹²⁹ Dionissios Manessis, “ The Importance of Future Kindergarten Teachers' Beliefs about the Usefulness of Games Based Learning,” **International Journal of Game-Based Learning** 4, 1 (January 2014): 4.

ตำแหน่งทางเทคโนโลยีที่หลากหลาย พฤติกรรมเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของระบบการเล่นดิจิทัลซึ่งได้รับอิทธิพลจากระบบก่อนวัยเรียนซึ่งประกอบด้วยเด็กและผู้ปฏิบัติงานในฐานะตัวแทนที่มีความกระตือรือร้นเทคโนโลยีที่มีค่าใช้จ่ายและระบบวัฒนธรรม ในที่สุดประสบการณ์ทางสังคมของเด็ก ๆ ในระหว่างการเล่นดิจิทัลไม่สามารถถูกกำหนดโดยองค์ประกอบใด ๆ ของระบบนิเวศ¹³⁰

ยิลมาซ (Yilmaz) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมกลางแจ้งและกิจกรรมกลางแจ้งในการศึกษาปฐมวัย โดยงานวิจัยหลายชิ้นที่กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมกลางแจ้งในเด็กปฐมวัย พัฒนาการและการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม ยังขาดการนำไปปฏิบัติเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องการวิจัยในสภาพแวดล้อมเด็กปฐมวัย วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้คือการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพิจารณาว่าข้อบกพร่องเหล่านี้คืออะไรจะชดเชยได้อย่างไร จากการวิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัยแห่งชาติของตุรกีในแง่ของสภาพแวดล้อมการเล่นกลางแจ้งและกิจกรรมกลางแจ้งเป็นที่ชัดเจนว่าส่วนใหญ่เน้นการศึกษาสำรวจสภาพแวดล้อมการเล่นกลางแจ้งในตุรกีในด้านภูมิทัศน์สถาปัตยกรรมมากกว่าสาขาการศึกษาปฐมวัย ดังนั้นการศึกษานี้จึงมุ่งที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการเล่นกลางแจ้งเพื่อการเรียนรู้การตั้งค่าและวิธีการที่กิจกรรมกลางแจ้งสามารถสนับสนุนการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก สุดท้ายนี้ผลลัพธ์ระบุว่ากระทรวงศึกษาธิการแห่งชาติตุรกี หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไม่ได้เน้นคุณค่าของสภาพแวดล้อมการเล่นกลางแจ้งและกิจกรรมกลางแจ้ง ดังนั้นครูผู้สอนจึงมีความรับผิดชอบเพื่อชดเชยข้อบกพร่องนี้¹³¹

เมอร์เซีย และคณะ (Murcia et al.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มการศึกษาปฐมวัย ผักฝน และเรียนรู้อย่างมืออาชีพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล บทความจากวรรณกรรมนี้สำรวจแนวโน้มสำคัญในการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการศึกษาและมีเป้าหมายเพื่อเน้นประเด็นและความท้าทายในความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยี การสอน และแนวปฏิบัติด้านการศึกษาในช่วงต้นปี บทความสำรวจว่าเทคโนโลยีความคิดริเริ่มในการฝึกอบรมครูและการสอนโดยใช้การเล่นอย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงดิจิทัลได้ผลการรู้หนังสือสำหรับผู้เรียนปฐมวัย แม้ว่าจะอยู่ในบริบทของออสเตรเลียมากกว่ามีการทบทวนวรรณกรรมระดับโลกเพื่อให้เกิดมุมมองระหว่างประเทศการทบทวน

¹³⁰ Lorna Arnott, "An ecological exploration of young children's digital play: framing children's social experiences with technologies in early childhood," *An international research journal* 36, 3 (May 2016): 305.

¹³¹ Simge Yilmaz, "Outdoor Environment and Outdoor Activities in Early Childhood Education," *Mersin University Journal of the Faculty of Education* 12, 1 (2016): 423.

แนวโน้มนี้ในการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลในการศึกษาเป็นไปอย่างทันท่วงทีเนื่องจากระดับชาติและระดับนานาชาติมุ่งเน้นไปที่การศึกษา STEM (วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์) เนื้อหาสำหรับความยั่งยืนทางเศรษฐกิจและมาตรฐานคุณภาพที่คาดหวังในการศึกษาปฐมวัยที่บทบาทของเทคโนโลยีดิจิทัลในวัยเด็กมีการพูดคุยและต่อรองกันมากขึ้นในการเรียนรู้ศูนย์นักการศึกษาต้องการการสนับสนุนในการทำความเข้าใจว่าเด็กเล็กสามารถเป็นผู้สร้างได้อย่างไรเทคโนโลยีมากกว่าการเป็นผู้บริโภคผลิตภัณฑ์ดิจิทัล¹³²

ยิวดิซ และ ดุร์มุโซกุล (Yildiz and Durmuşoğlu) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของครอบครัวในหลักสูตรและวิธีการต่าง ๆ ของเด็กปฐมวัยในโลก พบว่าการมีส่วนร่วมของครอบครัวเป็นองค์ประกอบสำคัญของเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ โปรแกรมการศึกษามีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็กและการพัฒนาได้ด้วยการมีส่วนร่วมของครอบครัว ในขณะที่ครอบครัวมีโอกาสของการมีส่วนร่วมและมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและกระบวนการเรียนรู้ โรงเรียนได้รับข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับเด็ก ความสนใจ ความต้องการ และประสบการณ์ความร่วมมือในเชิงบวกที่จะพัฒนาระหว่างครอบครัวและโรงเรียนช่วยให้เด็กบูรณาการบ้านและโรงเรียน ชีวิต จุดมุ่งหมายของการศึกษานี้คือการนำเสนอสถานการณ์ปัจจุบันโดยการทบทวนวรรณกรรมในแง่ของการมีส่วนร่วมของครอบครัวและอภิปรายและเปรียบเทียบมิติการมีส่วนร่วมในครอบครัวของโครงการประถมศึกษาปีแรก โปรแกรม มอลเตสเซอร์, เร็จจิโอ เอมีเรีย, หลักสูตรสร้างสรรค์และ หลักสูตรปฐมวัยแห่งชาติในประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นโครงการและแนวทางการศึกษาปฐมวัยรอบ ๆ โลกจึงมีการศึกษาทบทวนเพื่อการนี้¹³³

พายเอล และ อลาซ่า (Pyle and Alaca) ได้ศึกษาเรื่องการเล่นและการเรียนรู้เชิงวิชาการได้รับการกำหนดแนวคิดจากมุมมองของผู้ใหญ่เป็นหลัก เมื่อพิจารณาว่าเด็ก ๆ เป็นตัวแทนหลักในบริบทการเล่นในห้องเรียน สิ่งสำคัญคือต้องเข้าใจมุมมองของพวกเขาเกี่ยวกับการเล่นและการเรียนรู้ จุดประสงค์ของการศึกษานี้คือเพื่อสำรวจมุมมองของเด็กเกี่ยวกับความเชื่อมโยงระหว่างการเล่นกับการเรียนรู้ และทำความเข้าใจว่าความคิดเห็นของพวกเขาเกี่ยวข้องกับประเภทการเล่นที่สังเกตพบในห้องเรียนหรือไม่ มีการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นอนุบาล 134 คน

¹³² Karen Murcia, Coral Campbell and George Aranda, “Trends in Early Childhood Education Practice and Professional Learning with Digital Technologies,” *Pedagogika journal* 68, 3 (2018): 249.

¹³³ Cansu Yildiz and Mine Canan Durmuşoğlu, “The family involvement in different early childhood curricula and approaches in the world,” *International Journal of Curriculum and Instructional Studies* 8, 1 (2018): 23.

และมีการสังเกตการณ์ 10 ชั่วโมงในแต่ละห้องเรียนจากทั้งหมด 10 ห้อง ผลการศึกษาพบว่า เด็กเข้าใจความเชื่อมโยงระหว่างการเล่นกับการเรียนรู้ทางวิชาการ สัมพันธ์กับการมีอยู่ของครูในการเล่นและประเภทของสภาพแวดล้อมการเล่นที่มีอยู่ในห้องเรียน¹³⁴

เิร์นส์ท และ เบอคาท (Ernst and Burcak) ได้ศึกษาเรื่องอิทธิพลของการเล่นตามธรรมชาติบนความอยากรู้ ทักษะการคิดเชิงบริหาร ความคิดสร้างสรรค์ และความยืดหยุ่น การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับเด็กเล็กมีศักยภาพที่ดีในการส่งเสริมทักษะ ค่านิยม และทัศนคติที่สนับสนุนความยั่งยืน ในขณะที่แนวทางในอเมริกาเหนือเน้นถึงความสำคัญของการใช้โลกแห่งธรรมชาติเพื่อการสำรวจ การค้นพบและการเล่นแบบปลายเปิดแนวทางนี้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นเพราะขาดพลังแห่งการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นสำหรับกรมีส่วนทำให้เกิดปัญหาด้านความยั่งยืน การศึกษานำร่องสี่ครั้งได้ดำเนินการสำรวจอิทธิพลของการเล่นตามธรรมชาติในบริบทของโรงเรียนอนุบาลธรรมชาติที่มีต่อความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก ทักษะการคิดเชิงบริหาร ความคิดสร้างสรรค์และความยืดหยุ่น การศึกษาเหล่านี้ใช้เครื่องมือเชิงปริมาณที่กำหนดขึ้นเพื่อวัดการเจริญเติบโตของโครงสร้างเหล่านี้ในหมู่ผู้เข้าร่วมก่อนวัยเรียนตามธรรมชาติ โดยเปรียบเทียบการเติบโตนี้กับผู้เข้าร่วมในโรงเรียนอนุบาลที่ไม่ใช่ธรรมชาติคุณภาพสูง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในเชิงบวกของการเล่นตามธรรมชาติโดยมีความอยากรู้อยากเห็น ความคิดสร้างสรรค์ และความยืดหยุ่นในระดับที่มากกว่าที่พบในผู้เข้าร่วมก่อนวัยเรียนที่ไม่ใช่ธรรมชาติ และทักษะการคิดเชิงบริหารที่คล้ายกับผู้เข้าร่วมก่อนวัยเรียนที่ไม่ใช่ธรรมชาติและเกินบรรทัดฐานระดับชาติ โดยรวมแล้ว การศึกษานำร่องเหล่านี้ชี้ให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของธรรมชาติในบริบทของการศึกษาเพื่อความยั่งยืน¹³⁵

มหาวิทยาลัยบริติชโคลัมเบีย (University of British Columbia) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเน้นการเล่นเพื่อเข้าสู่สังคมในโรงเรียนอนุบาลช่วยปรับปรุงด้านวิชาการและลดความเหนื่อยล้าของครู พบว่าหลักสูตรอนุบาลที่ใช้กิจกรรมเน้นการเล่น, เน้นการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติและนักเรียนได้ช่วยเหลือกันในห้องเรียนทำให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ดีขึ้น, การควบคุมตนเอง, มีสมาธิ, มีระเบียบและยังเพิ่มความสุขของเด็กในการเรียนรู้และความเพลิดเพลินในการสอนของครู¹³⁶

¹³⁴ Angela Pyle and Betül Alaca, “Kindergarten children's perspectives on play and learning,” *Early Child Development and Care* 188, 8 (2018): 163.

¹³⁵ Julie Ernst and Firdevs Burcak, “Young Children’s Contributions to Sustainability: The Influence of Nature Play on Curiosity, Executive Function Skills, Creative Thinking, and Resilience,” *Sustainability* 11, 15 (August 2019): 1.

¹³⁶ University of British Columbia, *Emphasizing social play in kindergarten improves academics, reduces teacher burnout. ScienceDaily*

แอลเม (Alme) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพื้นที่สำหรับการมีส่วนร่วมของเด็กพบว่าลักษณะที่เปิดกว้างและไหลลื่นของธรรมชาติสร้างพื้นที่แบบไดนามิกสำหรับการเล่นของเด็ก กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และการรวมตัวทางสังคมส่งเสริมความรับผิดชอบและอำนวยความสะดวกในการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างรุ่น ครูส่งเสริมและมีส่วนร่วมในความคิดริเริ่มของเด็ก ๆ แต่งตั้งการแนะนำและควบคุมกิจกรรมเราสรุปได้ว่าบริบทด้านสิ่งแวดล้อมและการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลธรรมชาติมีสถานการณ์การมีส่วนร่วมที่หลากหลาย¹³⁷

สรุป

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนของชุมชนเมืองนั้น มีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับคุณลักษณะของนักเรียนที่เกิดมาท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีซึ่งส่งผลให้เด็กมีความเชี่ยวชาญเทคโนโลยีอยู่ได้ด้วยตัวเองอาศัยเทคโนโลยีในการใช้ชีวิต ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น ขาดการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จึงส่งผลให้เกิดกระแสความเคลื่อนไหวด้านการศึกษาและนวัตกรรมในการจัดการศึกษาที่เน้นการพัฒนาเด็กให้เชื่อมโยงและบูรณาการการเรียนรู้ไปกับวิถีชุมชนเมืองและชีวิตจริง ดังนั้นหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาเด็กในเจนเนอเรชันนี้จะต้องเป็นหลักสูตรที่มีการบูรณาการนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เน้นการมีส่วนร่วมของบ้าน โรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาเด็ก ให้ได้รู้จักคุณค่าของตนเองและผู้อื่น ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะชีวิตเปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและเรียนรู้วิถีปฏิบัติตนที่เหมาะสม รวมถึงสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาเด็กที่เปลี่ยนห้องเรียนไปสู่แหล่งเรียนรู้และพื้นที่การเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบที่สอดคล้องกับวิถีการเรียนรู้ของผู้เรียนยุคใหม่ โดยหัวใจของการเรียนรู้ คือการเรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์ผ่านการลงมือปฏิบัติและการเรียนรู้เป็นกลุ่มโดยออกแบบกิจกรรมและการประเมินพัฒนาการให้เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลเพื่อเตรียมผู้เรียนสู่ออนาคต

---

accessed November 23, 2019 available from www.sciencedaily.com/releases/2019/09/190917140317.htm

¹³⁷ Hilde Alme, “Nature kindergartens: a space for children’s participation,” *Journal of outdoor and environmental education* 24, 2 (May 2021): 113.

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 19 คน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยนี้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องตามระเบียบวิธีการวิจัย และบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการจัดเตรียมโครงการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และขั้นตอนการรายงานผลการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา ข้อมูล สถิติ ผลงานวิจัย บทความวิชาการ วารสาร ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง และเทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR จากนั้นนำมาจัดทำโครงร่างงานวิจัย กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยแล้วนำเสนอโครงการวิจัย แก่ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วเสนอขออนุมัติโครงการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัย อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยกำหนดลำดับขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR โดยใช้ในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – Structured interview) และแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญจำนวน 19 คน ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเอกชน จำนวน 5 คน กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยหรือระดับนโยบาย จำนวน 5 คน

กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครองหรือคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน จำนวน 4 คน กลุ่มที่ 4 นักวิชาการการศึกษาปฐมวัยระดับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 คน ซึ่งจากการศึกษาของแมคมิลแลน (Macmillan) พบว่า เมื่อมีผู้เชี่ยวชาญตั้งแต่ 17 คนขึ้นไป ค่าความคลาดเคลื่อนจะมีน้อยที่สุดมีค่าเท่ากับ 0.02¹³⁸ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์และแปลผลการวิจัยซึ่งจะทำให้ทราบอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนของชุมชนเมือง ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

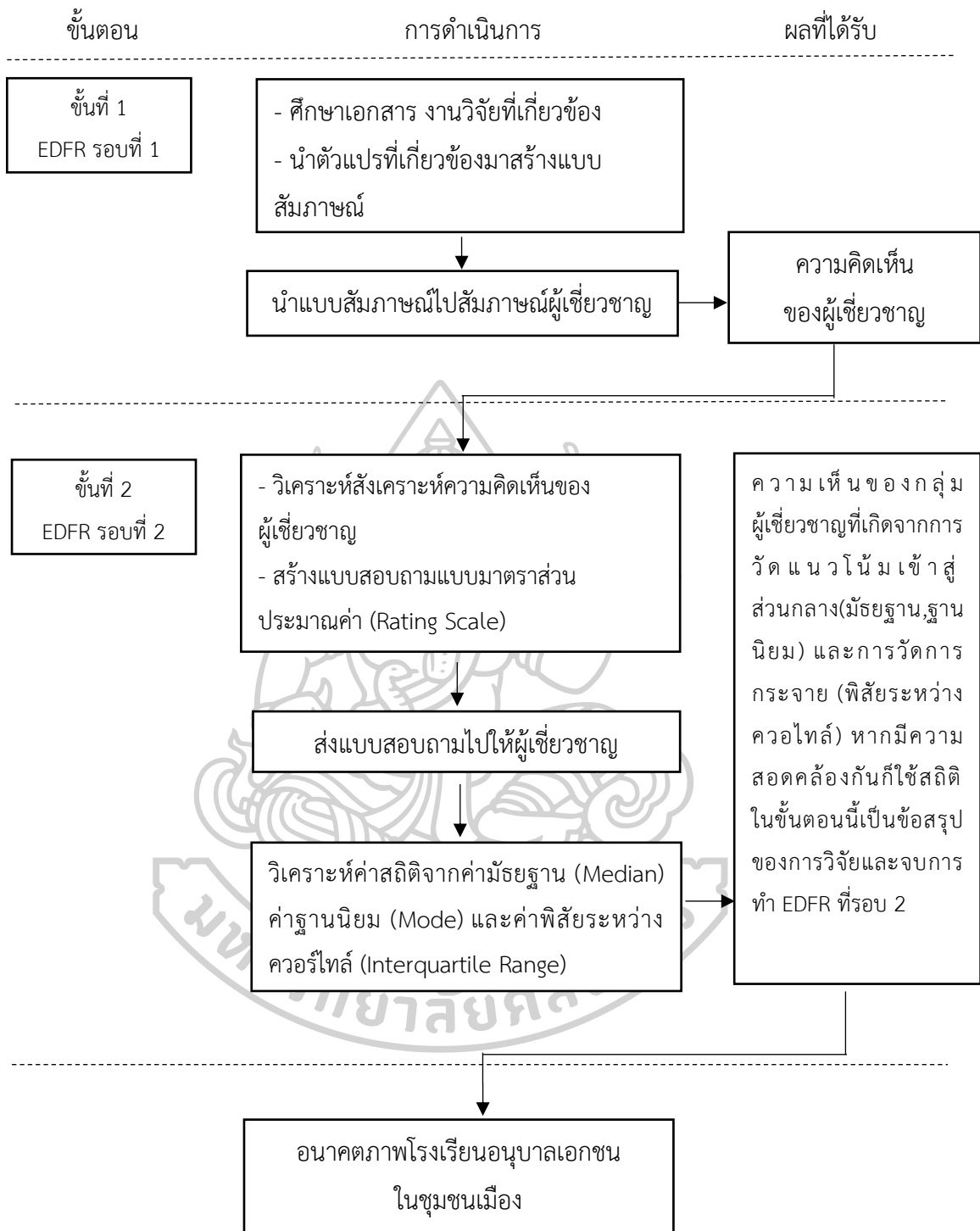
การทำ EDFR รอบที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญโดยใช้การสัมภาษณ์แบบ กึ่งโครงสร้าง (Semi – Structured interview) ซึ่งการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สิ่งที่นักวิจัย ดำเนินการก่อนการสัมภาษณ์ คือ การเตรียมหัวข้อคำถามในลักษณะคำถามปลายเปิดที่มีค่าสำคัญ ที่ต้องการ มีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนภาษาให้สอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนและ สถานการณ์การสัมภาษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมกับการเปรียบเทียบข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ หลากหลายคน พร้อมกับความเข้าใจลึกซึ้งในประสบการณ์ของแต่ละคนแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และ สังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Synthesis) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณ ค่า (Rating Scale) เพื่อใช้เก็บข้อมูลการทำ EDFR รอบที่ 2

การทำ EDFR รอบที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิม โดยใช้ แบบสอบถาม (Questionnaire) แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อความซึ่งเกณฑ์การ พิจารณาความเป็นไปได้ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดและมาก (ค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป) และมีความสอดคล้องกัน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับหรือน้อยกว่า 1.50) โดยพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) หรือมีความสอดคล้องกัน (Consensus) ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษามากพอแล้ว จึงหยุดการทำ EDFR เพียงแค่ในรอบที่ 2 ไม่ต้องทำ EDFR ในรอบที่ 3 แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาสรุปและ นำเสนอในรูปแบบของคำบรรยาย โดยสรุปอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนของชุมชนเมือง สรุปได้ดัง

---

¹³⁸ Macmillan, “The Delphi Technique” Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development (Monterey, California., May 3-5, 1971)

แผนภูมิที่ 2 แสดงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

ผู้วิจัยรวบรวมผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ จากนั้นจัดทำร่างรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดพิมพ์รายงาน และส่งรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขออนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษาต่อไป

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) และการวิจัยเชิงอนาคตโดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) ดังนั้น เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเอกชน ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยหรือระดับนโยบาย ผู้ปกครองหรือคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนเอกชน และนักวิชาการการศึกษาปฐมวัยระดับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย จำนวน 19 คน รายละเอียด ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเอกชน จำนวน 5 คน มีคุณสมบัติดังนี้

- 1) วุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาเอกขึ้นไป
- 2) ผู้บริหารได้รับรางวัลบริหารสถานศึกษาดีเด่นระดับจังหวัดหรือระดับประเทศ
- 3) เป็นโรงเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย จาก สมศ. ระดับดีมากหรือผ่านการประเมินเพื่อรับรางวัลโรงเรียนพระราชทานระดับจังหวัด

กลุ่มที่ 2 ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยหรือระดับนโยบาย จำนวน 5 คน มีคุณสมบัติดังนี้

1) เจ้าหน้าที่ผู้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ หรือศึกษานิเทศก์จังหวัด หรือเจ้าหน้าที่กลุ่มงานนโยบายและแผน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

2) วุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป

3) มีผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพและมีการเผยแพร่

4) ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครองหรือคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน จำนวน 4 คน

1) วุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป

2) มีความรู้ความสามารถในการกำกับกิจกรรมและสนับสนุนส่งเสริมกิจการของ

โรงเรียน

3) มีผลงานทางวิชาการเป็นที่ประจักษ์ยอมรับ

กลุ่มที่ 4 นักวิชาการการศึกษาปฐมวัยระดับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 คน

1) อาจารย์มหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย

2) วุฒิการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป

3) มีผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพและมีการเผยแพร่ในระดับประเทศ

4) ประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการวิจัยดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ใช้ในการทำ EDFR รอบที่ 1 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ใช้ในการทำ EDFR รอบที่ 2 เพื่อสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมโดยมีระดับค่าคะแนนของช่วงน้ำหนัก ดังต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองในระดับมากที่สุด มีค่าเท่ากับน้ำหนัก 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองในระดับมาก มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 คะแนน

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยกับ อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองในระดับปานกลาง มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองในระดับน้อย มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองในระดับน้อยที่สุด มีค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 คะแนน

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างและแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลการทำ EDFR รอบที่ 1 ผู้วิจัยพัฒนาจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) สำหรับการทำ EDFR รอบที่ 2 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในประเด็นต่าง ๆ จากการทำ EDFR รอบที่ 1 นำมาสร้างเป็นแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทราบอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 1 ติดต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อสัมภาษณ์ด้วยตนเอง ใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi - structured interview) เพื่อทราบอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ที่ผู้เชี่ยวชาญคาดว่าเป็นไปได้เหมาะสมและหรือควรจะเป็นในอนาคต

2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นประเด็นต่าง ๆ ในทุกประเด็นที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความคิดเห็น เพื่อนำประเด็นเหล่านั้นมาสร้างแบบสอบถาม ใช้ในการเก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลรอบที่ 2 นำแบบสอบถาม ไปสอบถามผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาประเมินค่าโอกาส ความเป็นไปได้ และหรือควรจะเป็นในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม จากนั้นนำส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ให้ข้อมูลทางไปรษณีย์ เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลยืนยันคำตอบ ในกรณีที่ผู้ให้ข้อมูลไม่ตอบกลับมาภายใน 2 สัปดาห์ ให้ถือว่าผู้ให้ข้อมูลยืนยันตามความเห็นเดิม

4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) จากนั้นตรวจสอบความเป็นไปได้ระดับมากขึ้นไป กล่าวคือ ค่ามัธยฐานที่ 3.5 ขึ้นไป และพิจารณาความสอดคล้องของคำตอบโดยพิจารณาจากค่าพิสัยควอไทล์ ไม่เกิน 1.5 ถ้าพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นเอกภาพหรือมีความสอดคล้องกัน ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษามากเพียงพอแล้ว ก็สามารถหยุดทำการ EDFR เพียงรอบที่ 2 ไม่ต้องทำ EDFR รอบที่ 3

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญเพื่อทราบอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ในการทำ EDFR รอบที่ 1 ใช้การวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา

2. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สำหรับรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในการทำ EDFR รอบที่ 2 ใช้การคำนวณหาค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป แปลผลตามเกณฑ์ค่าคะแนนกลาง (Mid-Point) ดังนี้

2.1 ค่ามัธยฐาน (Median : Mdn) คือ ค่ากลางของข้อมูลที่อยู่ตรงกลางของข้อมูล

ค่ามัธยฐาน 4.50 – 5.00 หมายถึงเห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองขั้นนี้มากที่สุด

ค่ามัธยฐาน 3.50 – 4.49 หมายถึงเห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองขั้นนี้มาก

ค่ามัธยฐาน 2.50 – 3.49 หมายถึงเห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองขั้นนี้ปานกลาง

ค่ามัธยฐาน 1.50 – 2.49 หมายถึงเห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองขั้นนี้น้อย

ค่ามัธยฐาน 1.00 – 1.49 หมายถึงเห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองขั้นนี้น้อยที่สุด

2.2 ค่าฐานนิยม (Mode : Mo) คือ ค่าความถี่ของระดับคะแนนจาก 1 – 5 ของแต่ละข้อ ระดับคะแนนใดที่มีค่าความถี่มากที่สุด ถือเป็นค่าฐานนิยมของข้อนั้น ในกรณีข้อใดมีความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากันและระดับคะแนนนั้นอยู่ติดกัน จะถือเอาค่ากลางระหว่างคะแนนทั้งสองเป็นฐาน

นิยมของข้อนี้ ส่วนกรณีข้อใดความถี่สูงสุดของระดับคะแนนเท่ากันและระดับคะแนนไม่อยู่ติดกันจะถือเอาระดับคะแนนทั้งสองนั้นเป็นฐานนิยมของข้อนี้ นำค่าฐานนิยมที่คำนวณได้มาหาค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐานกับค่าฐานนิยม โดยผลต่างต้องมีค่าไม่เกิน 1 จึงถือว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อนี้มีความสอดคล้องกัน

2.3 ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ได้จากการคำนวณหาค่าความแตกต่างของควอไทล์ที่ 1 และ ควอไทล์ที่ 3 (Q1 – Q3) ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความสอดคล้องกัน ถ้าค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ที่คำนวณได้ในแต่ละข้อความมีค่ามากกว่า 1.50 แสดงว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นแต่ละข้อไม่สอดคล้องกัน

เกณฑ์การสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำคำตอบในรอบสุดท้ายของการวิจัยที่กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดและมาก (ค่ามัธยฐานเท่ากับ 3.50 ขึ้นไป) และมีความสอดคล้องกัน (ค่าพิสัยควอไทล์น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50) มาสรุปเป็นผลการวิจัยจะทำให้ได้อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองแล้วนำผลที่ได้มาสังเคราะห์เพื่อจัดทำเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยอนาคต ใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยมีผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนเอกชน ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยหรือระดับนโยบาย ผู้ปกครองหรือคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน และกลุ่มนักวิชาการการศึกษาปฐมวัยระดับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย เป็นผู้ให้ข้อมูล จำนวน 19 คน ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งการทำ EDFR รอบที่ 1 เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้เก็บข้อมูลในการทำ EDFR รอบที่ 2 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่าง ควอไทล์ (Interquartile Range) เพื่อหาความเป็นไปได้ และความสอดคล้องกันของความคิดเห็น เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) หรือมีความสอดคล้องกัน (Consensus) ครบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษามากเพียงพอแล้ว จึงหยุดการทำเพียงแค่นี้ในการทำ EDFR รอบที่ 2 ซึ่งจะได้ข้อสรุปเกี่ยวกับอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 19 คน ในการทำ EDFR รอบที่ 1 ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Synthesis) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในการทำ EDFR รอบที่ 2 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การหาค่าค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อคำถาม ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาความเป็นไปได้ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และมาก (ค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป) ค่าสัมบูรณ์ของผลต่างระหว่างค่ามัธยฐาน (Median) กับค่าฐานนิยม (Mode) มีค่าตั้งแต่ 0.00 – 1.00 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) น้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.50 เมื่อพิจารณาความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) หรือมีความสอดคล้องกัน (Consensus) ครบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษามากพอแล้ว ผู้วิจัยจึงหยุดการทำ EDFR เพียงแค่ในรอบที่ 2 ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 2 ตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง การทำ EDFR รอบที่ 1 มีรายละเอียดดังนี้

เพื่อทราบอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ผู้วิจัยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Futures Research) โดยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม ที่ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวนทั้งสิ้น 19 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยมุ่งประเด็นเกี่ยวกับอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสามารถสังเคราะห์เป็นกลุ่มความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นสำคัญ ต่าง ๆ ได้ดังนี้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองควรมีสาระสำคัญ ดังนี้ 1) ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาโรงเรียนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง 2) โรงเรียนเน้นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบองค์คณะบุคคลโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียนตาม พรบ.โรงเรียนเอกชน 3) โรงเรียนจัดระบบการดูแลช่วยเหลือบุคลากรและเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพจิตที่ดีโดยมีนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญเข้าประเมินพร้อมให้คำปรึกษา 4) มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้เป็นมาตรฐาน เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิดทุกมุมทั้งในและนอกอาคารเรียน 5) โรงเรียนกำหนดอัตราส่วนครู 1 คน ต่อเด็กปฐมวัย 5 คน เพื่อให้ดูแลได้อย่างทั่วถึง 6) โรงเรียนมีนักโภชนาการประเมินภาวะทุพโภชนาการของเด็กปฐมวัยเพื่อเลือกอาหารให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล 7) โรงเรียนแจ้งข้อมูลปริมาณโภชนาการที่เด็กปฐมวัยได้รับแต่ละวันให้ผู้ปกครองทราบ 8) โรงเรียนจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองได้รับทราบ นโยบายการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน 9) โรงเรียนจัดอบรมคอร์สพิเศษระยะสั้นสำหรับผู้ปกครอง 10) โรงเรียนมีทุนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน 11) โรงเรียนสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนทั้งในประเทศและนอกประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 12) โรงเรียนสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษากับโรงเรียนทั้งในประเทศและนอกประเทศ จึงสรุปสาระสำคัญนี้ว่าเป็น “ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน”

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ควรมีสาระสำคัญ ดังนี้ 1) หลักสูตรเปิดกว้างให้เด็กปฐมวัยสามารถเลือกเรียนตามความสนใจ 2) หลักสูตรสร้างสมรรถนะของเด็กปฐมวัยเพื่อให้สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในอนาคตอย่างชาญฉลาด 3) หลักสูตรเน้นให้เด็กปฐมวัยรู้จักจินตนาการ สร้างสรรค์คิดประดิษฐ์สิ่งของใหม่ๆ พัฒนาการให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตตามศักยภาพบูรณาการครบองค์รวม 4) โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการพาเด็กปฐมวัยไปเรียนรู้สาขาวิชาต่างๆ 5) โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ หรือหน่วยงานเอกชนในการพาเด็กปฐมวัยไปเรียนรู้สถานที่และการปฏิบัติงานจริง 6) โรงเรียนนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 7) ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเข้าใจ ความเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกอนาคต 8) ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 9) มีวิทยากรจากสาขาอาชีพต่างๆ มาจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กปฐมวัยเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ 10) ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตอบสนองความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล 11) ครูจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดกระบวนการคิดที่มองวิธีแก้ปัญหาเป็นสำคัญโดยฝึกสร้างขั้นตอนเป็นลำดับในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลเพื่อนำไปสู่พื้นฐานของโค้ดดิ้ง (Coding) 12) ครูจัดกิจกรรมเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play to Learn) และการลงมือปฏิบัติ

(Hands on) 13) ครูจัดกิจกรรมระหว่างชั้นเรียนโดยการแบ่งกลุ่มเด็กปฐมวัยตามความสนใจหรือความถนัด 14) ครูจัดกิจกรรมที่เน้นความสนุก สร้างสรรค์และเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข 15) ครูประเมินพัฒนาการทักษะและสมรรถนะเด็กปฐมวัยครบทุกด้านตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย 16) ครูจัดเก็บข้อมูลเด็กปฐมวัยในรูปแบบแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ให้ทราบถึงความโดดเด่นเพื่อสะดวกต่อการส่งต่อโรงเรียนในระดับที่สูงขึ้น 17) โรงเรียนสร้างแบบประเมินพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยโดย ครู ผู้ปกครองและแพทย์เฉพาะทางพัฒนาการเด็กปฐมวัย จึงสรุปสาระสำคัญนี้ว่าเป็น “ด้านหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้”

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ควร มี สาระสำคัญ ดังนี้ 1) ครูและครูพี่เลี้ยงมีจิตสำนึก รู้หน้าที่เป็นกัลยาณมิตรทำให้เด็กปฐมวัยไว้วางใจ และกล้าแสดงออก 2) ครูมีมนุษยสัมพันธ์ ควบคุมอารมณ์ได้และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 3) ครู และบุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่มุ่งมั่นในการทำงานทำงานเป็นระบบและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 4) ครูและบุคลากรเข้าใจคุณลักษณะของเด็กปฐมวัยที่เกิดมาในยุคเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเพื่อสามารถค้นหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคสมัยตามสถานการณ์ 5) ครูมีความรู้ความสามารถที่ทันเหตุการณ์และทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถเชื่อมโยงสภาพท้องถิ่นเข้ากับมาตรฐานสากลในลักษณะสหวิทยาการ 6) ครูมีความสามารถในการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา 7) ครู เป็นผู้อำนวยความสะดวก 8) ครูตั้งคำถามแก่เพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยเกิดการสังเกต สำรวจ ลงมือทำ 9) ครูมีทักษะในการจัดกิจกรรมอย่างเชี่ยวชาญและสร้างสรรค์จนสามารถพัฒนานักเรียนได้เต็มศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล 10) ครูมีความสามารถในการใช้ข้อมูลระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารในการจัดกิจกรรมในระดับเชี่ยวชาญ 11) ครูมีความสามารถในการให้คำแนะนำ และสนับสนุนเพื่อนครู โดยสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับไปให้การสนับสนุนพร้อมคำแนะนำอย่างดีแก่เพื่อนครู 12) ครูเข้าอบรมพัฒนาความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง 13) โรงเรียนให้ทุนการศึกษาสำหรับครู และครูพี่เลี้ยงศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือศึกษาเพิ่มเติมในวิชาชีพ 14) โรงเรียนมีการติดตามประเมินครูและครูพี่เลี้ยงอย่างจริงจังโดยการประเมินมีผลต่อการขึ้นเงินเดือนและสัญญาจ้างงาน 15) โรงเรียนประเมินความเครียดและสภาพจิตครูและครูพี่เลี้ยงโดยนักจิตวิทยาทุกปี 16) มีระบบดูแลรักษาครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ จึงสรุปสาระสำคัญนี้ว่าเป็น “ด้านครูและบุคลากรของโรงเรียน”

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ควร มี สาระสำคัญ ดังนี้ 1) โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมเน้นความสะอาดและความปลอดภัย 2) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กปฐมวัยมีสุขภาพที่ดี เช่น มีระบบระบายอากาศในอาคารเรียน ระบบควบคุมปริมาณฝุ่นเครื่องฟอกอากาศ อ่างล้างมือ เป็นต้น 3) อาคารเรียนตกแต่งด้วยสีสดใสเหมาะสม

4) อาคารเรียนเป็นอาคารประหยัดพลังงานแบบเน้นพึ่งพาธรรมชาติ 5) โรงเรียนออกแบบพื้นที่โดยเน้นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ 6) พื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมควรให้เป็นลักษณะสภาพธรรมชาติ 7) มีพื้นที่เล่นอย่างเป็นอิสระ (Free Play) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยทุกคน 8) ให้นักเรียนมีส่วนร่วมช่วยในการออกแบบพื้นที่หรือจัดมุมให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ 9) ของเล่นที่เลือกใช้ต้องมีทั้งธรรมชาติและ ความทันสมัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงสรุปสาระสำคัญนี้ว่าเป็น “ด้านพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน”

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ควรมีสาระสำคัญ ดังนี้ 1) ครูใช้เทคโนโลยีช่วยในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล 2) ครูใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามาช่วยจัดเนื้อหา รูปแบบกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของเด็กปฐมวัย 3) ครูใช้เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนาการเด็กปฐมวัย 4) ครูให้ประสบการณ์และฝึกปฏิบัติใช้สื่อ เทคโนโลยีเป็นเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะด้านสติปัญญา 5) ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ช่วยในการจัดกิจกรรม 6) การใช้นวัตกรรมการฉายภาพเสมือนจริง AR (Augmented Reality) เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรม 7) ใช้สื่อและของเล่นที่เป็นกลไกหรือเครื่องมือเพื่อเรียนรู้พื้นฐานของเทคโนโลยี 8) ครูแนะนำทั้งข้อดีและข้อเสียของการใช้เทคโนโลยีให้เด็กปฐมวัยเข้าใจ 9) มีการประเมินผลและเผยแพร่ผลงานของครูและนักเรียน ทั้งระบบออนไลน์ (online) และออฟไลน์ (offline) จึงสรุปสาระสำคัญนี้ว่าเป็น “ด้านการใช้นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน”

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ควรมีสาระสำคัญ ดังนี้ 1) โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับนโยบาย พันธกิจ เป้าหมาย กิจกรรมของโรงเรียนโดยใช้สื่อต่าง ๆ 2) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็กปฐมวัย 3) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมเป็นครูอาสาของนักเรียน 4) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครช่วยงานในห้องเรียน 5) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมช่วยผลิตสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีครูแนะนำ 6) สร้างเครือข่ายกับชุมชนและองค์กรต่างๆ ให้เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมในโรงเรียน 7) ผู้บริหาร ครูและเด็กปฐมวัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน 8) การให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน 9) การใช้สถานที่และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน 10) โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับการศึกษาแบบ Home School ให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน จึงสรุปสาระสำคัญนี้ว่าเป็น “ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน”

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง การทำ EDFR รอบที่ 2 มีรายละเอียดดังนี้

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 คน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) พบว่าผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดยืนยันคำตอบและมีความเห็นสอดคล้องเป็นเอกฉันท์ในรอบที่ 2 จึงไม่จำเป็นต้องทำการส่งแบบสอบถามในรอบที่ 3 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญอีกครั้ง ซึ่งผลการวิเคราะห์สรุปได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านบริหารจัดการ

ด้านบริหารจัดการโรงเรียน	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1.ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และทิศทางในการพัฒนาโรงเรียนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.โรงเรียนเน้นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะบุคคลโดยคณะ กรรมการบริหารโรงเรียนตาม พรบ.โรงเรียนเอกชน	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.โรงเรียนจัดระบบการดูแลช่วยเหลือบุคลากรและเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพจิตที่ดีโดยมีนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญเข้าประเมินพร้อมให้คำปรึกษา	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านบริหารจัดการ (ต่อ)

ด้านบริหารจัดการโรงเรียน	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยมศึกษา-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
4.มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้เป็นมาตรฐาน เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิดทุกมุมทั้งในและนอกอาคารเรียน	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
5.โรงเรียนกำหนดอัตราส่วนครู 1 คนต่อเด็กปฐมวัย 5 คนเพื่อดูแลได้อย่างทั่วถึง	4	4	0	4	5	1	มาก	สอดคล้อง
6.โรงเรียนมีนักโภชนาการประเมินภาวะทุพโภชนาการของเด็กปฐมวัยเพื่อเลือกอาหารให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคล	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7.โรงเรียนแจ้งข้อมูลปริมาณโภชนาการที่เด็กปฐมวัยได้รับแต่ละวันให้ผู้ปกครองทราบ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
8.โรงเรียนจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองได้รับทราบนโยบายการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
9.โรงเรียนจัดอบรมคอร์สพิเศษระยะสั้นสำหรับผู้ปกครอง เช่น คอร์สเรียนภาษา เป็นต้น	4	4	0	4	5	1	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านบริหารจัดการ (ต่อ)

ด้านบริหารจัดการโรงเรียน	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
10.โรงเรียนมีทุนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน	4	5	1	4	5	1	มาก	สอดคล้อง
11.โรงเรียนสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนทั้งในประเทศและนอกประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
12.โรงเรียนสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษากับโรงเรียนทั้งในประเทศและนอกประเทศ เช่น ใช้พื้นที่จัดกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านบริหารจัดการพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในระดับมากที่สุดทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่ 1 ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และทิศทางในการพัฒนาโรงเรียนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (ค่าสถิติ Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0) ข้อที่ 2 โรงเรียนเน้นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบองค์คณะบุคคลโดยคณะกรรมการ บริหารโรงเรียนตาม พรบ. วิทยาลัยเอกชน (ค่าสถิติ Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0) ข้อที่ 3 โรงเรียนจัดระบบการดูแลช่วยเหลือบุคลากรและเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพจิตที่ดีโดยมีนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญเข้าประเมินพร้อมให้คำปรึกษา (ค่าสถิติ Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0) ข้อที่ 4 มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้เป็นมาตรฐาน เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิดทุกมุมทั้งในและนอกอาคารเรียน (ค่าสถิติ Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0) ข้อที่ 5 โรงเรียนกำหนดอัตราส่วนครู 1 คนต่อเด็กปฐมวัย 5 คนเพื่อให้ดูแลได้อย่างทั่วถึง (ค่าสถิติ Mdn = 4, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1) ข้อที่ 6 โรงเรียนมีนักโภชนาการประเมินภาวะทุโภชนาการของเด็กปฐมวัยเพื่อเลือกอาหารให้เหมาะสมกับนักเรียนเป็น

รายบุคคล (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 7 โรงเรียนแจ้งข้อมูลปริมาณ โภชนาการที่เด็กปฐมวัยได้รับแต่ละวันให้ผู้ปกครองทราบ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 8 โรงเรียนจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองได้รับทราบนโยบายการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 9 โรงเรียนจัดอบรมคอร์สพิเศษระยะสั้นสำหรับผู้ปกครอง เช่น คอร์สเรียนภาษา (ค่าสถิติ $Mdn = 4, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 10 โรงเรียนมีทุนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน (ค่าสถิติ $Mdn = 4, |Mdn - Mo| = 1, IQR = 0$) ข้อที่ 11 โรงเรียนสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนทั้งในประเทศและนอกประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 12 โรงเรียนสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษากับโรงเรียนทั้งในประเทศและนอกประเทศ เช่น ใช้พื้นที่จัดกิจกรรมร่วมกัน (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านหลักสูตรและจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้

ด้านหลักสูตรและจัดประสบการณ์ การเรียนรู้	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยมศึกษา-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอร์ไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
1.หลักสูตรเปิดกว้างให้เด็กปฐมวัย สามารถเลือกเรียนตามความสนใจ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.หลักสูตรสร้างสมรรถนะของเด็ก ปฐมวัยเพื่อให้สามารถเผชิญหน้ากับ ปัญหาและแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าที่ เกิดขึ้นในอนาคตอย่างชาญฉลาด	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับ มหาวิทยาลัยในการพานักเรียนไป เรียนรู้สาขาวิชาต่างๆ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรม ศาสตร์ เป็นต้น	4	4	0	4	5	1	มาก	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านหลักสูตรและจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ (ต่อ)

ด้านหลักสูตรและจัดประสบการณ์ การเรียนรู้	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอร์ไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
4.หลักสูตรเน้นให้เด็กปฐมวัยรู้จัก จินตนาการ สร้างสรรค์ คิด ประดิษฐ์สิ่งของใหม่ๆ พัฒนาการ ให้สอดคล้องกับทักษะใน ศตวรรษที่ 21 ที่เป็นประโยชน์ใน การดำรงชีวิตตามศักยภาพบูรณา การครบองค์รวม	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
5.โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับ สถานประกอบการ หรือหน่วยงาน เอกชนในการพาเด็กปฐมวัยไป เรียนรู้สถานที่และการปฏิบัติงาน จริง	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
6.โรงเรียนนำนวัตกรรมมาใช้ใน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น เรกจิโอ เอมีเรีย (Reggio Emilia) ซึ่งไม่มีการกำหนดเนื้อหา ที่แน่นอนสามารถยืดหยุ่นได้ ตามความสนใจของเด็ก หรือ ไฮสโคปซึ่งเน้นกระบวนการ วางแผน – ลงมือทำ และทบทวน (Plan – Do - Review) เป็นต้น	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนของชุมชนเมืองด้านหลักสูตรและจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ (ต่อ)

ด้านหลักสูตรและจัดประสบการณ์ การเรียนรู้	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยมศึกษา-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับความถี่เห็น	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
7.ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยเข้าใจ ความเปลี่ยนแปลงตาม กระแสโลกอนาคต เช่น การเตรียม ความพร้อมด้านเทคโนโลยีและ ด้านภาษาที่เน้นเรื่องการสื่อสารให้ เหมาะสมกับวัย	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
8.ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้าน ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและ สติปัญญา รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
9.มีวิทยากรจากสาขาอาชีพต่างๆ มาจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กปฐมวัย เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
10.ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตอบสนองความสนใจและความ แตกต่างระหว่างบุคคล	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
11.ครูจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็ก ปฐมวัยเกิดกระบวนการคิดที่มอง วิธีแก้ปัญหาเป็นสำคัญโดยฝึกสร้าง ขั้นตอนเป็นลำดับในการแก้ปัญหา อย่างมีเหตุผลเพื่อนำไปสู่พื้นฐาน ของโค้ดดิ้ง (Coding)	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านหลักสูตรและจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ (ต่อ)

ด้านหลักสูตรและจัดประสบการณ์ การเรียนรู้	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยมศึกษา-ฐานนิยม	คอโกลที่ 1	คอโกลที่ 3	พิสัยระหว่าง คอโกลที่	ระดับความชัดเจน	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
12.ครูจัดกิจกรรมเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play to Learn) และการลงมือปฏิบัติ (Hands on)	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
13.ครูจัดกิจกรรมระหว่างชั้นเรียน โดยการแบ่งกลุ่มเด็กปฐมวัยตามความสนใจหรือความถนัด	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
14.ครูจัดกิจกรรมที่เน้นความสนุกสนาน สร้างสรรค์และเตรียมความพร้อม ให้เด็กปฐมวัยอยู่ร่วมกันในสังคม ได้อย่างมีความสุข	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
15. ครูประเมินพัฒนาการ ทักษะ และสมรรถนะเด็กปฐมวัยครบทุกด้านตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
16.ครูจัดเก็บข้อมูลเด็กปฐมวัยในรูปแบบ แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ให้ทราบถึงความโดดเด่น เพื่อสะดวกต่อการส่งต่อโรงเรียนในระดับที่สูงขึ้น	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
17.โรงเรียนสร้างแบบประเมินพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัย โดย ครู ผู้ปกครองและแพทย์ เฉพาะทางพัฒนาการเด็ก	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์หอนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านหลักสูตรและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ข้อที่ 1 หลักสูตรเปิดกว้างให้เด็กปฐมวัยสามารถเลือกเรียนตามความสนใจ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 2 หลักสูตรสร้างสมรรถนะของเด็กปฐมวัยเพื่อให้สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในอนาคตอย่างชาญฉลาด (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 3 หลักสูตรเน้นให้เด็กปฐมวัยรู้จักจินตนาการ สร้างสรรค์ คิดประดิษฐ์สิ่งของใหม่ๆ พัฒนาการให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตตามศักยภาพบูรณาการครบองค์รวม (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 4 โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการพานักเรียนไปเรียนรู้สาขาวิชาต่างๆ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นต้น (ค่าสถิติ $Mdn = 4, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 5 โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ หรือหน่วยงานเอกชนในการพานักเรียนไปเรียนรู้สถานที่และการปฏิบัติงานจริง (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 6 โรงเรียนนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น เรกจิโอ เอมิเลีย (Reggio Emilia) ซึ่งไม่มีการกำหนดเนื้อหาที่แน่นอนสามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของเด็กปฐมวัยหรือไฮสโคปซึ่งเน้นกระบวนการ วางแผน - ลงมือทำและทบทวน (Plan - Do - Review) เป็นต้น (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 7 ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเข้าใจ ความเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกอนาคต เช่น การเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยีและด้านภาษาที่เน้นเรื่องการสื่อสารให้เหมาะสมกับวัย (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 8 ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญารวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 9 มีวิทยากรจากสาขาอาชีพต่างๆ มาจัดกิจกรรมร่วมกับนักเรียนเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 10 ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตอบสนองความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 11 ครูจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดกระบวนการคิดที่มองวิธีแก้ปัญหาเป็นสำคัญโดยฝึกสร้างขั้นตอนเป็นลำดับในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลเพื่อนำไปสู่พื้นฐานของโค้ดดิ้ง (Coding) (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 12 ครูจัดกิจกรรมเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play to Learn) และการลงมือปฏิบัติ (Hands on) (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 13 ครูจัดกิจกรรมระหว่างชั้นเรียนโดยการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสนใจหรือความถนัด (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 14 ครูจัดกิจกรรมที่เน้นความสนุก สร้างสรรค์และเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 15 ครูประเมินพัฒนาการ ทักษะและสมรรถนะเด็กปฐมวัยครบทุกด้านตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 16 ครูจัดเก็บข้อมูลเด็กปฐมวัย

ในรูปแบบแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ให้ทราบถึงความโดดเด่นเพื่อสะดวกต่อการส่งต่อโรงเรียนในระดับที่สูงขึ้น (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 17 โรงเรียนสร้างแบบประเมินพัฒนาการตามวัยของนักเรียนโดย ครู ผู้ปกครองและแพทย์เฉพาะทางพัฒนาการเด็ก (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์หอนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านครูและบุคลากรของโรงเรียน

ด้านครูและบุคลากรของโรงเรียน	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1.ครูและครูพี่เลี้ยงมีจิตสำนึก รู้หน้าที่เป็นกัลยาณมิตรเด็ก ปฐมวัยไว้วางใจและกล้าแสดงออก	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.ครูมีมนุษยสัมพันธ์ดี ควบคุม อารมณ์ได้และรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.ครูและบุคลากรมีความ รับผิดชอบในหน้าที่มุ่งมั่นในการ ทำงานทำงานเป็นระบบและ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
4.ครูและบุคลากรเข้าใจ คุณลักษณะของเด็กปฐมวัยที่เกิด มาในยุคเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเพื่อ สามารถค้นหาแนวทางการจัดการ เรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคสมัยตาม สถานการณ์	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านครูและบุคลากรของ
โรงเรียน (ต่อ)

ด้านครูและบุคลากรของโรงเรียน	มัธยมศึกษา (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยมศึกษา-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
5.ครูมีความรู้ความสามารถที่ทันเหตุการณ์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถเชื่อมโยงสภาพท้องถิ่นเข้ากับมาตรฐานสากลในลักษณะสหวิทยาการ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
6.ครูมีความสามารถในการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7.ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
8.ครูตั้งคำถามแก่เพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยเกิดการสังเกต สำรวจ ลงมือทำ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
9.ครูมีทักษะในการจัดกิจกรรมอย่างเชี่ยวชาญและสร้างสรรค์จนสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เต็มศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
10.ครูมีความสามารถการใช้ข้อมูลระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีในการสื่อสารในการจัดกิจกรรมในระดับเชี่ยวชาญ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านครูและบุคลากรของ
โรงเรียน (ต่อ)

ด้านครูและบุคลากรของโรงเรียน	มัธยมต้น (Mdn)	มัธยม (Mo)	มัธยมต้น-มัธยม	คอเทสต์ที่ 1	คอเทสต์ที่ 3	พิสัยระหว่าง คอเทสต์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
11.ครูมีความสามารถในการให้คำแนะนำและสนับสนุนเพื่อนครู โดยสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับไปให้การสนับสนุนพร้อมคำแนะนำอย่างดีแก่เพื่อนครู	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
12.ครูเข้าอบรมพัฒนาความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง	5	5	0	5	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
13.โรงเรียนให้ทุนการศึกษาสำหรับครูและครูพี่เลี้ยงศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือศึกษาเพิ่มเติมในวิชาชีพ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
14.โรงเรียนมีการติดตาม ประเมินครูและครูพี่เลี้ยงอย่างจริงจัง โดยการประเมินมีผลต่อการขึ้นเงินเดือนและสัญญาจ้างงาน	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
15.โรงเรียนประเมินความเครียดและสภาพจิตครูและครูพี่เลี้ยงโดยนักจิตวิทยาทุกปี	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
16.มีระบบดูแลรักษาครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เช่น มีโบนัสประจำปีมอบเงินบำเหน็จหลังเกษียณ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านครูและบุคลากรของโรงเรียน ข้อที่ 1 ครูและครูพี่เลี้ยงมีจิตสำนึกรู้หน้าที่เป็นกัลยาณมิตรทำให้เด็กปฐมวัยไว้วางใจและกล้าแสดงออก (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 2 ครูมีมนุษยสัมพันธ์ดี ควบคุมอารมณ์ได้และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 3 ครูและบุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่มุ่งมั่นในการทำงานทำงานเป็นระบบและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 4 ครูและบุคลากรเข้าใจคุณลักษณะของเด็กปฐมวัยที่เกิดมาในยุคเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเพื่อสามารถค้นหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคสมัยตามสถานการณ์ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 5 ครูมีความรู้ความสามารถที่ทันเหตุการณ์และทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถเชื่อมโยงสภาพท้องถิ่นเข้ากับมาตรฐานสากลในลักษณะสหวิทยาการ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 6 ครูมีความสามารถในการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 7 ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) วิทยาการ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 8 ครูตั้งคำถามเก่งเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยเกิดการสังเกต สำรวจลงมือทำ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 9 ครูมีทักษะในการจัดกิจกรรมอย่างเชี่ยวชาญและสร้างสรรค์จนสามารถพัฒนานักเรียนได้เต็มศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 10 ครูมีความสามารถในการใช้ข้อมูลระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารในการจัดกิจกรรมในระดับเชี่ยวชาญ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 11 ครูมีความสามารถในการให้คำแนะนำและสนับสนุนเพื่อนครู โดยสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับไปให้การสนับสนุนพร้อมคำแนะนำอย่างดีแก่เพื่อนครู (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 12 ครูเข้าอบรมพัฒนาความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 13 โรงเรียนให้ทุนการศึกษาสำหรับครูและครูพี่เลี้ยงศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือศึกษาเพิ่มเติมในวิชาชีพ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 14 โรงเรียนมีการติดตาม ประเมินครูและครูพี่เลี้ยงอย่างจริงจังโดยการประเมินมีผลต่อการขึ้นเงินเดือนและสัญญาจ้างงาน (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 15 โรงเรียนประเมินความเครียดและสภาพจิตครูและครูพี่เลี้ยงโดยนักจิตวิทยาทุกปี (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 16 มีระบบดูแล รักษาครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เช่น มีโบนัสประจำปี มอบเงินบำเหน็จหลังเกษียณ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

ด้านพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอร์ไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1.โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมเน้นความสะอาดและความปลอดภัย	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กปฐมวัยมีสุขภาพที่ดี เช่น มีระบบระบายอากาศ เครื่องฟอกอากาศ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.อาคารเรียนตกแต่งด้วยสีสดใสเหมาะสม	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4.อาคารเรียนเป็นอาคารประหยัดพลังงานแบบเน้นพึ่งพาธรรมชาติ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5.โรงเรียนออกแบบพื้นที่โดยเน้นให้เป็นแหล่งเรียนรู้	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
6.พื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมควรให้เป็นลักษณะสภาพธรรมชาติ เช่น มีต้นไม้ มีน้ำ มีทราย เป็นต้น	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
7.มีพื้นที่เล่นอย่างเป็นอิสระ (Free Play) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยทุกคน	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
8.ให้นักเรียนมีส่วนร่วมช่วยในการออกแบบพื้นที่หรือจัดมุมให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
9.ของเล่นที่เลือกใช้ต้องมีทั้งธรรมชาติและควมทันสมัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์หอนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านพื้นที่ การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ข้อที่ 1 โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมเน้นความสะอาดและความปลอดภัย (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 2 จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กปฐมวัยมีสุขภาพที่ดี เช่น มีระบบระบายอากาศในอาคารเรียน ระบบควบคุมปริมาณฝุ่นเครื่องฟอกอากาศ อ่างล้างมือ เป็นต้น (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 3 อาคารเรียน ตกแต่งด้วยสีสดใสเหมาะสม (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 4 อาคารเรียนเป็นอาคารประหยัดพลังงานแบบเน้นพึ่งพาธรรมชาติ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 5 โรงเรียนออกแบบพื้นที่โดยเน้นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 6 พื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมควรให้เป็นลักษณะสภาพธรรมชาติ เช่น มีต้นไม้ มีน้ำ มีทราย เป็นต้น (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 7 มีพื้นที่เล่นอย่างเป็นอิสระ (Free Play) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยทุกคน (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 8 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบพื้นที่หรือจัดมุมให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 9 ของเล่นที่เลือกใช้ต้องมีทั้งธรรมชาติและ ความทันสมัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์หอนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านการใช้นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน

ด้านการใช้นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอร์ไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1.ครูใช้เทคโนโลยีช่วยในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
2.ครูใช้ปัญญาประดิษฐ์เข้ามาช่วยจัดเนื้อหา รูปแบบกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของเด็กปฐมวัย	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านการใช้นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน (ต่อ)

ด้านการใช้นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน	มัธยมต้น (Mdn)	มัธยม (Mo)	มัธยมต้น-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
3.ครูใช้เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนาการเด็กปฐมวัย	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4.ครูให้ประสบการณ์และฝึกปฏิบัติใช้สื่อ เทคโนโลยีเป็นเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะด้านสติปัญญา	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5.ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ช่วยในการจัดกิจกรรม	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
6. การใช้นวัตกรรม การฉายภาพเสมือนจริง เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรม เช่น สามารถดูภาพ 3 มิติได้ผ่านมือถือ แท็บเล็ตเมื่อใช้กล้องส่องหนังสือหรือใบงานที่ติดตั้งโปรแกรม	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7.ใช้สื่อและของเล่นที่เป็นกลไกหรือเครื่องมือเพื่อเรียนรู้พื้นฐานของเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ หุ่นยนต์ เลโก้ ที่ช่วยให้การเรียนรู้สนุกและจับต้องได้	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
8.ครูแนะนำทั้งข้อดีและข้อเสียของการใช้เทคโนโลยีให้เด็กปฐมวัยเข้าใจ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
9.มีการประเมินผลและเผยแพร่ผลงานของครูและเด็กปฐมวัยทั้งระบบออนไลน์ และออฟไลน์	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์หอนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านการใช้นวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน ข้อที่ 1 ครูใช้เทคโนโลยีช่วยในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 2 ครูใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามาช่วยจัดเนื้อหา รูปแบบกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของเด็กปฐมวัย (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 3 ครูใช้เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนาการเด็กปฐมวัย (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 4 ครูให้ประสบการณ์และฝึกปฏิบัติใช้สื่อ เทคโนโลยีเป็นเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะด้านสติปัญญา (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 5 ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ช่วยในการจัดกิจกรรม (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 6 การใช้นวัตกรรมการฉายภาพเสมือนจริง AR (Augmented Reality) เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรม เช่น สามารถดูภาพ 3 มิติได้ผ่านมือถือ แท็บเล็ตเมื่อใช้กล้องส่องหนังสือหรือใบงานที่ติดตั้งโปรแกรม (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 7 ใช้สื่อและของเล่นที่เป็นกลไกหรือเครื่องมือเพื่อเรียนรู้พื้นฐานของเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ หุ่นยนต์ เลโก้ ที่ช่วยให้การเรียนรู้สนุกและจับต้องได้ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 1$) ข้อที่ 8 ครูแนะนำทั้งข้อดีและข้อเสียของการใช้เทคโนโลยีให้เด็กปฐมวัยเข้าใจ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$) ข้อที่ 9 มีการประเมินผลและเผยแพร่ผลงานของครูและเด็กปฐมวัยทั้งระบบออนไลน์ (online) และออฟไลน์ (offline) เข้าใจ (ค่าสถิติ $Mdn = 5, |Mdn - Mo| = 0, IQR = 0$)

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์หอนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	มัธยฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยฐาน-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอร์ไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
1.โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับนโยบาย พันธกิจ เป้าหมาย กิจกรรม ของโรงเรียน โดยใช้สื่อต่าง ๆ	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชน (ต่อ)

ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	มัธยม ฐาน (Mdn)	ฐานนิยม (Mo)	มัธยมฐาน-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับความเคตเห็น	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
2.เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามี ส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็ก ปฐมวัย	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
3.เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมเป็น ครูอาสา เช่น เล่านิทาน เป็นต้น	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง
4.เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็น อาสาสมัครช่วยงานในห้องเรียน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
5.เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วน ช่วยผลิตสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยโดย มีครูแนะนำ	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
6.สร้างเครือข่ายกับชุมชนและ องค์กรต่างๆ ให้เข้ามามีบทบาทใน การจัดกิจกรรมในโรงเรียน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
7.ผู้บริหาร ครูและเด็กปฐมวัยเข้า ไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของ ชุมชน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
8.การให้ความรู้และบริการทาง วิชาการแก่ชุมชน	5	5	0	4	5	1	มากที่สุด	สอดคล้อง
9.การใช้สถานที่และภูมิปัญญา ท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ของ โรงเรียน	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์หอนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชน (ต่อ)

ด้านความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	มัธยมต้น (Mdn)	มัธยม (Mo)	มัธยมต้น-ฐานนิยม	ควอไทล์ที่ 1	ควอไทล์ที่ 3	พิสัยระหว่าง ควอไทล์	ระดับความคิดเห็น	ความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ
10.โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับ การศึกษาแบบ Home School ให้สามารถเข้ามาร่วมกิจกรรมกับ โรงเรียน	5	5	0	5	5	0	มากที่สุด	สอดคล้อง

จากตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์หอนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ข้อที่ 1 โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับนโยบาย พันธกิจ เป้าหมาย กิจกรรม ของโรงเรียน โดยใช้สื่อต่าง ๆ (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn - Mo | = 0, IQR = 0) ข้อที่ 2 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็กปฐมวัย (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn - Mo | = 0, IQR = 0) ข้อที่ 3 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมเป็นครูอาสา เช่น เล่านิทาน เป็นต้น (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn - Mo | = 0, IQR = 0) ข้อที่ 4 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครช่วยงานในห้องเรียน (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn - Mo | = 0, IQR = 1) ข้อที่ 5 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนช่วยผลิตสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยโดยมีครูแนะนำ (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn - Mo | = 0, IQR = 1) ข้อที่ 6 สร้างเครือข่ายกับชุมชนและองค์กรต่างๆ ให้เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมในโรงเรียน (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn - Mo | = 0, IQR = 1) ข้อที่ 7 ผู้บริหาร ครู และเด็กปฐมวัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn - Mo | = 0, IQR = 1) ข้อที่ 8 การให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn - Mo | = 0, IQR = 1) ข้อที่ 9 การใช้สถานที่และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn - Mo | = 0, IQR = 0) ข้อที่ 10 โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับการศึกษาแบบ Home School ให้สามารถเข้ามาร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน (ค่าสถิติ Mdn = 5, | Mdn - Mo | = 0, IQR = 0)

จึงสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่องอนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ได้ว่า อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง มี 6 ด้าน 73 ประเด็น คือ 1) ปัจจัยด้านบริหารจัดการโรงเรียน ประกอบด้วย 12 ประเด็น 2) ปัจจัยด้านหลักสูตรและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 17 ประเด็น 3) ปัจจัยด้านครูและบุคลากรโรงเรียน ประกอบด้วย 16 ประเด็น 4) ปัจจัยด้านพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ประกอบด้วย 9 ประเด็น 5) ปัจจัยด้านนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน ประกอบด้วย 9 ประเด็น 6) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วย 10 ประเด็น ดังแผนภูมิภาพที่ 3

แผนภูมิที่ 3 อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

ด้านที่ 1 ด้านบริหารจัดการโรงเรียน ในการบริหารโรงเรียนนั้นควรเน้นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมกันกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และทิศทางในการพัฒนาโรงเรียนซึ่งสิ่งที่กำหนดนั้นจะต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง โรงเรียนควรจัดระบบการดูแลช่วยเหลือบุคลากรและเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพจิตที่ดีโดยมีนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาเนื่องจากในปัจจุบันจะเห็นข่าวมากมายที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นครูที่มีความเครียดจนส่งผลเสียกับเด็กปฐมวัย รวมถึงการมีมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้เป็น

มาตรฐาน เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิดทุกมุมทั้งในและนอกอาคารเรียน อีกทั้งมีการกำหนดอัตราส่วนครูหรือผู้ดูแล 1 คน ต่อเด็กปฐมวัย 5 คน เพื่อสามารถดูแลได้อย่างทั่วถึง โรงเรียนมีนักโภชนาการประเมินภาวะทุพโภชนาการของเด็กปฐมวัยเพื่อเลือกอาหารให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล และแจ้งข้อมูลปริมาณโภชนาการที่เด็กปฐมวัยได้รับแต่ละวันให้ผู้ปกครองทราบเพื่อช่วยให้ผู้ปกครองสามารถเลือกอาหารที่เพียงพอและเหมาะสม ในมือที่ต้องดูแลได้ มีการจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองได้รับทราบนโยบายแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและขอความร่วมมือจากผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน โรงเรียนมีการจัดอบรมคอร์สพิเศษระยะสั้นสำหรับผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองได้มีความรู้และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับเด็กปฐมวัย เช่น คอร์สเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก คอร์สPhonics (การออกเสียงภาษาอังกฤษ) โรงเรียนมีทุนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถพิเศษหรือเด็กที่มีความประพฤติดี รวมถึงสร้างเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนทั้งในประเทศและนอกประเทศทั้งในการจัดการศึกษาและเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โรงเรียนมีหลักสูตรที่เปิดกว้างให้เด็กปฐมวัยสามารถเลือกเรียนตามความสนใจและควรเป็นหลักสูตรที่สร้างสมรรถนะของเด็กปฐมวัยเพื่อให้สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในอนาคตอย่างชาญฉลาดและเน้นให้เด็กปฐมวัยรู้จักจินตนาการ สร้างสรรค์ คิดประดิษฐ์สิ่งของใหม่ๆ พัฒนาการให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตตามศักยภาพบูรณาการครบองค์รวมและมีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเข้าใจ ความเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกอนาคต ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และจัดกิจกรรมที่หลากหลายตอบสนองความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคลและกิจกรรมที่ให้เด็กปฐมวัยเกิดกระบวนการคิดที่มองวิธีแก้ปัญหาเป็นสำคัญโดยฝึกสร้างขั้นตอนเป็นลำดับในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลเพื่อนำไปสู่พื้นฐานของโค้ดดิ้ง (Coding) กิจกรรมที่จัดเป็นการเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play to Learn) และการลงมือปฏิบัติ (Hands on) เน้นความสนุก สร้างสรรค์และเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุขและจัดกิจกรรมระหว่างชั้นเรียนโดยการแบ่งกลุ่มตามความสนใจหรือความถนัดเพื่อเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลคือร่วมถึงยังช่วยให้เรียนรู้การช่วยเหลือพึ่งพากันไม่ว่าจะเป็นพี่ช่วยน้องหรือน้องช่วยพี่ โรงเรียนมีการสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย สถานประกอบการหรือหน่วยงานเอกชนในการพาเด็กปฐมวัยไปเรียนรู้สาขาวิชาต่างๆ และไปเรียนรู้สถานที่และ การปฏิบัติงานจริงหรือจัดให้มีวิทยากรจากสาขาอาชีพต่างๆ มาจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กปฐมวัยเพื่อให้ ความรู้ ความเข้าใจในการทำงานหรือลักษณะอาชีพที่มีความหลากหลาย ครูมีการประเมินพัฒนาการ ทักษะและสมรรถนะเด็กปฐมวัยครบทุกด้านตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายและจัดเก็บข้อมูล

เด็กปฐมวัยในรูปแบบแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ให้ทราบถึงความโดดเด่นเพื่อสะดวกต่อการส่งต่อโรงเรียนในระดับชั้นประถมเพื่อสามารถเป็นแนวทางใช้แทนการสอบแข่งขัน มีการร่วมกันสร้างแบบประเมินพัฒนาการตามวัยของเด็กปฐมวัยระหว่าง ครู ผู้ปกครองและแพทย์เฉพาะทางพัฒนาการเด็กเพื่อให้ได้แบบประเมินที่เหมาะสมกับคุณลักษณะเด็กปฐมวัยในอนาคต

ด้านที่ 3 ด้านครูและบุคลากรของโรงเรียน ครูและครูพี่เลี้ยงของโรงเรียนอนุบาลต้องมีจิตสำนึกที่ดี มีความรับผิดชอบรู้หน้าที่เป็นกัลยาณมิตร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ตีรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นทำให้เด็กปฐมวัยไว้วางใจกล้าแสดงออกเนื่องจากโรงเรียนอนุบาลถือเป็นก้าวแรกของเด็ก ๆ ที่จะต้องเข้ามาใช้ชีวิตซึ่งนับเป็นบ้านหลังที่สอง ครูจึงไม่ใช่ผู้ทำหน้าที่สั่งสอนแต่เปรียบเสมือนแม่ที่คอยดูแลและเตรียมให้เด็กพร้อมสำหรับการศึกษา อีกทั้งในตอนนี้เราอยู่ในสังคมดิจิทัลที่ส่งผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตโดยฉับพลัน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรจะต้องมีความเข้าใจคุณลักษณะของเด็กปฐมวัยที่เกิดมาในยุคเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเพื่อสามารถค้นหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคสมัยตามสถานการณ์ที่ทันเหตุการณ์และทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถเชื่อมโยงสภาพท้องถิ่นเข้ากับมาตรฐานสากลในลักษณะสหวิทยาการ ครูมีความสามารถในการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษาคือภาษาไทยและภาษาอังกฤษในการสื่อสาร หน้าที่บทบาทของครูควรมีการปรับเปลี่ยนจากครูผู้สอนแบบบรรยาย (Lecturer) เป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ครูควรมีทักษะในการจัดกิจกรรม คิดคำถามเก่งเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยเกิดการสังเกต สำรวจ ลงมือทำ และมีครูควรความคิดสร้างสรรค์จนสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เต็มศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูควรมีความสามารถการใช้ข้อมูลระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารในการจัดกิจกรรมและสามารถให้คำแนะนำหรือสนับสนุนเพื่อนครูโดยสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับได้ ในการดูแลและให้สวัสดิการแก่ครูเพื่อให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการทำงานถือเป็นสิ่งสำคัญที่ให้ครูมีแรงจูงใจที่จะร่วมงานกับโรงเรียนได้อย่างยาวนาน ดังนั้นโรงเรียนควรสนับสนุนให้ครูอบรมพัฒนาความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่องและให้ทุนการศึกษาสำหรับครูและครูพี่เลี้ยงศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือศึกษาเพิ่มเติมในวิชาชีพ โรงเรียนมีการติดตามประเมินครูและครูพี่เลี้ยงอย่างจริงจัง โดยการประเมินมีผลต่อการขึ้นเงินเดือนและสัญญาจ้างงานรวมถึงประเมินความเครียดและสภาพจิตครูและครูพี่เลี้ยงโดยนักจิตวิทยาทุกปีและมีระบบดูแล รักษาครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ

ด้านที่ 4 ด้านพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน การจัดพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนนั้นควรเน้นความสะอาดและความปลอดภัยที่เอื้อให้เด็กปฐมวัยมีสุขภาพที่ดี เช่น มีระบบระบายอากาศในอาคารเรียน ระบบควบคุมปริมาณฝุ่น เครื่องฟอกอากาศ อ่างล้างมือกระจายหลายจุดทั่วโรงเรียน เป็นต้น อาคารเรียนตกแต่งด้วยสีสดใส

เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยและเป็นแบบเน้นการพึ่งพาพลังงานจากธรรมชาติ เช่น พลังงานแสง พลังงานลม การออกแบบพื้นที่เน้นให้เป็นแหล่งเรียนรู้โดยให้สัมผัสทั้งความทันสมัยและความเป็นธรรมชาติที่เป็นอินทรีย์วัตถุ เช่น สนป่า ต้นไม้ สนพฤษศยศาสตร์ สายน้ำ ลำธาร เพื่อให้เด็กใกล้ชิดและเกิดความรักซาบซึ้งในธรรมชาติให้มากขึ้นและได้เรียนรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และสามารถใช้ประโยชน์ในการเป็นสถานที่จัดกิจกรรมต่างๆ ได้ มีพื้นที่เล่นอย่างเป็นอิสระ (Free Play) ที่เพียงพอต่อความต้องการเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยทุกคนหรือให้มีส่วนร่วมในการออกแบบพื้นที่หรือจัดมุมกิจกรรมพร้อมสื่อการเรียนการสอนให้เด็กปฐมวัยสามารถนั่งเรียน นั่งเล่น เน้นการฝึกทักษะฝึกระเบียบวินัยและฝึกเล่นร่วมกันให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้

ด้านที่ 5 ด้านการใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน คือการจัดให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในการใช้ในระดับเริ่มต้นเรียนรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เป็นวิธีการหรืออุปกรณ์สู่การเป็นนวัตกรรมไม่ต้องเน้นการเรียนรู้อย่างชำนาญ ใช้เทคโนโลยีเป็นตัวช่วยกระตุ้นความสนใจเพื่อให้เด็กรู้จักใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตัวเองตามความถนัดและศักยภาพของเด็กแต่ละคน ครูมีการนำเทคโนโลยีและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) เข้ามาช่วยในการจัดทำเนื้อหา รูปแบบกิจกรรมและจัดเก็บข้อมูลของเด็กปฐมวัยเพื่อสามารถเลือกการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล รวมถึงนำเทคโนโลยีอย่างเช่น นวัตกรรมการฉายภาพเสมือนจริง (AR) ของเล่นประเภทกลไกหรือเครื่องมือมาใช้จัดทำเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะด้านสติปัญญา รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประเมินผลและเผยแพร่ผลงานของครูและเด็กปฐมวัยทั้งระบบออนไลน์ (online) และออฟไลน์ (offline)

ด้านที่ 6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบเกี่ยวกับนโยบาย พันธกิจ เป้าหมาย และกิจกรรมของโรงเรียน รวมถึงสร้างเครือข่ายกับชุมชนและองค์กรต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้เข้ามามีบทบาทในกิจกรรมของโรงเรียนหรือการใช้สถานที่และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูและเด็กปฐมวัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับชุมชน เช่น การให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็กปฐมวัย เช่น การเป็นครูอาสาหรืออาสาสมัครช่วยงานในห้องเรียน ช่วยผลิตสื่อสำหรับเด็กปฐมวัย หรือเปิดโอกาสให้การศึกษาแบบ Home School สามารถเข้าร่วมทำกิจกรรมกับโรงเรียน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง” (The scenario of private kindergarten school for urban communities) เป็นการวิจัยเชิงอนาคต (Future Research) โดยใช้เทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 19 ท่าน ประกอบด้วย กลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาเอกและเป็นโรงเรียนโรงที่ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย จาก สมศ ระดับดีมาก จำนวน 5 คน กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยหรือระดับนโยบายทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากศึกษานิเทศก์และผู้อำนวยการกลุ่มการศึกษาเอกชน จำนวน 5 คน กลุ่มผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน จำนวน 4 คน และกลุ่มนักวิชาการการศึกษาปฐมวัยระดับอาจารย์ในมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัย จำนวน 5 คน ในการทำ EDFR รอบที่ 1 ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi - structured Interview) เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญแล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์และสังเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Synthesis) และพัฒนาเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ในการทำ EDFR รอบที่ 2 ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมแล้วนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การหาค่าฐานนิยม (Mode) ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) ของแต่ละข้อคำถาม ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาความเป็นไปได้ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด และมาก (ค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป) และมีความสอดคล้องกัน (ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์เท่ากับหรือน้อยกว่า 1.50) ซึ่งความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเป็นเอกพันธ์ (Homogeneity) หรือมีความสอดคล้องกัน (Consensus) ครอบคลุมเรื่องที่ต้องการศึกษา มากพอแล้ว ผู้วิจัยจึงหยุดการทำ EDFR เพียงแค่ในรอบที่ 2

สรุปผลการวิจัย

อนาคตโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง มี 6 ด้าน 73 ประเด็น สรุปได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านบริหารจัดการโรงเรียน ประกอบด้วย 12 ประเด็น ได้แก่ 1) ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาโรงเรียนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง 2) โรงเรียนเน้นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบองค์คณะบุคคลโดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียนตาม พรบ.โรงเรียนเอกชน 3) โรงเรียนจัดระบบการดูแลช่วยเหลือบุคลากรและเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพจิตที่ดีโดยมีนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญเข้าประเมินพร้อมให้คำปรึกษา 4) มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้เป็นมาตรฐาน เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิดทุกมุมทั้งในและนอกอาคารเรียน 5) โรงเรียนกำหนดอัตราส่วนครู 1 คน ต่อเด็กปฐมวัย 5 คนเพื่อให้ดูแลได้อย่างทั่วถึง 6) โรงเรียนมีนักโภชนาการประเมินภาวะทุพโภชนาการของเด็กปฐมวัยเพื่อเลือกอาหารให้เหมาะสมเป็นรายบุคคล 7) โรงเรียนแจ้งข้อมูลปริมาณโภชนาการที่เด็กปฐมวัยได้รับแต่ละวันให้ผู้ปกครองทราบ 8) โรงเรียนจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองได้รับทราบนโยบายการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน 9) โรงเรียนจัดอบรมคอร์สพิเศษระยะสั้นสำหรับผู้ปกครอง 10) โรงเรียนมีทุนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน 11) โรงเรียนสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียนทั้งในประเทศและนอกประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 12) โรงเรียนสร้างความร่วมมือในการจัดการศึกษากับโรงเรียนทั้งในประเทศและนอกประเทศ

ด้านที่ 2 ด้านหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 17 ประเด็น ได้แก่ 1) หลักสูตรเปิดกว้างให้เด็กปฐมวัยสามารถเลือกเรียนตามความสนใจ 2) หลักสูตรสร้างสมรรถนะของนักเรียนเพื่อให้สามารถเผชิญหน้ากับปัญหาและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในอนาคตอย่างชาญฉลาด 3) หลักสูตรเน้นให้นักเรียนรู้จักจินตนาการ สร้างสรรค์ คิดประดิษฐ์สิ่งของใหม่ๆ พัฒนาการให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตตามศักยภาพบูรณาการครบองค์รวม 4) โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในการพาเด็กปฐมวัยไปเรียนรู้สาขาวิชาต่างๆ 5) โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับสถานประกอบการ หรือหน่วยงานเอกชนในการพาเด็กปฐมวัยไปเรียนรู้สถานที่และการปฏิบัติงานจริง 6) โรงเรียนนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 7) ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเข้าใจความเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกอนาคต 8) ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม 9) มีวิทยากรจากสาขาอาชีพต่างๆ มาจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กปฐมวัยเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ 10) ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตอบสนองความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล 11) ครูจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดกระบวนการคิดที่มองวิธีแก้ปัญหาเป็นสำคัญโดยฝึกสร้างขั้นตอนเป็นลำดับในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลเพื่อนำไปสู่พื้นฐานของโค้ดดิ้ง (Coding)

12) ครูจัดกิจกรรมเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play to Learn) และการลงมือปฏิบัติ (Hands on)
 13) ครูจัดกิจกรรมระหว่างชั้นเรียนโดยการแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามความสนใจหรือความถนัด
 14) ครูจัดกิจกรรมที่เน้นความสนุก สร้างสรรค์และเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข
 15) ครูประเมินพัฒนาการทักษะและสมรรถนะเด็กปฐมวัยครบทุกด้านตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย
 16) ครูจัดเก็บข้อมูลเด็กปฐมวัยในรูปแบบแฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ให้ทราบถึงความโดดเด่นเพื่อส่งต่อการส่งต่อโรงเรียนในระดับที่สูงขึ้น
 17) โรงเรียนสร้างแบบประเมินพัฒนาการตามวัยของนักเรียนโดย ครู ผู้ปกครองและแพทย์เฉพาะทางพัฒนาการเด็ก

ด้านที่ 3 ด้านครูและบุคลากรของโรงเรียน ประกอบด้วย 16 ประเด็น ได้แก่ 1) ครูและครูพี่เลี้ยงมีจิตสำนึก รู้หน้าที่เป็นกัลยาณมิตรทำให้เด็กปฐมวัยไว้วางใจและกล้าแสดงออก 2) ครูมีมนุษยสัมพันธ์ดี ควบคุมอารมณ์ได้และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 3) ครูและบุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่มุ่งมั่นในการทำงานทำงานเป็นระบบและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง 4) ครูและบุคลากรเข้าใจคุณลักษณะของเด็กปฐมวัยที่เกิดมาในยุคเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าเพื่อสามารถค้นหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคสมัยตามสถานการณ์ 5) ครูมีความรู้ความสามารถที่ทันเหตุการณ์และทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถเชื่อมโยงสภาพท้องถิ่นเข้ากับมาตรฐานสากลในลักษณะสหวิทยาการ 6) ครูมีความสามารถในการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา 7) ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก 8) ครูตั้งคำถามแก่ผู้กระตุ้นให้เด็กปฐมวัยเกิดการสังเกต สำรวจ ลงมือทำ 9) ครูมีทักษะในการจัดกิจกรรมอย่างเชี่ยวชาญและสร้างสรรค์จนสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เต็มศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล 10) ครูมีความสามารถในการใช้ข้อมูลระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารในการจัดกิจกรรมในระดับเชี่ยวชาญ 11) ครูมีความสามารถในการให้คำแนะนำและสนับสนุนเพื่อนครูโดยสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับไปให้การสนับสนุนพร้อมคำแนะนำอย่างดีแก่เพื่อนครู 12) ครูเข้าอบรมพัฒนาความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง 13) โรงเรียนให้ทุนการศึกษาสำหรับครูและครูพี่เลี้ยงศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือศึกษาเพิ่มเติมในวิชาชีพ 14) โรงเรียนมีการติดตามประเมินครูและครูพี่เลี้ยงอย่างจริงจังโดยการประเมินมีผลต่อการขึ้นเงินเดือนและสัญญาจ้างงาน 15) โรงเรียนประเมินความเครียดและสภาพจิตครูและครูพี่เลี้ยงโดยนักจิตวิทยาทุกปี 16) มีระบบดูแลรักษาครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ

ด้านที่ 4 ด้านพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ประกอบด้วย 9 ประเด็น ได้แก่ 1) โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมเน้นความสะอาดและความปลอดภัย 2) จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กปฐมวัยมีสุขภาพที่ดี เช่น มีระบบระบายอากาศในอาคารเรียน ระบบควบคุมปริมาณฝุ่นเครื่องฟอกอากาศ อ่างล้างมือ เป็นต้น 3) อาคารเรียนตกแต่งด้วยสีสดใส

เหมาะสม 4) อาคารเรียนเป็นอาคารประหยัดพลังงานแบบเน้นพึ่งพาธรรมชาติ 5) โรงเรียนออกแบบพื้นที่โดยเน้นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ 6) พื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมควรให้เป็นลักษณะสภาพธรรมชาติ 7) มีพื้นที่เล่นอย่างเป็นอิสระ (Free Play) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยทุกคน 8) ให้เด็กปฐมวัยมีส่วนช่วยในการออกแบบพื้นที่หรือจัดมุมให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้ 9) ของเล่นที่เลือกใช้ต้องมีทั้งธรรมชาติและมีความทันสมัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ด้านที่ 5 ด้านการใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน ประกอบด้วย

9 ประเด็น ได้แก่ 1) ครูใช้เทคโนโลยีช่วยในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ครูใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามาช่วยจัดเนื้อหา รูปแบบกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของเด็กปฐมวัย 3) ครูใช้เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาพัฒนาการเด็กปฐมวัย 4) ครูให้ประสบการณ์และฝึกปฏิบัติใช้สื่อ เทคโนโลยีเป็นเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะด้านสติปัญญา 5) ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ช่วยในการจัดกิจกรรม 6) การใช้นวัตกรรมการฉายภาพเสมือนจริง AR (Augmented Reality) เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรม 7) ใช้สื่อและของเล่นที่เป็นกลไกหรือเครื่องมือเพื่อเรียนรู้พื้นฐานของเทคโนโลยี 8) ครูแนะนำทั้งข้อดีและข้อเสียของการใช้เทคโนโลยีให้นักเรียนเข้าใจ 9) มีการประเมินผลและเผยแพร่ผลงานของครูและเด็กปฐมวัยทั้งระบบออนไลน์ (online) และออฟไลน์ (offline)

ด้านที่ 6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ประกอบด้วย 10 ประเด็น

ได้แก่ 1) โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับนโยบาย พันธกิจ เป้าหมาย กิจกรรมของโรงเรียนโดยใช้สื่อต่าง ๆ 2) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็กปฐมวัย 3) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมเป็นครูอาสาของเด็กปฐมวัย 4) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครช่วยงานในท้องเรียน 5) เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนช่วยผลิตสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยโดยมีครูแนะนำ 6) สร้างเครือข่ายกับชุมชนและองค์กรต่างๆ ให้เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมในโรงเรียน 7) ผู้บริหาร ครูและเด็กปฐมวัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน 8) การให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน 9) การใช้สถานที่และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน 10) โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับการศึกษาแบบ Home School ให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่ค้นพบจากอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในชุมชนเมือง ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านบริหารจัดการโรงเรียน 2) ด้านหลักสูตรและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ 3) ด้านครูและบุคลากรโรงเรียน 4) ด้านพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน 5) ด้านนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน 6) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนเอกชนนั้นมีการบริหารจัดการที่มีอิสระสามารถตัดสินใจเปลี่ยนแปลงการบริหารงานด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย ปรับปรุงพื้นที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เหมาะสม ตลอดจนพัฒนาบุคลากรและทรัพยากรอื่นๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่อีกทั้งยังมีความคล่องตัวในการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ดำเนินกิจการโดยไม่มีข้อจำกัดและสามารถให้บริการที่มีลักษณะเด่นเป็นพิเศษสนองความต้องการของผู้ปกครองได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2560 -2579 นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้ การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาของเด็กปฐมวัยเพิ่มมากขึ้น ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบบริหารงานครูและบุคลากรทางการศึกษามีประสิทธิภาพ สามารถจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนตามหลักสูตรอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ส่งเสริมสนับสนุนการผลิตสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีคุณภาพมาตรฐาน ผ่านการรับรองมาตรฐาน ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามมาตรฐานของแหล่งเรียนรู้แต่ละประเภท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกลีนแก้ว มาตาที่พบว่าแนวโน้มการจัดการศึกษาปฐมวัยในสองทศวรรษหน้านั้นมีประเด็นสำคัญคือ ด้านการจัดทำหลักสูตรด้านคุณภาพครูปฐมวัย ด้านสภาพแวดล้อม ด้านองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวาสุภีพร แสนคำ ที่เสนอประเด็นสำคัญของอนาคตภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยในบริบทอาเซียนไว้ดังนี้ ด้านหลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ด้านบทบาทครูผู้สอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิรภาว์ เพลิงบุญ พบว่า อนาคตภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามความต้องการของชุมชนเมือง ประกอบด้วยการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาบุคลากร อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทิมา จันท์สุวรรณ ซึ่งพบว่า องค์กรประกอบของการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน การบริหารงานคุณภาพ การจัดสภาพแวดล้อมและความปลอดภัย การบริหารงานบุคคล และการพัฒนาเครือข่ายครูผู้ดูแลเด็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสันติชัย ใจชุ่มชื่น ที่พบว่ารูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชนควรคำนึงถึง การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากร การพัฒนาหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การพัฒนาระบบบริหาร

จัดการของโรงเรียน การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อหนุนต่อการเรียนรู้และการพัฒนาความร่วมมือกับเครือข่ายในการจัดการศึกษา

จากที่ได้อภิปรายผลในภาพรวมไปแล้วนั้น ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลแยกเป็นรายด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านบริหารจัดการโรงเรียน

อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ด้านบริหารจัดการโรงเรียนนั้นถือเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคตมีลักษณะเป็นพลวัตที่ยากต่อการหยั่งรู้ได้ โดยเฉพาะอนาคตระยะยาว ดังนั้นการบริหารจึงมีความท้าทายมาก ซึ่งประเด็นแรกที่คุณเชี่ยวชาญได้กล่าวถึงคือในการบริหารจัดการนั้นโรงเรียนควรเน้นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมคือมีการระดมส่งเสริมและพัฒนาความคิดเพื่อให้ได้ความคิดใหม่ที่แตกต่างจากเดิม ทั้งผู้บริหาร บุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) เช่น ผู้ปกครองและชุมชน ควรร่วมกันกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และทิศทางในการพัฒนาและแผนปฏิบัติการของโรงเรียนไปสู่ทิศทางเป้าหมายที่ต้องการและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงอีกทั้งยังสามารถสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาเพื่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญไม่ว่าจะเป็นทั้งในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารงานทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของสมหมาย อ่าดอนกลอย ที่พบว่าการบริหารควรให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ของผู้ปฏิบัติงานในองค์กรและนอกองค์กรปรับบทบาทในการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ประเด็นต่อมาที่คุณเชี่ยวชาญให้ความสำคัญคือสุขภาพและความปลอดภัยเนื่องจากมีความสำคัญต่อการเติบโตและการพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นโรงเรียนต้องมีมาตรการดูแลและรักษาความปลอดภัยให้เป็นมาตรฐาน ทั้งนี้ในปัจจุบันสิ่งที่ควรต้องให้ความสำคัญคือการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยในทุกๆระบบไม่ว่าจะเป็น ระบบความปลอดภัยของสถานที่ เช่น มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดทุกมุมทั้งในและนอกอาคารเรียน การเลือกเครื่องเล่นที่คำนึงถึงความเหมาะสมกับวัย การดูแลสุขภาพในด้านโภชนาการ เช่น มีนักโภชนาการประเมินภาวะทุโภชนาการของนักเรียนเพื่อเลือกอาหารให้เหมาะสมกับนักเรียนและมีการแจ้งข้อมูลปริมาณโภชนาการที่นักเรียนได้รับแต่ละวันให้ผู้ปกครองทราบ การดูแลในด้านสุขอนามัยที่ในปัจจุบันการเกิดโรคระบาดอย่างฉับพลันมีผลทำให้คาดการณ์อนาคตค่อนข้างยาก ดังนั้นโรงเรียนจะต้องดำเนินการจัดการด้านสุขอนามัยของผู้เรียนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง มีการให้การศึกษาแก่ผู้ปกครองและเด็กปฐมวัยในเรื่องของการดูแลสุขภาพและการป้องกันโรคอย่างสม่ำเสมอ และการดูแลทางด้านสุขภาพจิตโดยมีนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญเข้าประเมินหรือให้คำแนะนำที่เหมาะสม เนื่องจากการสุขภาพและความปลอดภัยนั้นเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้และสร้างลักษณะนิสัยที่จะช่วยส่งเสริมสุขภาพแห่งตนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของกลิ่นแก้ว มาตา ที่พบว่าด้านสุขภาพและความปลอดภัยของเด็กปฐมวัยสำคัญ เด็กควรได้รับการดูแลด้านสุขภาพจากหน่วยงานสาธารณสุข ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อ

เตรียมการสำหรับเด็กให้ดูแลตัวเองได้ เด็กต้องได้รับการปกป้องจากอุบัติเหตุ สภาพแวดล้อมทางกายภาพและเด็กต้องได้รับการดูแลและสามารถดูแลตนเองเรื่องสุขนิสัย โภชนาการและการพักผ่อน

2. ด้านหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ด้านหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า ลักษณะของหลักสูตรควรเป็นหลักสูตรที่อิงผลลัพธ์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะต้องเน้นการพัฒนาทักษะพฤติกรรม คือ การตั้งคำถาม การสังเกต การค้นหาความคิด การทดลอง และทักษะทางปัญญาคือการคิดเชื่อมโยงเพื่อสร้างความเป็นนวัตกรรม ซึ่งในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยปัจจุบันมุ่งเน้นให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครบองค์รวมกล่าวคือ การให้ความสำคัญพัฒนาไปพร้อมๆกันในทุกด้านทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมไปถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรม มีความรับผิดชอบ มีทักษะชีวิต รู้จักจินตนาการ สร้างสรรค์ คิดประดิษฐ์สิ่งของใหม่ๆ พัฒนาการให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตตามแนวปฏิบัติที่เหมาะสมตามวัยและศักยภาพที่แตกต่างกันของเด็กปฐมวัยแต่ละคน สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรภา ตันติชูเวช ที่พบว่าแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับสังคมไทยในอนาคตนั้น หลักสูตรต้องมีความทันสมัยและหลากหลายเน้นการลงมือปฏิบัติและเน้นทักษะทางอาชีพ เพื่อใช้ในการทำงานการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาเด็กในทุกส่วน นอกจากนี้หลักสูตรแล้วผู้เชี่ยวชาญยังให้ความเห็นในเรื่องของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ว่าควรเป็นกิจกรรมที่พัฒนาทักษะที่หลักสูตรมุ่งเน้น เช่น การจัดประสบการณ์ผ่านการเล่น (Play to Learn) โดยไม่สอนแยกเป็นรายวิชา จัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การจัดการศึกษาแบบเรกจิโอ เอมิเลีย (Reggio Emilia) ที่มีจุดเด่นอยู่ที่ศูนย์กลางอยู่ที่ผู้เรียนจึงไม่มีการกำหนดเนื้อหาการเรียนที่แน่นอนตายตัว ทุกสาระการเรียนรู้ที่นำมาใช้ต้องสามารถปรับและยืดหยุ่นได้ตามความสนใจของเด็กปฐมวัย หรือการจัดการศึกษาแบบไฮสโคป (High Scope) โดยหลักปฏิบัติสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบไฮสโคปประกอบไปด้วยกระบวนการ 3 กระบวนการ ดังนี้ 1) การวางแผน (Plan) เป็นการให้เด็กปฐมวัยกำหนดแนวทางการปฏิบัติหรือการดำเนินงานตามงานที่ได้รับมอบหมายหรือตามสิ่งที่ตัวเองสนใจ โดยคุณครูจะต้องเปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยสนทนากับครูหรือสนทนาระหว่างเพื่อนด้วยกันเพื่อวางแผนการทำงานอย่างเหมาะสม 2) การปฏิบัติ (Do) คือ การให้เด็กปฐมวัยลงมือทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้อย่างอิสระตามเวลาที่กำหนด โดยเน้นให้เด็กปฐมวัยได้ช่วยกันคิด ทดลองและแก้ปัญหา ร่วมกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย ได้เรียนรู้ตามประสบการณ์ ค้นพบความคิดใหม่ๆ โดยคุณครูจะทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะและให้คำแนะนำ 3) ทบทวน (Review) คือกระบวนการที่ให้เด็กปฐมวัยสะท้อนผลงานของตัวเองที่ได้ลงมือทำการพูดคุยหรือแสดงผลต่างๆ เพื่อทบทวนว่าตนเองนั้นได้ปฏิบัติงานตามแผนที่ได้วางไว้หรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เชื่อมโยง

แผนการปฏิบัติงานกับผลงานที่ทำหรือจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดกระบวนการคิดที่มองวิธีแก้ปัญหาเป็นสำคัญโดยฝึกสร้างขั้นตอนเป็นลำดับในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลเพื่อนำไปสู่พื้นฐานของโค้ดดิ้ง (Coding) สอดคล้องกับงานวิจัยของกลีนแก้ว มาตา ที่พบว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย (Experience) ควรจัดประสบการณ์ที่หลากหลายผ่านการเล่นตามธรรมชาติของเด็กและจัดให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กได้คิดวางแผนตัดสินใจได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตัวเอง และจัดประสบการณ์แบบบูรณาการทั้งกิจกรรมทักษะและสาระการเรียนรู้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนันท์ พูลโสภา ที่ได้ศึกษาว่าวิธีการเล่นที่เหมาะสมจะส่งผลต่อการเรียนรู้ในเชิงบวกของเด็กให้ดีขึ้นในทุกๆด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาเพื่อเป็นการเตรียมประสบการณ์ให้เด็กได้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและมีทักษะในการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันตวรรณ มีสมสารและกัญญา ศิลปะกิจยาน พบว่าเด็กปฐมวัยควรได้รับการพัฒนาให้สามารถสร้างผลงานหรือนวัตกรรมได้โดยพัฒนาเด็กให้มีคุณลักษณะ 4 ประการ คือ การคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดผลิตภาพและการคิดรับผิดชอบ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีคุณลักษณะดังกล่าวควรพัฒนาให้เด็กสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการลงมือกระทำได้ปฏิบัติจริงและนำความรู้ไปสร้างสรรค์เป็นชิ้นงาน และสอดคล้องกับการศึกษาของมหาวิทยาลัยบริติชโคลัมเบีย (University of British Columbia) พบว่าหลักสูตรอนุบาลที่ใช้กิจกรรมเน้นการเล่น, เน้นการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติและนักเรียนได้ช่วยเหลือกันในโรงเรียนทำให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ดีขึ้น, การควบคุมตนเอง, มีสมาธิ, มีระเบียบและยังเพิ่มความสุขของเด็กในการเรียนรู้

ด้านที่ 3 ด้านครูและบุคลากรของโรงเรียน

อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ด้านครูและบุคลากรของโรงเรียนด้วยโรงเรียนเอกชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้ามาให้โรงเรียนได้ดูแล ครูและผู้ดูแลเด็กในระดับปฐมวัยถือว่ามี ความสำคัญมากที่จะปลูกฝังหล่อหลอมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่เด็กเพราะครูและผู้ดูแลเด็กจะเป็นคนแรกที่ได้ดูแลเด็กเมื่อมาโรงเรียนดังนั้นบุคลิกภาพที่ดีและลักษณะอันพึงประสงค์ของครูเป็นการสร้างพื้นฐานทางบุคลิกภาพและลักษณะอันพึงประสงค์ของเด็กต่อไป โดยความเห็นของผู้เชี่ยวชาญมองว่าอันดับแรก ครูและผู้ดูแลเด็กควรมีบุคลิก ยิ้มแย้ม แจ่มใส มนุษย์สัมพันธ์ดี มีความเป็นกัลยาณมิตรทำให้เด็กปฐมวัยไว้วางใจและกล้าแสดงออกมี ควบคุมอารมณ์ได้และรับฟังความคิดเห็นของเด็กปฐมวัย รู้หน้าที่ มีความรับผิดชอบในหน้าที่มุ่งมั่นในการทำงานและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของธมล เกลียวกมลทัต, สมเจนต์ ภูศรีและกฤษณก ดวงชาตม

พบว่าครูคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ด้านการมีบุคลิกภาพที่ดี เป็นแบบอย่างวางตัวเหมาะสม มีอารมณ์แจ่มใส เบิกบาน ำรงอยู่เสมอมีความสัมพันธ์กับผู้เรียน เพื่อร่วมงานและผู้บังคับบัญชาที่ดี ควบคุมอารมณ์ได้ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพาพิญ ทอังกิ่ง พบว่าหากผู้เรียนแต่ละคนได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจและสมอง ผู้สอนมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อผู้เรียนอย่างทั่วถึง ผู้เรียนจะเกิดความรักในการเรียน รักในการค้นคว้าเพื่อค้นพบ และนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้จริงในชีวิตประจำวัน อันดับต่อมาผู้เชี่ยวชาญยังให้ความเห็นว่านอกจากบุคลิกภาพที่ดี แล้วทักษะที่พื้นฐานที่ครูควรมีเพื่อให้เหมาะสมในการดูแลเด็กในอนาคตคือ ทักษะในการตั้งคำถาม เพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยเกิดการสังเกต สำรวจ ลงมือทำ มีทักษะในการจัดกิจกรรมอย่างเชี่ยวชาญ และสร้างสรรค์จนสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เต็มศักยภาพตามความแตกต่างระหว่างบุคคล ทักษะการสื่อสารที่อย่างน้อยควรสื่อสารได้ 2 ภาษาและทักษะในการพัฒนาตนเองเห็นคุณค่าและเชื่อมั่นในตนเอง ตระหนักู้ในตนและรู้จักตนเอง มีทักษะเชิงบวกต่อการเรียนรู้ จัดการหรือควบคุมตนเองได้และคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เนื่องจากคุณลักษณะของเด็กปฐมวัยที่เกิดมาในยุคเทคโนโลยี ที่ก้าวหน้าดังนั้นครูควรมีความรู้ความสามารถที่ทันเหตุการณ์และทันต่อการเปลี่ยนแปลงโดยสามารถเชื่อมโยงสภาพท้องถิ่นเข้ากับมาตรฐานสากลในลักษณะสหวิทยาการและมีความสามารถการใช้ข้อมูลระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉันทพร พรหมการ พบว่าคุณลักษณะของครูในศตวรรษที่ 21 พบว่าองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ ด้านความรู้ความสามารถและการปรับตัว ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการสอนและการจัดการเรียนรู้อย่างเชี่ยวชาญ ด้านสมรรถนะทางวัฒนธรรม ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสาร สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลลักษณ์ พบว่า คุณลักษณะครูที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด 10 ปีข้างหน้า ในด้านการรู้คิดครูจะต้องมีความรอบรู้ รู้ลึกมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาเป็นพื้นฐาน บวกกับการมีปัญญาที่มีการรู้เท่าทันในส่วนของทักษะครูจะต้องมีทักษะการสอนทักษะการสื่อสาร ทักษะการใช้เทคโนโลยี ทักษะการเป็นผู้ช่วยเหลือและทักษะการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้และสังคม นอกจากการคัดเลือกครูที่มีบุคลิกเหมาะสมกับเด็กปฐมวัยและมีทักษะที่เหมาะสมกับการศึกษาในอนาคตแล้วนั้น ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า การดูแล สนับสนุนและสวัสดิการที่เหมาะสมยังเป็นแรงจูงใจอีกส่วนที่ช่วยรักษาครูให้สามารถอยู่กับโรงเรียนเอกชนได้นาน โดยโรงเรียนจะต้องมีการสนับสนุนความก้าวหน้ารวมถึงดูแลสวัสดิการครู เช่น ส่งเข้าอบรม มีทุนการศึกษาสำหรับครูและครูพี่เลี้ยงได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือศึกษาเพิ่มเติมในวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิต เอราวรรณ พบว่าสิงคโปร์มีระบบการส่งเสริมเชิงวิชาชีพและพัฒนาครูไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน และค่าตอบแทนค่าเหมาะสม ให้การสนับสนุนการพัฒนาตนเองของครูอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงชีวิตครู ประเทศสิงคโปร์จึงเป็นอีกหนึ่งประเทศที่ประสบผลสำเร็จในการผลิตครูและพัฒนาครูที่ควรศึกษาเพื่อประยุกต์ใช้กับประเทศไทย

ด้านที่ 4 ด้านพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ด้านพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เด็กปฐมวัยเรียนรู้ผ่านการเล่นไม่ว่าจะเป็นในห้องเรียนหรือการเล่นอิสระในธรรมชาติทุกกิจกรรม ทุกการเล่นของเด็กล้วนสัมพันธ์กับพื้นที่ ดังนั้นการจัดพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยทำให้ภาวะสมองเหมาะสมกับการเรียนรู้ พื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์เท่าใดก็จะทำให้สมองเกิดการเรียนรู้มากขึ้นเท่านั้น ซึ่งผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าเด็กปฐมวัยเรียนรู้ผ่านการเล่นไม่ว่าจะในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียน ดังนั้นการออกแบบต้องส่งเสริมและเอื้อต่อการเรียนรู้ที่เป็นการเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้า การออกแบบพื้นที่ควรเป็นธรรมชาติให้เรียนรู้ เช่น ต้นไม้ บ่อน้ำ บ่อทราย มีพื้นที่เล่นอย่างเป็นอิสระที่สามารถเคลื่อนไหวเพื่อปฏิบัติกิจกรรมทั้งเป็นรายกลุ่มและรายบุคคล สิ่งที่ควรเน้นคือพื้นที่ทั้งนอกห้องเรียนและในห้องเรียนรวมถึงวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้มีความสะอาดและปลอดภัยอีกทั้งในปัจจุบันที่เกิดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) และการมีโรคอุบัติใหม่อย่างการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมที่คำนึงถึงสุขภาพที่ดีของเด็กปฐมวัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรีย์ ไกรกิจราษฎร์และณัฐพร จักรวิเชียร พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยทั้ง ภายในและภายนอกห้องเรียนนั้นควรมีความยืดหยุ่นในการจัดการ จัดเป็นมุมหรือศูนย์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กได้ค้นหาศึกษาและได้ประสบการณ์ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นเพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อเด็กที่จะช่วยในการเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ให้กับเด็กสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้ต้องมีพื้นที่ที่กว้างขวางเหมาะสำหรับในการจัดทำกิจกรรมของเด็กพื้นที่ในแต่ละส่วนต้องคำนึงถึงความสะอาดและสุขลักษณะที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา ชาทยาภา พบว่าการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนควรจัดบรรยากาศทั้ง 2 ด้านนี้ให้เหมาะสมเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์ตรงจากการได้เล่นได้ทำกิจกรรมร่วมกันส่งเสริมความเป็นอิสระ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีมีความสุขสนุกสนานและปลอดภัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของยิลมาซ (Yilmaz) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ สภาพแวดล้อมกลางแจ้งและกิจกรรมกลางแจ้งในการศึกษาปฐมวัย การเล่นเพื่อการเรียนรู้และกิจกรรมกลางแจ้งเพื่อการเรียนรู้สามารถสนับสนุนการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอร์สต์ และ เบอคาค (Ernst and Burcak) ที่พบว่าการเล่นตามธรรมชาติบนความอยากรู้ส่งผลดีต่อทักษะการคิดเชิงบริหาร ความคิดสร้างสรรค์ และความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของแอลเม (Alme) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพื้นที่สำหรับการมีส่วนร่วมของเด็กพบว่า ลักษณะที่เปิดกว้างและไหลลื่นของธรรมชาติสร้างพื้นที่แบบไดนามิกสำหรับการเล่นของเด็กจะกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้สภาพแวดล้อมภายนอกที่เน้นความเป็นธรรมชาติและปลอดภัยแล้ว การคำนึงถึงการเลือกวัสดุ อุปกรณ์ ข้าวของเครื่องใช้ก็เป็นเรื่องสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยเช่นกัน

ต้องคำนึงถึงคุณภาพและเลือกใช้ให้เหมาะกับกลุ่มอายุและกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิศณีย์ ไชยรักษ์ และขวัญจิต รัตนวรรณกุล พบว่าอุปกรณ์ควรสามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก มีขนาดเหมาะสม น้ำหนักเบาและปลอดภัย ใช้วัสดุธรรมชาติ ปลอดภัยต่อเด็ก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิไลพร นุ่นมา พบว่าควรใช้ธรรมชาติเป็นสื่อในการส่งเสริมให้เด็กพัฒนาการเรียนรู้เนื่องจากสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาตินั้นมีผลโดยตรงต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

ด้านที่ 5 ด้านการใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน

อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ด้านการใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน จะเห็นได้ว่าปัจจุบันกระแสของเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตเป็นอย่างมาก รวมถึงระบบการศึกษาที่โรงเรียนจะต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับเทคโนโลยี การคิด และการสื่อสารที่เป็นพื้นฐานสำคัญของโลกยุคใหม่โดยทบทวนระบบการจัดกิจกรรม และการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการทำงานเพื่อรองรับความก้าวหน้าเท่าทันความเปลี่ยนแปลงในสังคม โดยผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าสื่อและเทคโนโลยีเป็นอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสบายที่เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเด็กอย่างกว้างขวางแต่ทั้งนี้สิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กปฐมวัยพัฒนาหรือไม่พัฒนาไม่ได้อยู่ที่นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีเป็นหลักแต่อยู่ที่ผู้นำสื่อมาใช้ซึ่งในที่นี้ คือครู สิ่งที่สำคัญที่จะทำให้เทคโนโลยีเกิดประโยชน์กับเด็กคือครูจะต้องรู้เท่าทันผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบของการใช้งานเทคโนโลยีและสามารถเลือกใช้งานได้เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยของเด็กและความแตกต่างระหว่างบุคคล ครูจำเป็นต้องรู้จักคุณลักษณะของนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาปฐมวัยในอนาคต เพื่อให้สามารถนำนวัตกรรม สื่อ และเทคโนโลยีมาใช้ได้อย่างเหมาะสม เช่น การใช้เทคโนโลยีช่วยในการเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับความต้องการของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล หรือการใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามาช่วยจัดเนื้อหาในรูปแบบกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการของเด็กปฐมวัยหรือใช้ใช้สื่อ เทคโนโลยีเป็นเกมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะด้านสติปัญญา นอกจากนี้ยังสามารถใช้สื่อและของเล่นที่เป็นกลไกหรือเครื่องมือเพื่อเรียนรู้พื้นฐานของเทคโนโลยี สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานิตา ลีโทชวลิต อรรถนุพรรณและอรกานต์ เพชรคุ้ม ได้สรุปไว้ว่า ในอนาคตเทคโนโลยีจะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนปฐมวัยส่วนใหญ่การใช้เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องมั่นใจว่าครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับการฝึกฝนอย่างเต็มที่และได้รับการสนับสนุนอย่างดีรวมถึงโปรแกรมและเว็บไซต์ ที่ใช้จะต้องเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของโรงเรียนโดยไม่ละทิ้งหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยคือการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวมตามความเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคนและใช้เทคโนโลยีในทางที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กเป็นรายบุคคลโดยคำนึงถึงความต้องการที่แตกต่างและรูปแบบการ

เรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิดา ชาทยาภา ได้สรุปไว้ว่าการนำเทคโนโลยีมาใช้กับเด็กปฐมวัยและผู้เกี่ยวข้องกับเด็กต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อหาแนวทางป้องกันไม่ให้เด็กได้รับผลกระทบจากการใช้เทคโนโลยีอย่างไม่เหมาะสมต้องมีการปรับระบบความคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ยึดหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยให้มีทักษะสำคัญที่จำเป็นของคนในศตวรรษที่ 21 โดยตั้งอยู่บนฐานความเข้าใจในลักษณะเฉพาะพัฒนาการความต้องการและลักษณะการเรียนรู้ของเด็กเป็นอย่างดีเพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีที่อาจส่งผลกระทบต่อเด็กทั้งด้านดีและไม่ดีมาใช้ส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านการเรียนรู้ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคมและสติปัญญาของเด็กอย่างเหมาะสมและปลอดภัย การนำเทคโนโลยีมาใช้กับเด็กปฐมวัยเพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนควรศึกษาแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กในทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของอมรรัตน์ เตชะนอก, รัชณี จรุงศิริวัฒน์และพระฮอนด้า วาทสพโท ที่พบว่าครูต้องมีทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยีจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีโดย คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นหลัก และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอ็ดวาร์ดส์ (Edwards) พบว่าพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้จากการใช้เทคโนโลยี วิธีที่ดีที่สุดในการเชื่อมต่อช่องว่างระหว่างความเข้าใจในการสอนและประสบการณ์ของเด็กเล็กด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลในช่วงปีแรก ๆ ครูจะต้องมีส่วนร่วมกับเด็ก ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของแบล็คเวลล์ และคณะ (Blackwell et al.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการศึกษาปฐมวัยคือทัศนคติของครูถ้าครูมีทัศนคติเป็นเชิงบวกจะส่งผลให้การเรียนรู้ของเด็ก ๆ มีผลต่อการใช้เทคโนโลยีมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไตรแกช และคอกโคเลีย (Drigas, and Kokkalia) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการล่าสุดในบทบาทของโรงเรียนอนุบาลในความก้าวหน้าของเด็กรวมถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICTs) ไอซีทีในปัจจุบันได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือที่สามารถส่งเสริมความรู้และประสบการณ์สำหรับในช่วงอายุนี้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของมานเนสซิส (Manessis) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสำคัญของโรงเรียนอนุบาลในอนาคต ความเชื่อของครูเกี่ยวกับประโยชน์ของการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานส่วนใหญ่เห็นว่าเกมดิจิทัลเพื่อการศึกษาเป็นวิธีที่มีประโยชน์ในการส่งเสริมเด็กเล็กการเรียนรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของเมอร์เซีย และคณะ (Murcia et al.) บทความสำรวจว่าเทคโนโลยีความคิดริเริ่มในการฝึกอบรมครูและการสอนโดยใช้การเล่นอย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงดิจิทัลได้ผล การรู้หนังสือสำหรับผู้เรียนปฐมวัย

ด้านที่ 6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนถือเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่ทำหน้าที่หลักในการให้การศึกษาแก่เด็กในชุมชนเพื่อเป็น

สมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของชุมชนอีกทั้งประสบการณ์ที่เด็กเรียนรู้ไม่ได้แค่ในโรงเรียนเท่านั้น ดังนั้นโรงเรียนจะต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับชุมชน ด้วยการสื่อสารและสร้างความเข้าใจที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อให้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน การมีส่วนร่วมและความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน รวมถึงหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชนบริเวณใกล้เคียงถือว่าเป็นอีกส่วนที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กทั้งการเรียนรู้และการปฏิบัติตน ทั้งนี้ในการสร้างความร่วมมือจากนั้นโรงเรียนควรสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและมีวิสัยทัศน์ร่วมกันระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครองและชุมชน โดยจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ นโยบาย พันธกิจ เป้าหมาย กิจกรรมของโรงเรียน ในรูปแบบของการประชุม การออกวารสารเผยแพร่กิจกรรมของโรงเรียนหรือการใช้ช่องทางสื่อออนไลน์เผยแพร่ข้อมูลกิจกรรม ให้ชุมชนทราบ สร้างเครือข่ายกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ให้เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมในโรงเรียน เช่น การให้คนในชุมชนหรือผู้ปกครองเข้ามาเป็นครูอาสาหรืออาสาสมัครช่วยงานในชั้นเรียน การเปิดให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโดยอาจจะเป็นการสร้างความร่วมมือกับการศึกษาแบบ Home School เนื่องจากการเรียนแบบโฮมสคูลมีข้อจำกัดบางอย่างที่โรงเรียนสามารถสนับสนุนได้ หรือการออกไปให้บริการชุมชนอย่างเช่นการให้ผู้บริหาร ครูและเด็กเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน การให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของสมนึก พงษ์สกุล พบว่าปัจจัยการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนคือมีการมีส่วนร่วม การสร้างภาคีเครือข่ายและการประชาสัมพันธ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา วงศ์คุณทรัพย์ที่ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุนต่อการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนมีการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปกครองและโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและทุกระดับชั้นเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพิรภาว์ บุญเพลิง ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยให้ชุมชนสนับสนุนทรัพยากรการศึกษาและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจโดยจัดกิจกรรมสัมพันธ์และข้อมูลข่าวสารระหว่างบ้านและโรงเรียนชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการส่งเสริมให้พ่อแม่ผู้ปกครองชุมชนเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างแท้จริง พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อที่ทำจากท้องถิ่น ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเป็นครูดูแลเด็กเพื่อให้การจัดการศึกษาปฐมวัยในชุมชนเป็นไปตามความเชื่อของผู้ปกครองและชุมชน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชูชาติ พ่วงสมจิตร์ ที่พบว่าแนวทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีแนวทางดำเนินการได้ 2 แนวทางหลัก คือ 1) การสร้างความสัมพันธ์โดยตรงซึ่งมีวิธีดำเนินการ 2 ลักษณะ คือ การนำโรงเรียนออกสู่ชุมชนและการนำชุมชนเข้ามาสู่โรงเรียน และ 2) การสร้างความสัมพันธ์โดยทางอ้อมเป็นการดำเนินการผ่านการปรับปรุงพัฒนาบุคลากรของโรงเรียนและการปรับปรุงพัฒนาสถานที่ให้เหมาะสมสวยงามเป็นที่ประทับใจต่อผู้เข้ามาเยี่ยมชม

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่องอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนของชุมชนเมือง ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1.1 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนควรสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้บริหารทุกระดับเพื่อให้มีแนวปฏิบัติพื้นฐานในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

1.1.2 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนควรสนับสนุนการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรที่และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในอนาคตให้แก่ครูและบุคลากรโรงเรียนอนุบาลเอกชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเป็นรูปธรรม

1.1.3 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนควรส่งเสริมขวัญและกำลังใจครูและบุคลากรของโรงเรียนเอกชน เช่น การเพิ่มเงินกองทุนสงเคราะห์ค่ารักษาพยาบาล ตลอดจนให้มีการให้สิทธิประโยชน์ถึงพ่อ แม่ และบุตร

1.1.4 เขตพื้นที่การศึกษาประจำแต่ละจังหวัดควรมีนักจิตวิทยาเด็กหรือ ครูที่เรียนจิตวิทยาหรือการเล่นบำบัดอย่างน้อยพื้นที่ละ 1 คน เพื่อให้คำแนะนำและช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดบุคลากรในด้านนี้

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.2.1 โรงเรียน ครอบครัวและชุมชนควรมีปฏิสัมพันธ์และร่วมมือกันในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

1.2.2 การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยครูผู้สอนไม่ควรเร่งเรียนเขียนอ่านมากเกินไปเพราะจะทำให้เด็กขาดโอกาสในการฝึกคิด ฝึกตัดสินใจ แต่ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะด้านการคิดเชิงบริหาร (Executive Functions: EF) ซึ่งมีความสำคัญต่อความสำเร็จในชีวิตระยะยาวมากกว่า IQ

1.2.3 โรงเรียนมีการเตรียมความพร้อมในด้านครูให้มีทักษะพื้นฐานที่เหมาะสมในการดูแลเด็กปฐมวัย เช่น ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และทักษะการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

1.2.4 โรงเรียนจัดเตรียมสภาพแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนสู่ความเป็นเลิศสำหรับประเทศไทยในอนาคต

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

2.3 ควรศึกษากลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในอนาคต

รายการอ้างอิง

- กมลพรรณ เอกณรงค์. "แนวทางพัฒนาการบริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนให้เป็นโรงเรียนแห่งความสุข." **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา** 13, 1 (มกราคม - มีนาคม 2561): 285.
- กระทรวงศึกษาธิการ. **การศึกษาเอกชนสร้างคนสร้างชาติ**. เข้าถึงเมื่อ 10 ตุลาคม 2562. เข้าถึงได้จาก https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=40381&Key=news_boontee.
- กระทรวงศึกษาธิการสำนักงานปลัดสำนักงานการศึกษาเอกชน. **สถิติการศึกษาเอกชนปีการศึกษา 2559. 2562**, เข้าถึงเมื่อ 1 พฤศจิกายน . เข้าถึงได้จาก <https://opec.go.th/web/index.php/2018/11/20/15075/>.
- . **สถิติการศึกษาเอกชนปีการศึกษา 2560**. เข้าถึงเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2562. เข้าถึงได้จาก <https://opec.go.th/web/index.php/2018/11/20/15075/>.
- กลไกการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารความหลากหลายทางชีวภาพ. นิยาม ความหมาย. เข้าถึงเมื่อ 3 กันยายน 2562. เข้าถึงได้จาก <http://chm-thai.onep.go.th/chm/city/definition.htm>.
- กลิ่นแก้ว มาตา. "การจัดการศึกษาปฐมวัยในสองทศวรรษหน้า." **วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา** 12, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2563): 99.
- จีระพันธ์ พูลพัฒน์, และนฤมล เนียนหอม. "เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ “ปลุกสมอง : Brain – Based Learning (Bbl) สู่ห้องเรียนปฐมวัย.” ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 16 – 18 ตุลาคม 2549.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. **เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ Edfr ในเทคนิควิธีการวิเคราะห์ นโยบาย**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- . "ปฏิบัติการวิจัยอนาคตด้วย Edfr เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาวิชาการ เรื่องการวิจัยอนาคต." **การวิจัยอนาคต วารสารสมาคมการวิจัยมหาวิทยาลัยขอนแก่น** 13, 2 (2552): 9-13.
- ชูชาติ พ่วงสมจิต. "การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน." **วารสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์เว อริเตียน มหาวิทยาลัยศิลปากร** 10, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2560): 1345.
- ตฤณ หงส์ใส, อัจฉรีย์ ไกรกิจราษฎร์, และณัฐพร จักรวิเชียร. "การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมต่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย." **วารสารปัญญา** 27, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2563): 102.

- ธมล เกลียวมลทัต, สมเจนต์ ภูศรี, และกฤษณก ดวงชาตม. "รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียนเอกชนจังหวัดชัยภูมิ." **วารสารบัณฑิตศึกษามหาจุฬาลงกรณ์** 6, 3 (กรกฎาคม - กันยายน 2562): 566-67.
- ฉันทพร พรหมการ. "คุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 ในโรงเรียนที่มีนักเรียนข้ามวัฒนธรรมจังหวัดเชียงราย." **วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย** 11, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2560): 95.
- นภเนตร ธรรมบวร. **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.
- นัญญิกา นวพันธ์. "การออกแบบสถาปัตยกรรมและพื้นที่สำหรับเด็กปฐมวัยตามแนวการสอนแบบมอนเตสซอริ." **วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรม สจล** 11, 24 (2560): 11.
- บัญชา แสหนทวี. "สภาพและแนวโน้มการใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาปฐมวัย." เอกสารการสอนชุดวิชา นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 15 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป.
- บุญนาถ ติวกุล. **เมืองและสิ่งแวดล้อม**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2548.
- ประวิต เอราวรรณ์. "สิงคโปร์ผลิตและพัฒนาครูอย่างไร." **วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี** 5, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2561): 62.
- ปัญญา วงศ์คุณทรัพย์. "การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนวัดวังเปิด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาพิษณุโลกเขต1." เอกสารการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่3 ก้าวสู่ศตวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัยใช้องค์ความรู้สู่ความยั่งยืน วิทยาลัยนครราชสีมา, 17 มิถุนายน 2559.
- ปิยนันท์ พูลโสภา. "การพัฒนาการเล่น เพื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21." **วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์** 32, 1 (มกราคม - เมษายน 2560): 20.
- พนิดา ชาตยาภา. "การจัดชั้นเรียนเด็กปฐมวัยในศตวรรษที่ 21." **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์** 14, 3 (กันยายน - ธันวาคม 2563): 224 - 25.
- พัชรา พุ่มพชาติ. "แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย." เอกสารประกอบการสอน ชุดวิชาการจัดการศึกษา และ หลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป.
- พัชรภา ดันติชูเวช. "แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเงินเนอเธอร์แลนด์ที่เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยในอนาคต." วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.
- พัชรี ผลโยธิน. "แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย." เอกสารประกอบการ

- สอนวิชาการจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 1 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ม.ป.ป.
- พิชญาภา ยืนยาว, ธีรวิธ ธาดาตันติโชค. "การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะของครูมืออาชีพใน ศตวรรษที่ 21." **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น** 16, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2561): 470.
- พิมพ์พัญญู ทองกิ่ง. "บทบาทครูกับการจัดบรรยากาศชั้นเรียนเชิงบวกในศตวรรษที่ 21." **ศึกษาศาสตร์ สาร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่** 4, 1 (มกราคม - เมษายน 2563): 50.
- พิมพ์พรพรรณ ดุชียามี. "การบริหารโรงเรียนเอกชนที่เหมาะสมสำหรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน." **วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร** 7, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2558): 136.
- พิไลพร นุ่นมา. "การออกแบบพื้นที่เรียนรู้ธรรมชาติสำหรับโรงเรียนปฐมวัย." วิทยานิพนธ์ สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2557.
- พีรภาว บุญเพลิง. "อนาคตภาพการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามความต้องการของชุมชนเมือง." **วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา** 11, 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2560): 1.
- เพิ่มศักดิ์ เพิ่มประยูร. "การจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ของชุมชนเมือง." **วารสารการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร** 10, 2 (กรกฎาคม - สิงหาคม 2562): 887.
- ภูมิศรีณีย์ ทองเลี่ยมนาค. **สำรวจผลกระทบหลังโควิด-19 จุดเปลี่ยนสำคัญของการศึกษาโลก**. เข้าถึงเมื่อ 19 พฤษภาคม 2564. เข้าถึงได้จาก <https://thaipublica.org/2021/01/exploring-the-effects-of-covid-19-the-turning-point-of-world-education/>.
- มานิตา ลีโทชวลิต อรรถนุพรรณ, อรกานต์ เพชรคุ้ม. "เทคโนโลยีกับเด็กปฐมวัยใช้อย่างไรให้พอดี." **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร** 13, 1 (มิถุนายน - ตุลาคม 2558): 32.
- มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. **คู่มือครูการจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียน**. กรุงเทพฯ: ส.เสริมมิตรการพิมพ์, 2550.
- "ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2562-2580." **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 135, ตอนที่ 84ก (13 ตุลาคม 2561): 3.
- "พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562." **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 136, ตอนที่ 56ก (30 เมษายน 2562): 6-14.
- "กฎกระทรวงการขอรับใบอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนในระบบการกำหนดรายการและการขอเปลี่ยนแปลงรายการในตราสารจัดตั้งและการกำหนดขนาดที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งของโรงเรียนในระบบ พ.ศ. 2555." **ราชกิจจานุเบกษา** เล่ม 129, ตอนที่ 92ก (28 กันยายน 2555): 21-22.

- วิไล วงศ์สืบชาติ. การจำแนกความแตกต่างระหว่างเมือง : การศึกษาเปรียบเทียบกรณีประเทศไทย และประเทศสหรัฐอเมริกา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.
- วิไลลักษณ์ ลังกา. "อนาคตภาพคุณลักษณะครูไทยในศตวรรษหน้า." **วารสารทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** 11, 1 (สิงหาคม 2559 - มกราคม 2560): 36.
- วิศณี ไชยรักษ์, และขวัญจิต รัตนวรรณกุล. "การศึกษาการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในห้องเรียน เด็กปฐมวัยโดยใช้การเรียนรู้แบบใช้สองเป็นพื้นฐาน." **วารสารทางวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์** 18, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2557): 105.
- วิชานา อับดุลเลาะ, และวุฒิชัย เนียมเทศ. "การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 แนวคิด ทฤษฎี และแนวทางปฏิบัติ." **วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์** 7, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2563): 227 - 28.
- สมนึก พงษ์สกุล. "ปัจจัยและรูปแบบยุทธวิธีการบริหารงานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน." **วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร**, 2556.
- สัญญา พงษ์ศรีดา. "การพัฒนาทักษะการสอนของครูพันธุ์ใหม่ในยุคไทยแลนด์ 4.0." **วารสารมจร. ตรีภูมยัยปริทรรศน์** 2, 1 (มกราคม - มิถุนายน 2561): 73.
- สันติชัย ใจชุ่มชื่น. "รูปแบบการบริหารนวัตกรรมการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน." **วารสารบริหารการศึกษา มศว** 16, 31 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2562): 13-14.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2560.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. **ความเป็นมาของเอกชน**. เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2562. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/prachasampan56/khwam-pen-ma-khxng-kar-suksa-xekchn>.
- . **บทบาทของโรงเรียนเอกชน**. เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2562. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/prachasampan56/bthbath-khxng-rongreiyn-xekchn>.
- . **ประเภทของโรงเรียนเอกชน**. เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2562. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/prachasampan56/prapheth-khxng-rongreiyn-xekchn>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางประชากรในประเทศไทย**. เข้าถึงเมื่อ 18 มีนาคม 2564. เข้าถึงได้จาก

<https://thailand.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/demographic%20thai.pdf>

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. "รายงานผลการดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย (อนุบาล 1 – 3) สำนักงานศึกษาธิการภาค 1." 9, 2561.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564).** 2559.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **รายงานการวิจัยแนวโน้มสภาพอนาคตการศึกษาและการเรียนรู้ของไทยในปี พ.ศ. 2573.** กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด, 2559.

———. **รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship): ประสพการณ์นานาชาติ.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก, 2561.

———. "รายงานวิจัย ข้อเสนอตัวชี้วัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก ตามกรอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal : Sdg 4.7) : กรณีศึกษาแนวทางการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) ประสพการณ์นานาชาติ." 2, 2561.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 -2579.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิก, 2560.

———. **สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล.** กรุงเทพฯ: บริษัทภาพพิมพ์จำกัด, 2563.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ, **ศูนย์สารสนเทศยุทธศาสตร์ภาครัฐ. ความเป็นเมือง 2559.** เข้าถึงเมื่อ 9 พฤศจิกายน 2562. เข้าถึงได้จาก <http://service.nic.go.th/strategy.php?file =strategy/policy-12>.

อมรรัตน์ เตชะนอก, รัชณี จรุงศิริวัฒน์, พระฮอนด้า วาทสโท. "การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21." **วารสารมหาจุฬา นาคทรรศน์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครศรีธรรมราช** 7, 9 (กันยายน 2563): 1-2.

อิงวิยะ, ธรรมสิทธิ์. **มลพิษทางอากาศกับสุขภาพของมนุษย์.** เข้าถึงเมื่อ 19 พฤษภาคม 2564. เข้าถึงได้จาก https://meded.psu.ac.th/binla/class05/388_541_2/Air_pollution/index3.html.

Angela Pyle, Betül Alaca. "Kindergarten Children's Perspectives on Play and Learning." **Early child development and care** 188, 8 (2018): 163.

Board, EVERGREEN and Toronto District School. **Landscape and Child Development a Design Guide for Early Years-Kindergarten Play-Learning Environment.** 2nd. 2013.

- Cansu Yıldız, Mine Canan Durmuşoğlu. "The Family Involvement in Different Early Childhood Curricula and Approaches in the World." **International Journal of Curriculum and Instructional Studies** 8, 1 (2018): 23.
- Caron Gestwicki. **Developmentally Appropriate Practice: Curriculum and Development in Early Education**. 2nd. New York: Delmar, 1999.
- Children, National Association for the Education of Young. **Technology and Interactive Media as Tool in Early Childhood Program Serving Children from Birth through Age 8**. accessed August 30, 2020. available from https://www.naeyc.org/sites/default/files/globally-shared/downloads/PDFs/resources/position-statements/ps_technology.pdf.
- Courtney Blackwell and other. "Factors Influencing Digital Technology Use in Early Childhood Education." **Computer and Education** 77 (August 2014): 82-90.
- Dionissios Manessis. "The Importance of Future Kindergarten Teachers' Beliefs About the Usefulness of Games Based Learning." **International Journal of Game-Based Learning** 4, 1 (January 2014): 4.
- Drigas, Athanasios, Georgia Kokkalia. "Icts in Kindergarten." **International Journal of Emerging Technologies in Learning** 9, 2 (2014): 52.
- Hilde Alme. "Nature Kindergartens: A Space for Children's Participation." **Journal of outdoor and environmental education** 24, 2 (May 2021): 113.
- Julie Ernst, Firdevs Burcak. "Young Children's Contributions to Sustainability: The Influence of Nature Play on Curiosity, Executive Function Skills, Creative Thinking, and Resilience." **Sustainability** 11, 15 (August 2019): 1.
- Jure Kotnik. **Architectural Design Guidelines for Early Childhood Education Centers and Playgrounds**. the Council of Europe Development Bank (CEB). 2017.
- Karen Murcia, Coral Campbell, George Aranda. "Trends in Early Childhood Education Practice and Professional Learning with Digital Technologies." **Pedagogika journal** 68, 3 (2018): 249.
- Lorna Arnott. "An Ecological Exploration of Young Children's Digital Play: Framing Children's Social Experiences with Technologies in Early Childhood." **An international research journal** 36, 3 (May 2016): 305.
- Ornstein, Allan C., Francis P. Hunkins. **Curriculum: Foundation, Principles, and Issues**.

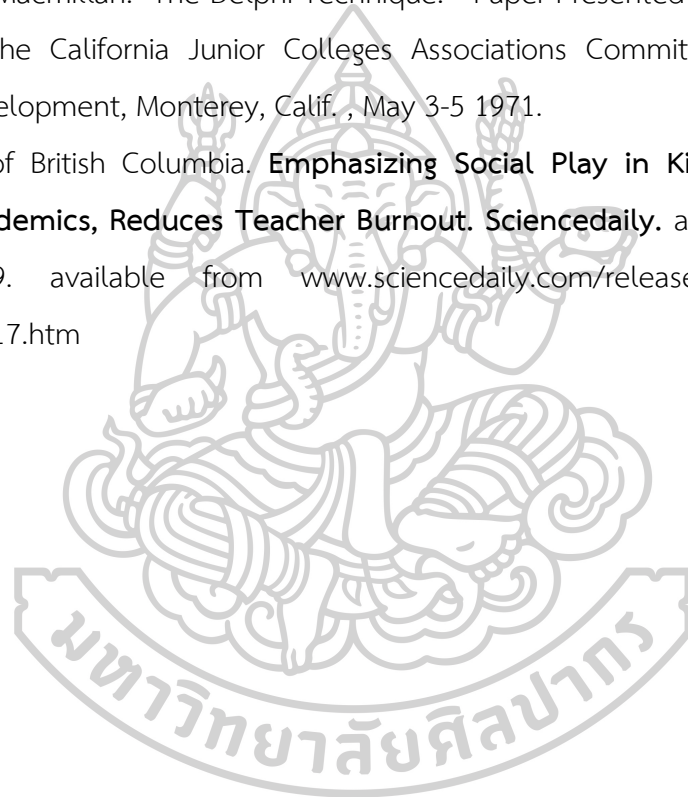
7th. England: Pearson Education Limited, 2018.

Simge Yilmaz. "Outdoor Environment and Outdoor Activities in Early Childhood Education." **Mersin University Journal of the Faculty of Education** 12, 1 (2016): 423.

Susan Edwards. "Digital Play in the Early Years: A Contextual Response to the Problem of Integrating Technologies and Play-Based Pedagogies in the Early Childhood Curriculum." **An international research journal** 21, 2 (June 2013): 199.

Thomas T. Macmillan. "The Delphi Technique." Paper Presented at the annual meeting of the California Junior Colleges Associations Committee on Research and Development, Monterey, Calif. , May 3-5 1971.

University of British Columbia. **Emphasizing Social Play in Kindergarten Improves Academics, Reduces Teacher Burnout. Sciencedaily.** accessed November 23, 2019. available from www.sciencedaily.com/releases/2019/09/190917140317.htm

ภาคผนวก

ที่ อว 8612.2/574

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

4 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอสัมภาษณ์งานวิจัย
เรียน

ด้วย นางสาวกัญณภัทร โตทรัพย์ รหัสนักศึกษา 60252902 นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้รับ อนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนของชุมชนเมือง” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านในฐานะเป็น ผู้เชี่ยวชาญให้นักศึกษาสัมภาษณ์เกี่ยวกับงานวิจัยดังกล่าว เพื่อนำไปประกอบงานวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มีทนา วังนอมศักดิ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. 09 3979 3455

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย

เรื่อง อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน

1. ดร.ปรีชา หวังวิทยาคุณ ผู้รับใบอนุญาต, ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวัยใสและ
ประธานมูลนิธิรัตนนิเบศร์อนุเคราะห์
2. ดร.จรรยาพร แดงโชติ ผู้รับใบอนุญาต, ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลดวงใจและ
คณะกรรมการสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพบริหารการศึกษา
3. ดร.ปราณี พงษ์สุพรรณ ผู้รับใบอนุญาต, ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลปราณีและ
คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัดสุพรรณบุรี(ผู้แทน
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
4. ดร.กานต์ณรัตน์ ศรีวิชัย ผู้รับใบอนุญาตและผู้จัดการโรงเรียนอัจฉริยะสามภาษา
และอุปนายกสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพบริหารการศึกษา
5. ดร.อมรา ปฐภิญโญบุรณ ผู้ผู้อำนวยการโรงเรียนเล็กโกเมศ, นักวิชาการจากศูนย์
ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยและอุปนายกสมาคมผู้
ผู้ประกอบการวิชาชีพบริหารการศึกษาเอกชน

กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยหรือระดับนโยบาย

1. นางวิภาวรรณ มาน้อย ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมการศึกษาเอกชน สพป.นนทบุรี
2. ดร.วาสนา วรรณฉวีศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ
ติดตามและประเมินผล
3. นายสมศักดิ์ ป่าไพร ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการ
จังหวัดนครนายก ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานโรงเรียนอนุบาลนครนายก
4. รศ.นพ.สุริยเดว ทรีปาตี กุมารแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านเด็กและวัยรุ่น ผู้อำนวยการ
ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครองหรือคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนเอกชน

1. รศ.อำนาจ ทองโปร่ง นักวิชาการและคณะกรรมการสถานศึกษา
2. ดร.เจษฎา จันทร์ผา ผู้ช่วยอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณ
ภูมิคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียน
อนุบาลนนทบุรี
3. รศ.พ.ต.ท.ดร.ศิริพงษ์ เสาภายน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์และคณะกรรมการสถานศึกษา
4. นางนปภา นิลน้อย เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

5. รศ.ดร.รุจิร ภู่อาระ
กลุ่มที่ 4 นักวิชาการการศึกษาปฐมวัย
1. ผศ.ดร. อัญชลี ไสยวรรณ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาปฐมวัย คณบดีวิทยาลัยฝึกหัดครูและอาจารย์ประจำสาขาวิชาเอก การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. ผศ.ดร.บงกช จันทร์เอี่ยม รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัยและอาจารย์ประจำสาขาวิชาเอก การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. รศ.ดร. นันทิยา น้อยจันทร์ คณบดีคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
4. ผศ.ดร.นิภา แก้วศรีงาม อาจารย์พิเศษและนักวิชาการอิสระ
5. ผศ.ดร.ชลาริพ สมานิตโต ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเด็กปฐมวัยและอาจารย์ประจำสาขาวิชาเอก การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เครื่องมือการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

วัตถุประสงค์

เพื่อทราบอนาคตภาพของการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการรวบรวมข้อมูลสำหรับวิทยานิพนธ์เรื่อง “อนาคตภาพของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง” การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยอนาคต โดยใช้เทคนิคการวิจัยแบบ EDFR ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รอบที่ 1 ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ผู้วิจัยนำไปสังเคราะห์เพื่อสร้างเป็นแบบสอบถาม เพื่อสอบถามผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 ต่อไป

แบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ในครั้งนี้เป็นอย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวกัญณภัทร โตทรัพย์

นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2.2 ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

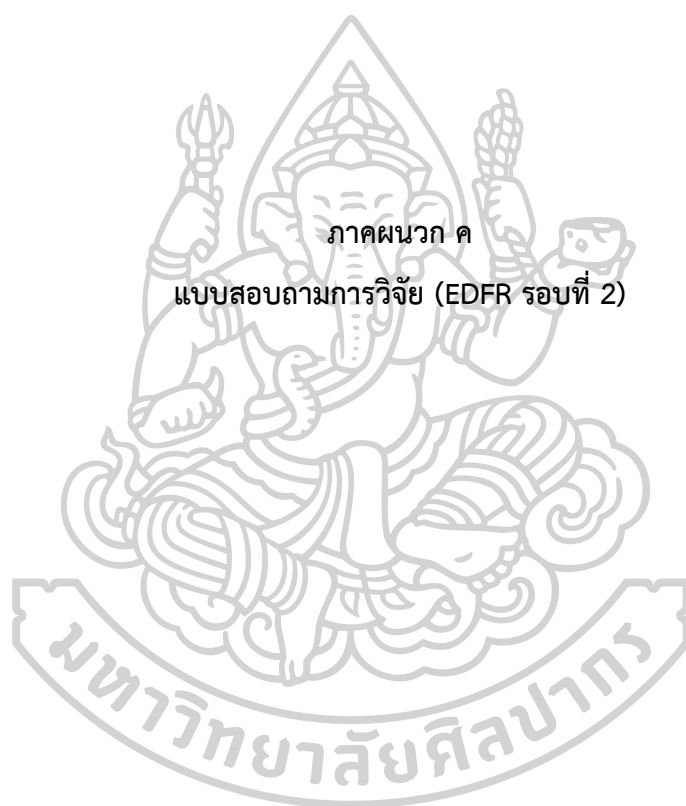
.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามการวิจัย (EDFR รอบที่ 2)

แบบสอบถามการวิจัย (EDFR รอบที่ 2)

เรื่อง อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

คำชี้แจง

1. ตามที่ท่านได้กรุณาตอบรับเป็นผู้เชี่ยวชาญในการวิจัยแบบ EDFR และได้ให้สัมภาษณ์ (EDFR รอบที่ 1) ไปแล้วนั้น ผู้วิจัยได้นำความคิดเห็นของท่านมาสังเคราะห์และสร้างเป็นแบบสอบถามสำหรับการทำ EDFR รอบที่ 2 ฉบับนี้

2. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยเรื่อง อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

3. ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นของท่าน มีค่าอย่างยิ่งต่อการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอรับรองข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามฉบับนี้จะเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลจะเป็นข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบถ้วนทุกตอนและทุกข้อ

4. แบบสอบถามฉบับนี้มี 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นางสาว กัญฉภัทร โตทรัพย์

โทร 0928950056

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อ	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2	อายุ ☐ ไม่เกิน 30 ปี ☐ 31-40 ปี ☐ 41-50 ปี ☐ 51 ปีขึ้นไป
3	ระดับการศึกษาสูงสุด ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
4	ประสบการณ์ในการทำงาน ☐ 1 - 10 ปี ☐ 11 - 20 ปี ☐ 21 - 30 ปี ☐ มากกว่า 30 ปี

ตอนที่ 2 อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมือง

คำชี้แจง

1. โปรดพิจารณาข้อความที่เกี่ยวกับ อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเพียงช่องเดียว ซึ่งกำหนดระดับความคิดเห็น ดังนี้

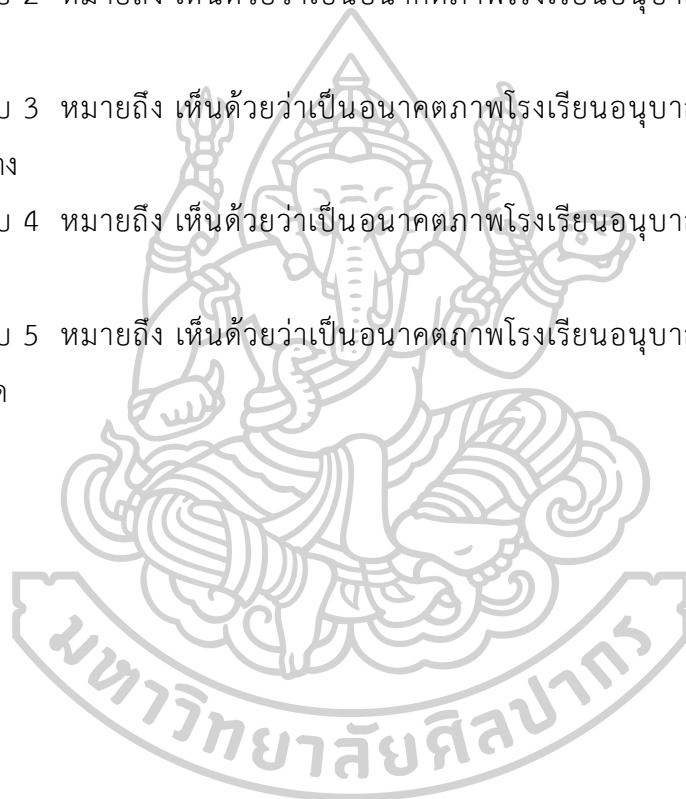
ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองระดับน้อยที่สุด

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองระดับน้อย

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองระดับปานกลาง

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองระดับมาก

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยว่าเป็นอนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชนในชุมชนเมืองระดับมากที่สุด

ข้อที่	อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในชุมชนเมือง	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน						
1	ผู้บริหารและบุคลากรร่วมกันกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์และทิศทางในการพัฒนาโรงเรียนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง					
2	โรงเรียนเน้นกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมในรูปแบบองค์คณะบุคคล โดยคณะกรรมการบริหารโรงเรียนตามพรบ.โรงเรียนเอกชน					
3	โรงเรียนจัดระบบการดูแลช่วยเหลือบุคลากรและเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพจิตที่ดี โดยมีนักจิตวิทยาหรือผู้เชี่ยวชาญเข้าประเมินพร้อมให้คำปรึกษา					
4	มีมาตรการการรักษาความปลอดภัยให้เป็นมาตรฐาน เช่น ติดตั้งกล้องวงจรปิดทุกมุม ทั้งในและนอกอาคารเรียน					
5	โรงเรียนกำหนดอัตราส่วนครู 1 คน ต่อเด็กปฐมวัย 5 คนเพื่อให้ดูแลได้อย่างทั่วถึง					
6	โรงเรียนมีนักโภชนาการประเมินภาวะทุพโภชนาการของนักเรียนเพื่อเลือกอาหารให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล					
7	โรงเรียนแจ้งข้อมูลปริมาณโภชนาการที่เด็กปฐมวัยได้รับแต่ละวันให้ผู้ปกครองทราบ					
8	โรงเรียนจัดปฐมนิเทศผู้ปกครองได้รับทราบนโยบายการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน					

ข้อที่	อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในชุมชนเมือง	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ด้านการบริหารจัดการโรงเรียนอนุบาลเอกชน (ต่อ)						
9	โรงเรียนจัดอบรมคอร์สพิเศษระยะสั้น สำหรับผู้ปกครอง เช่น คอร์สเรียนภาษา เป็นต้น					
10	โรงเรียนมีทุนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะด้าน					
11	โรงเรียนสร้างเครือข่ายระหว่างโรงเรียน ทั้งใน ประเทศ และ นอก ประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
12	โรงเรียนสร้างความร่วมมือใน การจัดการศึกษากับโรงเรียนทั้งในประเทศ และนอกประเทศ เช่น ใช้พื้นที่จัดกิจกรรม ร่วมกัน เป็นต้น					
ด้านหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้						
13	หลักสูตรเปิดกว้างให้เด็กปฐมวัยสามารถ เลือกเรียนตามความสนใจ					
14	หลักสูตรสร้างสมรรถนะของเด็กปฐมวัย เพื่อให้สามารถเผชิญหน้ากับปัญหา และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น ในอนาคตอย่างชาญฉลาด					
15	หลักสูตรเน้นให้เด็กปฐมวัยรู้จักจินตนาการ สร้างสรรค์ คิดประดิษฐ์สิ่งของใหม่ๆ พัฒนาการให้สอดคล้องกับทักษะใน ศตวรรษที่ 21 ที่เป็นประโยชน์ในการ ดำรงชีวิตตามศักยภาพบูรณาการครบ องค์รวม					

ข้อที่	อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในชุมชนเมือง	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ด้านหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (ต่อ)						
16	โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ในการพาเด็กปฐมวัยไปเรียนรู้สาขาวิชา ต่างๆ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ สถาปัตยกรรม ศาสตร์ เป็นต้น					
17	โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับสถาน ประกอบการ หรือหน่วยงานเอกชนในการ พาเด็กปฐมวัยไปเรียนรู้สถานที่และ การปฏิบัติงานจริง					
18	โรงเรียนนำนวัตกรรมมาใช้ในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น เรกจิโอ เอมีเรีย (Reggio Emilia) ซึ่งไม่มีการกำหนดเนื้อหาที่ แน่นอนสามารถยืดหยุ่นได้ตามความสนใจ ของเด็กปฐมวัย หรือ ไฮสโคป ซึ่งเน้น กระบวนการ วางแผน - ลงมือทำและ ทบทวน (Plan - Do - Review) เป็นต้น					
19	ครูจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเข้าใจ ความเปลี่ยนแปลงตามกระแสโลกอนาคต เช่น การเตรียมความพร้อมด้านเทคโนโลยี และด้านภาษาที่เน้นเรื่องการสื่อสารให้ เหมาะสมกับวัย					
20	ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญารวมทั้ง ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม					
21	มีวิทยากรจากสาขาอาชีพต่างๆ มาจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กปฐมวัยเพื่อสร้าง แรงบันดาลใจ					

ข้อที่	อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในชุมชนเมือง	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ด้านหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (ต่อ)						
22	ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ตอบสนอง ความสนใจและความแตกต่างระหว่างบุคคล					
23	ครูจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิด กระบวนการคิดที่มองวิธีแก้ปัญหาเป็น สำคัญโดยฝึกสร้างขั้นตอนเป็นลำดับ ในการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผลเพื่อนำไปสู่ พื้นฐานของโค้ดดิ้ง (Coding)					
24	ครูจัดกิจกรรมเรียนรู้ผ่านการเล่น (Play to Learn) และการลงมือปฏิบัติ (Hands on)					
25	ครูจัดกิจกรรมระหว่างชั้นเรียนโดย การแบ่งกลุ่มเด็กปฐมวัยตามความสนใจหรือ ความถนัด					
26	ครูจัดกิจกรรมที่เน้นความสนุก สร้างสรรค์ และเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยอยู่ ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข					
27	ครูประเมินพัฒนาการ ทักษะและสมรรถนะ เด็กปฐมวัยครบทุกด้านตามสภาพจริง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย					
28	ครูจัดเก็บข้อมูลเด็กปฐมวัยในรูปแบบ แฟ้มสะสมงาน (Portfolio) ให้ทราบถึง ความโดดเด่นเพื่อสะดวกต่อการส่งต่อ โรงเรียนในระดับที่สูงขึ้น					
29	โรงเรียนสร้างแบบประเมินพัฒนาการ ตามวัยของเด็กปฐมวัยโดย ครู ผู้ปกครอง และแพทย์เฉพาะทางพัฒนาการเด็ก					

ข้อที่	อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในชุมชนเมือง	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ด้านครูและบุคลากรของโรงเรียน						
30	ครูและครูพี่เลี้ยงมีจิตสำนึก รู้หน้าที่ เป็นกัลยาณมิตรทำให้เด็กปฐมวัยไว้วางใจ และกล้าแสดงออก					
31	ครูมีมนุษยสัมพันธ์ดี ควบคุมอารมณ์ได้ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
32	ครูและบุคลากรมีความรับผิดชอบในหน้าที่ มุ่งมั่นในการทำงานทำงานเป็นระบบ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
33	ครูและบุคลากรเข้าใจคุณลักษณะของเด็ก ปฐมวัยที่เกิดมาในยุคเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เพื่อสามารถค้นหาแนวทางการจัดการ เรียนรู้ที่เหมาะสมกับยุคสมัยตาม สถานการณ์					
34	ครูมีความรู้ความสามารถที่ทันเหตุการณ์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลง โดยสามารถ เชื่อมโยงสภาพท้องถิ่นเข้ากับมาตรฐาน สากลในลักษณะสหวิทยาการ					
35	ครูมีความสามารถในการสื่อสารอย่างน้อย 2 ภาษา					
36	ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)					
37	ครูตั้งคำถามเก่งเพื่อกระตุ้นให้เด็กปฐมวัย เกิดการสังเกต สำรวจ ลงมือทำ					
38	ครูมีทักษะในการจัดกิจกรรมอย่างเชี่ยวชาญ และสร้างสรรค์จนสามารถพัฒนา เด็ก ปฐมวัยได้เต็มศักยภาพตาม ความแตกต่างระหว่างบุคคล					

ข้อที่	อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในชุมชนเมือง	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ด้านครูและบุคลากรของโรงเรียน (ต่อ)						
39	ครูมีความสามารถในการใช้ข้อมูลระบบสารสนเทศและเทคโนโลยีการสื่อสารในการจัดกิจกรรมในระดับเชี่ยวชาญ					
40	ครูมีความสามารถในการให้คำแนะนำและสนับสนุนเพื่อนครู โดยสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับไปให้การสนับสนุนพร้อมคำแนะนำอย่างดีแก่เพื่อนครู					
41	ครูเข้าอบรมพัฒนาความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง					
42	โรงเรียนให้ทุนการศึกษาสำหรับครูและครูพี่เลี้ยงศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือศึกษาเพิ่มเติมในวิชาชีพ					
43	โรงเรียนมีการติดตาม ประเมินครูและครูพี่เลี้ยงอย่างจริงจังโดยการประเมินมีผลต่อการขึ้นเงินเดือนและสัญญาจ้างงาน					
44	โรงเรียนประเมินความเครียดและสภาพจิตครูและครูพี่เลี้ยงโดยนักจิตวิทยาทุกปี					
45	มีระบบดูแล รักษาครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ เช่น มีโบนัสประจำปี มอบเงินบำเหน็จหลังเกษียณ					

ข้อที่	อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในชุมชนเมือง	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ด้านพื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน						
46	โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมเน้นความสะอาด และความปลอดภัย					
47	จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เด็กปฐมวัยมี สุขภาพที่ดี เช่น มีระบบระบายอากาศใน อาคารเรียน ระบบควบคุมปริมาณฝุ่นเครื่อง ฟอกอากาศ อ่างล้างมือ เป็นต้น					
48	อาคารเรียนตกแต่งด้วยสีสดใสเหมาะสม					
49	อาคารเรียนเป็นอาคารประหยัดพลังงาน แบบเน้นพึ่งพาธรรมชาติ					
50	โรงเรียนออกแบบพื้นที่โดยเน้นให้เป็น แหล่งเรียนรู้					
51	พื้นที่การเรียนรู้และสภาพแวดล้อมควรให้ เป็นลักษณะสภาพธรรมชาติ เช่น มีต้นไม้ มีน้ำ มีทราย เป็นต้น					
52	มีพื้นที่เล่นอย่างเป็นอิสระ (Free Play) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ทุกคน					
53	ให้เด็กปฐมวัยมีส่วนช่วยในการออกแบบ พื้นที่หรือจัดมุมให้เป็นพื้นที่การเรียนรู้					
54	ของเล่นที่เลือกใช้ต้องมีทั้งธรรมชาติและ ความทันสมัยเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น					

ข้อที่	อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในชุมชนเมือง	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
การใช้นวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยีสำหรับโรงเรียน						
55	ครูใช้เทคโนโลยีช่วยในการเลือก ประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับ ความต้องการของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคล					
56	ครูใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เข้ามาช่วย จัดเนื้อหา รูปแบบกิจกรรมให้ตรงกับ ความต้องการของเด็กปฐมวัย					
57	ครูใช้เทคโนโลยีในการเก็บข้อมูลเพื่อ นำมาประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย					
58	ครูให้ประสบการณ์และฝึกปฏิบัติใช้สื่อ เทคโนโลยีเป็นเกมการศึกษาเพื่อพัฒนา ทักษะด้านสติปัญญา					
59	ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ICT) ช่วย ในการจัดกิจกรรม					
60	การใช้นวัตกรรมการฉายภาพเสมือนจริง AR (Augmented Reality) เข้ามาช่วยในการจัด กิจกรรม เช่น สามารถดูภาพ 3 มิติได้ผ่านมือ ถือ แท็บเล็ตเมื่อใช้กล้องส่องหนังสือหรือใบ งานที่ติดตั้งโปรแกรม AR					
61	ใช้สื่อและของเล่นที่เป็นกลไกหรือเครื่องมือ เพื่อเรียนรู้พื้นฐานของเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ หุ่นยนต์ เลโก้ ที่ช่วยให้ การเรียนรู้สนุกและจับต้องได้					
62	ครูแนะนำทั้งข้อดีและข้อเสียของการใช้ เทคโนโลยีให้นักเรียนเข้าใจ					
63	มีการประเมินผลและเผยแพร่ผลงานของครู และเด็กปฐมวัย ทั้งระบบออนไลน์ (online) และออฟไลน์ (offline)					

ข้อที่	อนาคตภาพโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในชุมชนเมือง	ระดับความคิดเห็น				
		1	2	3	4	5
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน						
64	โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับนโยบาย พันธกิจ เป้าหมาย กิจกรรม ของโรงเรียน โดยใช้สื่อต่าง ๆ					
65	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็กปฐมวัย					
66	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมเป็นครูอาสาของเด็กปฐมวัย เช่น เล่านิทาน เป็นต้น					
67	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครช่วยงานในห้องเรียน					
68	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนช่วยผลิตสื่อสำหรับเด็กปฐมวัยโดยมีครูแนะนำ					
69	สร้างเครือข่ายกับชุมชนและองค์กรต่างๆ ให้เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมในโรงเรียน					
70	ผู้บริหาร ครูและเด็กปฐมวัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน					
71	การให้ความรู้และบริการทางวิชาการแก่ชุมชน					
72	การใช้สถานที่และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียน					
73	โรงเรียนสร้างความร่วมมือกับการศึกษาแบบ Home School ให้สามารถเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมกับโรงเรียน					

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นางสาวกัญญภัทร โตทรัพย์

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2543 ปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.)

วิชาเอก การประถมศึกษา

สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

พ.ศ. 2552 ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)

สาขาวิชา บริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พ.ศ. 2564 กำลังศึกษาปริญญาเอก สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

จังหวัดนครปฐม

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2550 – ปัจจุบัน ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายวิชาการ

โรงเรียนอนุบาลสุรียลักษณ์ (นนทบุรี)

พ.ศ. 2557 – ปัจจุบัน ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนอัจฉริยะสามภาษา

(นครนายก)

ที่อยู่ปัจจุบัน

14/12 หมู่3 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม

